

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

6159—1932-I. sz.

Körlevél

a királyhágómelléki református egyházkerület minden hivatalosaihoz és rajtok keresztül a gyülekezetek tagjaihoz.

Szeretett testvéreim! Ugy érzem, hogy az időnek nagy forduló pontján szólanom kell hozzátok. Egy gondterhes és válságos esztendő távozik el tőlünk, amely kibeszélhetetlen lelki és testi nyomorúságokkal rakta meg utunkat. Az emberiség élet-hajója szörnyü mélységek felé sodródott s ha az Ur Isten nem könyörül rajtunk, a forgó örvények minden pillanatban derékban törhetik ketté.

Egy nagy bizonytalanság, egy új esztendőnek hajnala hasadt ránk. A lelkileg és testileg megviselt, megkínzott milliók tágranyilt szemekkel tekintenek a sötét ködökbe, melyek a jövő eseményeit takarják. Aggódó, kínos tépelődések között kérdezik talán önmaguktól, talán embertestvéreiktől, vajjon mi rejtőzködik számukra azokban?

Mindenekelőtt azt mondom nektek: *nem ti dolgoztok az időket tudnotok és az alkalmatosságokat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyezett.* [Ap. csel I. 7] Elég annak tudása, amit a hívők atyja, Ábrahám fia kérdésére felelt: „Az Isten gondot visel.” [I. Móz. XXII 8. v.] és amit a tulságosan aggodalmaskodóknak Idvezítőnk válaszolt; „*a holnap nap gonoot visel az ő dolgairól* [Máté VI. 34]”. Akár borus jelenünket, akár anyaszentegyházunk és nemzetünk multját vizsgáljuk, a legsúlyosabb és legválságosabb időben mindenkor és mindenütt megtaláljuk a gondviselő Isten megtartását és könyörülő szeretetét. Történetünk folyamán nem egyszer zugtak át felettünk szörnyüségés viharok és omlottak fejünkre veszedelmek, de az Urnak láthatatlan, hatalmas keze még a sirok mélységeiből is kiemelt bennünket és

Ezékiel prófétának csodálatos látomása igaz valóság lett reánk nézve. Kicsoda merné tehát azt állítani, hogy az Isten keze megrövidült hozzánk? Ellenkezőleg: vallanunk kell, hogy mostani megpróbáltatásunk arra szolgál, hogy elégessen bennünk minden salakot és tisztán maradjon meg, ami nemes fémhez hasonló. „*Ne félj, csak higgy*” [Márk V, 36].

Kérlek és intelek ezért benneteket, hogy „*ami nálatok vagyon, azt tartsátok meg*” [Jel. II, 25]. Az Ur Jézus Krisztusban és az ő evangéliumában drága értékeket vettünk. Atyáink könnyhullatások és véres áldozatok árán is nemcsak megtartották és magyar fajunk javára gazdagon kamatoztatták ezeket, hanem szent hagyaték gyanánt átszállították mireánk. Mindezeknek a megtartásáért Istennek és a jövődőknek felelősséggel tartozunk mindnyájan. Megkeseredett lélekkel látom, hogy a drága örökséget sokan nem becsülik meg közöttünk, tékozló fiakként elpredálják. Vannak, akik visszahullanak a régi sötétségbe s az írásban nem az Isten lelkét, hanem a betűt keresik és tartják fontosnak; megtévesztvén magukat a hamis próféták által, különböző szektáskodásnak lesznek zsákmányai. Vannak ismét, akiket az emberi tudás vagy sokszor tudálékosság szele mint könnyű habokat hajtogat ide s tova és szembe fordulnak leki csinyléssel és gunnyal azokkal a nagy keresztyén ideálokkal, amelyek egyedül tehetik az embert emberré, a teremtett világ koronájává. Szivleljétek meg testvéreim ezt az apostoli intést: „*Te maradj meg azokban, amelyeket tanultál és amelyek te reád bizáltak, tudván, kitől tanultad.*” [2. Tim. III. 14.]

Szomoruan állapítom meg, hogy egyházközseink sorában vannak gyülekezetek, amelyek felekezeti iskoláink nagy jelentőségét kellőképen vagy nem akarják, vagy nem tudják értékelni, ennél fogva a fenntartásukkal járó anyagi áldozatot elhárítani akarják maguktól. Ebben a magatartásban emberileg sokat megértetek, mert a szörnyű nincstelenség idején mikor százezrek kezéből hiányzik a kenyér, ruházatra és más szükségletekre nem telik, nehéz teherként sulyosodik a vállakra ez az áldozat. De ne feledje senki, hogy a templomon kívül iskoláink még azok az erősségek, amelyeken a történelmi változások után magyar jövődönket kiépíthetjük. Menyit köszönhet a magyar kultúra iskoláinknak? Mindnyájan tudjuk, fölösleges annak újabb és újabb kihangsúlyozása. A jelen időben és helyzetünkben népünknek éppen olyan szüksége van ezekre az iskolákra, mint testi életünknek a levegőre. Bármilyen nagy legyen is az anyagi nyomoruságunk, iskoláinkról lemondani egy percig se lehet és

szabad, hanem szent kötelesség gyanánt áll előttünk a rólok való gondoskodás. Szolgatársaimat azonban kérem, hogy abban az esetben, ha gyülekezetökben olyan iskolák is működnek, amelyeket annak idején a száz korona fizetés biztosítása mellett állítottak volna fel, esperesi hivatalaik útján annak feltüntetésével, hogy ezidőszerint micsoda forrásból fedezik és milyen összegben a fenntartással járó kiadásokat, jelentsék be, hadd gondolkozzam a fölött, hogy miképen volna lehetséges valami könnyítés és a nt. esperes urak ezeket a jelentéseket a jövő év január hó 31. napjáig küldjék be hivatalomhoz.

Szeretett Testvéreim! A mi rövidre szabott földi életünkben minden esztendő bizony nagy korszak. Meg kell állnunk a végén egy kissé. Ha magaslat életünkben a szilveszteri mesgye, akkor azért, ha pedig mélység, akkor annál inkább. Magaslatra felérve friss, üde levégő csap arcunkba s visszatekintve a mélybe örülünk, hogy ezt a nagy utat felfele Isten jóvoltából mégis csak megtehattük. A kitáguló szemhatár pedig köröskörül mind nagyobb távlatokat mutat. Oda mindenüvé el kell még jutnunk, ott mindenütt vár bennünket Istennek valamilyen terve-gondolata felőlünk vagy velünk. Talán csak annyi van ránk bizva belőlük, hogy — amint idő és örökkévalóság, tér és végtelenség között ott lebegnek azokon a serpenyőkön, amelyeken az Örökkévaló a világok és emberek sorsát mérlegeli, valamelyik serpenyőbe oda kell majd dobnunk — ahogy elmegyünk mellette — egy morzsát magunkból. Talán imádságos Istenre-gondolást, talán egy fohászt Őhozzá, vivódásunk, megaláztatásaink apró, halk sikoltásait, örömeinknek — ha lesznek — egy virágszaiát, vagy talán gyötrelmes órák verejtékének egy egy vérző cseppjét, alamizsnák, áldozatos adományok egy-egy fillérjét

Ha pedig mély pont életünkben Szilveszter napja, akkor meg éppen álljunk meg! Elég volt a zuhanásból! A csüggeteg-ségből, a kishitüségéből, a magyar indolenciából, meddő sopánkodásból, a nincstelenség egyhangú jajgatásából! El és ki velük minden szivből! Mert ezek a nyomoruság nehezékei, lefele csavarodó szárnyak, melyeknek az a sorsa, hogy a földbe furódnak. Testvérek, gyülekezetek, akik vagy amelyek ott vagytok összezsufolva a lelki életnek ezekben a mély szakadékaiban, a reménytelenségnek, elfásultságnak ezekben a dohos, szűk, levegőtlen és nedves börtöneiben, ahova magatok zártátok el magatokat, odakiáltom nektek az új esztendőnek a reggelén a nagy ébresztő szót: Emeljétek fel fejeteket! Nézzetek fel! Ime ott látjátok testvéreiteket, a többi gyülekezeteket, fent, ma-

gasan a ti fejetek fölött, szemükben a bizakodó reménység lobbanásával, új küzdelemre, új munkára hevülve, ahogy neki indulnak az új esztendőben — a boldogabb jövődőknek.

Jussok van hozzá. Mert a jövő mindig az erőseké. Férfiaké, akik tudnak küzdeni érte. Talán azért is fordult oly rosszra a magunk sorsa, mert a mérlegbe, mely ott lebeg a mélységek fölött, olyan kevés férfias cselekedetet vagy legalább is elhatározást tudtunk dobni. Talán ezért süllyedt oly mélyre a világ sorsa is, mert a mérlegbe, mely az emberi nemzetség sorsát irányítja, sehonnan, semmerről nem esik egyetlen egy igazán férfias, őszinte és egész cselekedet. S amikor ezt a keserű igazságot itt nyíltan kimondom, már evvel el is hangzott hozzátok, szeretett magyar Református Testvéreim, az én felhívó, buzdító szavam: *„alakítsátok meg minden gyülekezetben a református férfiszövetséget!”*

Elnézem: szinte minden faluban, a legkisebb gyülekezetben is van ma már vasárnapi iskola, fiú- és leánybibliaör, van nőszövetség. Tehát meg van szervezve a gyermekeknek is, az ifjúságnak is, a református nőknek is a gyülekezeti munkája. Hát ti református Férfitestvéreim, hol vagytok? Hol dolgoztok Isten munkáján? Hol jöttök ti össze meghányni-vetni a ti egyházközségek ezer gondját-baját? Hol jöttök össze meglátni egymás szegénységét, mostoha sorsát, lelki-tesli sebeit? Hol tudtok egymás panaszkodó, csüggedező lelkéhez szólni egy-egy jó szót, egy vigasztaló gondolatot? Hol jöttök össze, hogy egymás békességes türeléséből okuljatok, hogy egymásnak segítő testvéri kezet nyujtsatok? Férfi — a férfinak. Nem a nők útján és kezei által juttatott segítséget. Nem. Nőttestvéreink keze virágos fátyolba takarja, amihez hozzá ér, s a férfikézen, mely kinyul az ilyen szeretetadományért, nem venni észre, hogy — vérző seb ég rajta. Az ilyen vérző kéz férfiszívben végződik s azt senki sem tudja olyan igaz, bensőséges testvér-bajtársi szeretettel megfogni, mint egy másik férfi. Az ilyen kézfogásban — még akkor is, ha némán szótlánul megy végbe, sőt akkor még inkább — benne van az őszinte férfiszív minden hűsége, — maga az egész férfibecsület. Alapjában véve mozdíthatatlan kőszál. Rá lehet építeni mindent, amit örökkévalónak szántunk e földön.

Férfiak, magyar református Testvéreim! Ilyen szövetségbe akar titeket tömöríteni egyházi felsőbb hatóságok. Nem presbitérium ez, mert az már van. Nem is egyházközségi közgyűlés; mert az is van. Ezek mind egyházjogi intézmények, hatósági testületek, azok a törvények paragrafusai szerint dolgoznak

— ahol dolgoznak! Nekünk a mai világban olyan férfiakra van szükségünk, akiket nemcsak a törvény paragrafusai köteleznek el az egyházfentartó munkára, hanem a maguk független, szabad, férfias elhatározásuk indít fel arra, hogy egymást keressék, megtalálják, gyülekezeti élet halál küzdelmében az atyák hűségével álljanak segíteni és minden áldozatos munkára készen egyházuk vezetői mellé. Micsoda szép, lelkes sereg lesz minden férfiszövetség! Rájuk illik az Énekek Énekének csodálkozó felkiáltása: „Kicsoda az, ki úgy láttatik mintegy hajnal, szép mint a hold, tiszta mint a nap, rettenetes mint a zászlós tábor?” (Én. 6. 7.) Valóban *hajnal*, Uj, szebb és boldogabb napot ígérő hajnal. Szép, zászlóstábor, melynek királya, vezére: Krisztus, fegyvere: a szeretet, célja: a békesség. Nap és hold egyszerre, melyek megérdemlik, hogy odatűzzük őket — jobban mondva bennük a mi férfiszövetségeink kedves gondolatát — tervét — az új esztendő homlokára. Legyen hát ezeknek a megszervezése az új esztendő vezérlő gondolata — célja, programja!

Férfiak, magyar Református Testvéreim! Mikor ebben az órában rátok gondolok és a mi királyhágómelléki egyházunk nagy területén elszórt városok, falvak gyülekezeteiben látlak titeket ott állni, amint utána néztek a szép reményeknek, melyeknek a foszlányai talán éppen ebben a pillanatban szállnak — tűnnek el az esztendő utolsó óráival, nekem is azt kell tőletek kérdezniem, amit egykor az angyal kérdezett a tanítványoktól az Olajfák hegyén: „Férfiak, mit állotok, nézvén a mennybe?”

Mit állotok *veszteg*? Az égre a sziveteket emeljétek fel, a szemetekkel pedig lássátok, keressétek meg egymást! „*Annak okáért a lecsüggesztett kezeket és ellankadt térdeket egyenesítsétek föl!*” [Zsid. 12, 12] És siessetek a fedélzetre, mert a ti anyaszentegyházatok hajóját viharok csapkodják! Mentsétek meg a pusztulástól kedves, csendes szép templomaitokat, iskoláitokat, áldott emlékü atyáitok minden alkotását, s ezekkel magatokat, feleségeket, gyermekeiteket és magyar fajotok jövődjét!

Midőn ezuttal ismételten föl hívom szolgatársaim figyelmét a megalakítandó férfiszövetség komoly fontosságára, az új évvel Istennek minden áldását és gazdag kegyelmét kérve gyülekezeteinknek minden hivatalosára, és velők egyetemben minden református magyar hittestvéremre atyafiságos szeretettel vagyok

Oradea—Nagyvárad, 1932 december 30.

Sulyok István,
püspök.

A kedély nevelése.

Az élet és az egészség után legnagyobb ajándéka a Teremtőnek a kedély, mely aranyos derűvel ragyogja be ezt a földi életet. Boldog ember, akinek lelke egén ott ragyog mindég ennek a drága ajándéknak aranyos derűje; boldogtalan, akinek a lelkéből számúzve van ez a drága isteni ajándék: a kedély.

A gyermek egy jókora adag kedéllyel születik a világra, úgyhogy a gyermek általában kedélyesnek mondható, de az ember fejlődése arányában veszíti el a kedélyét, úgyhogy a kedély a korral rendesen fordított viszonyban van.

A kedély elsorvadását igen sok körülmény idézi elő, de nem utolsó ezek között az iskola, holott annak éppen az volna a feladata, hogy ápolja, sőt fejlessze a Teremtőnek ezt az egyik legdrágább ajándékát.

A mai viszonyok egyáltalában nem alkalmasak a kedély ápolására, sőt sorvasztólag hat arra a mai kritikus világnak szinte minden ténye; nem közömbös hát, hogy az iskola ne álljon be a sorvasztó tényezők közé, hanem semlegesíteni törekedjék a kedélyre káros behatásokat.

A bajokkal küzdő, mogorva családban csakhamar elsorvad a kedély, de sorvadásnak indul az ott is, ahol nincsenek ugyan a fenti bajok, de a gyermek természetes, veleszületett jó kedélyét rosszaságnak minősítik, sőt bűnnek tartják és küzdeni kezdenek ellene.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy így van ez a legtöbb családban. A családfők, legelőször kényelmi okokból — nem szívesen túriik gyermekeik pajzán kedvét; aztán, a gyermek-pszichológiában és a pedagógiában való józatlanságuknál fogva — komolyságot várnak gyermeküktől. Argus-szemekkel figyelik hát gyermekük minden megmozdulását s azonnal lecsap a szülei szigor, hol csak szó, de a legtöbb esetben fenyték képében, minelyt a maga életét kezdi élni a gyermek, hogy aranyos kedvét sötét borulatra változtassa át.

Igy hát már a családban megkezdődik az a folyamat, amely napról napra sorvasztja a kedélyt és megveti az ágyát a gyermeki lélek örökös borongásainak.

A kedély kipusztítása tekintetében a legtöbb iskola vetekszik a legkomorabb családdal. Igaz, hogy ennek a tanítón kívül eső, igen sok más oka is van, de sok hiba van magában a tanítóban is.

Egész iskolarendszerünk nemcsak természetellenes, de úgy

van megszervezve, hogy a gyermeki kedélyt rendkívül hátrányosan befolyásolja. A természetes nevelés az volna, ha a gyermek minél kevesebbet ülne az iskola falai között és a természetben, műhelyekben, gyárakban, utazásokon keresztül stb. szerezne ismereteit, amely módszer nemcsak a tanítás eredményét tenné intenzívebbé, hanem a kedély megmaradására és fejlődésére is igen előnyösen hatna.

El lehet most képzelni, hogyan hat a gyermeki kedélyre az iskola zárt levegője; a gyermek vérmérsékletével ellentétes, sokszor egy egész óráig tartó mozdulatlanlanság; a legtöbbször erőt és képességet felülmuló kötelezettségeknek a folytonos számonkérése s a büntetés állandó rémével fenyegető, ingerlékeny tanító.

A család és az iskola hatása alatt a Teremtő kezéből derűs ábrázattal kikerült gyermek arca mind borúsabb lesz, míg végre úgy megkomolyodik, hogy alig lehet az ajakára mosolyt csalni. Így lesznek a vidám gyermekek szomorú emberek, az élet teher s a világ szenvedéseknek és gyötrelmeknek a hazája.

Tóth Zsigmond.

(Folytatjuk.)

Az I. és II. lelkészképesítő, valamint a vallástanári vizsgálatok házi írásbeli tételei az 1932—33. iskolai évre.

Az erdélyi püspöki hivatal a következő körlevelet bocsátotta ki: Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a nagytiszteletű teológiai tanári kar javaslatai alapján az I. és II. lelkészképesítő és vallástanári vizsgálatok 1932—33. évi házi írásbeli tételeit a következőkben tűzöm ki: *I. Első lelkészképesítő vizsgálatra*: A) Bibliai tudományokból: a) Ószövetségi: A szövetség könyvének [Ex. 20, 23—23, 33.] és a deuteronomium corpusának összehasonlítása. b) Újszövetségi: Politikai és szociális viszonyok az újtestamentumi események színhelyéül szolgáló földrajzi területeken az I. században. B) Protestantizmus történeléből: Rousseau társadalombölcseleti elvei református szempontból. C) Systematika theologia köréből: A polgári társadalom keresztyén ethikai megítélése. *II. Második lelkészképesítő vizsgálatra*: a) Magyar protestáns egyháztörténetből: Gusztav Adolf és a magyar protestantizmus, b) Egyházjogtanból: A hit és szeretet kapcsolata a református egyházalkotmányban és szervezetben. c) Gyakorlati theológiából [liturgikai]: A keleti

egyház titurgiája. d) Gyakorlati bibliamagyarázatból: Jelenések könyve 1—11. rész. e) Egyházi beszéd: Irandó Máté 6. 22—23. alapján, *III. Vallástanári vizsgálatra*: A hitvallás jelentősége és tanítási módja a középiskolai nevelésben és tanításban.

Figyelmeztetem a II. lelkészképesítő vizsgálatra készülő jelölteket, hogy minden félreértés kikerülése végett, saját érdekükben tartsák magukat a vizsgálóbizottság azon határozatához, hogy a II. d) alatt kitűzött gyakorlati bibliamagyarázati tételt, mint házi dolgozatot, *vázlatosan, de egészében* el kell készíteniök és be kell adniök, míg a szóbeli vizsgálatra a tétel köréből egy *teljesen kidolgozott* bibliamagyarázatot kell magukkal hozniök s annak szóbeli előadására készen lenniök.

A tudományos értekezések köréből mind az I., mind a II. lelkészképesítő vizsgálatra állóknak a kitűzött tételek egyikét, szabadon választva kell kidolgozniök és beadniök.

A II. e) alatti egyházi beszéd-tételt minden II. lelkészképesítő vizsgálatra álló jelöltnek ki kell dolgoznia és be kell adnia.

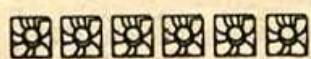
Az összes dolgozatok beadási határideje 1933. május hó 15. napjának déli 12 órája. Később érkezett dolgozatok nem vétetnek figyelembe.

Az I. lelkészképesítő és vallástanári vizsgálati dolgozatok nagytiszteletű dr. Imre Lajos theologiai igazgató urhoz, a II. lelkészképesítő vizsgálati dolgozatok nagytiszteletű Vásárhelyi János egyházkerületi főjegyző urhoz adandók be. Cluj—Kolozsvár, 1932. október hó 19. M a k k a i, püspök.

Böszörményi Lajos.

A nagyszalontai egyház régi pásztoráról abból az alkalomból emlékezünk meg, hogy ez év végén megváltik lelkészi állásától és nyugalomba vonul. Ezzel egy szép, hosszú, változatos, érdemekben gazdag és emelkedett lekipásztori pályafutás ér véget a méltán megérdemelt nyugalomban. Élete pályája az árpádi paróchiáról indult ki kevéssel a szabadságharc megkezdése előtt. Abból a hajlékból, melyben a világosi fegyverletétel után a bujdosó Arany János menedéket talált. Tanulmányait a debreceni kollégiumban végezte s utána Nagyszalontán gimnáziumi tanár, majd gyantai lelkész lett. Azután a kötegyáni nagyobb gyülekezet hívta meg, honnan nagybátyja: Nagy Sándor örökébe Nagyszalontára választották. Itt munkálkodott 44 esztendőn át. Munkásságával hosszú időkre maradandó emléket állított magának. Különösen, mint iskolaszéki elnök, az isko-

lák fejlesztése körül szerzett nagy érdemeket. De résztvett a város minden társadalmi és közéleti megnyilvánulásában, melyekben mindenütt vezető tisztségeket töltött be. Mindig a békességet és egyetértést munkálta, mely által közkedvelté lett. Az egyházmegyei és egyházkerületi élelben is számos tisztséggel tisztelte meg a presbiteriumok bizalma. Több tisztség betöltése után egyhm. tanácsbíróvá, majd az impériumváltozás után az egyházmegye egyhangulag esperesévé választotta meg, melyről maga mondott le. Számos alkalommal volt tiszántuli és királyhágómelléki egyhker. képviselő és zsinati pótlag. Az utóbbi években gyöngéledni kezdett és emiatt nyugdíjaztatását kérte. Csaknem 60 évet töltött el a lelkeszi pályán és 40 évig minden emberi segítség nélkül végezte szolgálatát, melyet mindig büszkén és hálaadással emlegetett. 40, különösen 50 éves jubileumát nagy szeretettel és ünnepélyességgel ülte meg nemcsak a gyülekezet, hanem az egyházmegye és egyházkerület is. Midőn most a hosszú, áldásos szolgálat után nyugalomba megy, szívből kívánjuk, hogy adja meg az Ur az ő hű szolgájának a méltán megérdemelt nyugalmat és áldja meg hátralevő életét egészséggel és boldog békességgel.

HIREK

Egyházkerületünk ifjusági lapja. 1933 január elsején „Reformatus Jövő” címmel jelentettük meg a beígért ifjusági lapot. Az első számot mindenkinek megküldtük, akinek a hivatalos lap jár. Hisszük, hogy havonta 2 Lei áldozatot mindenki meghoz érte. Ha volna, aki mégis visszautasítaná a lapot, úgy kérjük azt a legrövidebb idő alatt visszaküldeni. Azonkívül minden nagyobb gyülekezetbe nem egyszer a bejelentett példányszámon túl küldtünk 5, 10, 15 darabot s a több ezer lelkes gyülekezetekbe 50–80-at is expediáltunk. Ne méltóztassanak ezt tolakodásnak venni. Ha azt akarjuk, hogy a lapot darabonként 1 Leiért adhassuk, úgy feltétlenül nagy példányszámot kell elérnünk. Templom előtti árultatással — természetesen, ha előbb a hirdetések kapcsán felhívtuk reá a gyülekezetek figyelmét — a nőszövetség, térfiszövetség tagjai közötti terjesztéssel egészen bizonyosan el lehet adni a lapot, ha már maga az ifjuság egyedül nem tudja megvenni. Mindenesetre, ha maradna meg lap-példány, azonnal küldjük vissza s jelentsük be pontosan az elhelyezhető példányszámot, mert a vissza nem küldött lapot eladottnak tekintjük s az árára reflektálunk. A lapra vonatkozó minden ügyben az utazó titkárhoz forduljunk s mindent az ő címén küldjük.

10 esztendő a nagyvárad
Árvaház. Ez év október 31-én lépett áldásos működésének 10-ik évébe a nagyvárad Árvaház. Egy évtized alatt 40 református árvagyermeket gondozott és indított az élet útjára az Isten nevében. E 40 árva kisfiuból 10 volt aki 5 évig, egy 6 évig, egy pedig 7 évig élvezte az árvaház sok nagy jótéteményét. Most 16 növendéke van az árvaháznak és 40 évig minden emberi segítség nélkül végezte szolgálatát, melyet mindig büszkén és hálaadással emlegetett.

Karácsonyfa ünnepélyek. Belényessonkolyoson eddig soha nem látott karácsonyfa körül gyűltek össze a belényessonkolyosi gyermekek ünnepszombatján az iskolában. A hivek adakozásából karácsonyfát díszítettek és 80 gyermeknek adtak szeretet csomagot. Antal Béla a belényesi egyház gondnokának jószívű adományából 5 szegény családot láttak el az ünnepre élelemmel. Az ünnepély perselypénzét a nagyvárad „Református Árvaház” árvái részére juttatták el. A műsort az iskola gyermekek szereplése töltötte ki. Mindnyájan éreztük, hogy Isten az Ő szent Fiában a szeretetet adta e világnak. L. J.

Belényessonkolyon a ref. Nőszövetség karácsonyfa ünnepélye alkalmával az iskola-termet zsufolásig megtöltő hivek áhítatos figyelemmel áldoztak az ünnepély műsorának, melyen szerepelt a ref. dalárda a helybeli lelkész vezetése mellett két számmal. Liszkay Kálmán lelkész tartott alkalmi

beszédet, majd Oprisné Marton Hermin és Fekete Vilma tanítónők betanításában két kis alkalmi szindarabot adtak elő ügyesen utána még gyermekszavalatok és kétszólamu gyermek-énekek voltak műsoron. Az ünnepély végén 120 szeretetcsomag lett kiosztva. Az ünnepély sikeréért a Nőszövetségből különösen Fekete Sándorné, Opris Xavérné és Fekete Vilma buzgólkodtak.

Az „Ifju Erdély” iratterjesztése régóta érzett hiányt pótol, midőn kiadta vallásos estélyeinkre, összejöveteleinkre stb. alkalmas „Vallásos énekek” gyűjteményének első sorozatát. A gyűjtemény 11 művészi jellegű egyházi éneket tartalmaz solora és duettre, de kétszólamu karra is énekelhető. Mindenik énekhez zongora kíséretet is adtak, amely természetesen harmoniumon vagy orgonán is lejátszható. Előjegyzési ára portómentes küldéssel 60 Lei. Megrendelhető az „Ifju Erdély” kiadóhivatalában. Cluj-Kolozsvárt, Ref. Theológia.

László Dezső: „Akarom tisztán lássatok” című könyve ez év február hava elején fog megjelenni. A könyv egy Széchenyi Istvánról szóló nagyobb tanulmányt foglal magában. Ma sokszor halljuk, hogy a múlt nagy értékeit a jelen építő erővé kell átalakítanunk. Tanulmányában részletesen tárgyalja Széchenyit, a komplikált lelkű modern embert, látásának tükre előtt felvonultatja a magyarság mai problémáit. Ezért viseli a tanulmány „Széchenyi és a magyar

ma" alcimet. A könyv kb. 100 oldal terjedelmű lesz. Az ár előzetes beküldői portómentesen 35 leiért kapják. Postai utánvételezéssel ára 45 lei. Minden tíz előfizető után az előfizetést gyűjtőnek egy ingyen példány bocsát rendelkezésre. Előfizetések legkésőbb 1933 január 15-ig beküldendők, Cluj—Kolozsvár, Református Theológia.

Észak-Amerikában a templomlátogatás csökkenéséről

panaszoknak. De ott csekély templomlátogatás alatt mást értenek, mint nálunk. Pontos statisztika alapján megállapítható, hogy 2500 lakosu helyen a templomlátogatás 71 százalékos, 2500–5000 lakosu helyen átlag 66 százalékos, 5000–10 ezerig 46 százalékos, 10,000 fölött 50,000-ig 42 százalékos, 50,000-en felül 30 százalékos. Németországban nagy dolog, ha 12–15 százalékos az átlagos templomlátogató.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

6160—1932-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbent. esperesi és lelkészi karnak.* Értesitem az érdekelt nt. esperesi és lelkészi kart, hogy a minisztérium kiutalta a folyó évi december havi lelkészi államsegélyeket, azonban mindaddig nem fizethető ki, amíg kivétel nélkül mindenki részéről nem igazolja hivatalom azt, hogy a folyó évi globális adó maradék nélkül kiegyenlítést nyert. Tekintve, hogy ez 65 lelkész urnál meg nem állapítható, részben, mert minden jelzés nélkül lettek a nyugták kiállítva az illetékes adóhivatalok vagy előjáróságok által, részben mert a negyedik évnegyedre még mindig nem érkeztek a vonatkozó nyugták, de több helyről egyáltalán nem küldöttek igazolást sem ezen körrendelettel egyidejűleg minden érdekeltet felhívtam külön levélben ezen hiányok azonnali pótlására. Itt közlöm ismételtén, hogy úgy ez alkalommal, mint a jövőben mindenkor sziveskedjenek a globális adó befizetésekor kapott nyugtát tüzetes vizsgálat alá venni és ha világosan nem tűnne ki abból, melyik évnegyedre [trimestru] vételeztetett be a fizetett összeg, úgy annak feltüntetéséhez ragaszkodjanak. A helybeli pénzügyigazgatóság csak a következő jelzéseket fogadhatja el: Pe anul intreg. Pe trimestru I. Pe trimestru II. Pe trimestru III. Pe trimestru IV. vagy Pe semestru I. Pe semestru II. A jövőben mindazon nyugtákat visszaküldetem, melyek a fenti jelzéseknek meg nem felelnek. Viszont mint jelen esetben is minden felelősséget azokra hárítok az államsegélyek elmaradásáért vagy későbbi kézhezvételéért és kifizetéséért, akik fenti kötelezettségüknek és a megfelelő időre, tehát minden évnegyed harmadik hónapja 20-ig eleget nem tesznek. Oradea—Nagyvárad, 1932. december hó 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Loco,
Calea Victoriei [Kolozsvári u.] 61

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Iratterjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú
iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az
állami tanügyi főhatóságok által **approbálva vannak** és a
legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai
nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyháznak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon **6-22** Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUS JÖVŐ

Megjelenik minden hónap elsején és tizenötödikén.

Református Jövő. Kinek a lapja a Református Jövő? Akirályhágómelléki egyházkerület ifjuságának, fiuké és leányoké egyaránt. Van-e szüksége a királyhágómelléki ifjusági munkának is külön lapra?

Feltétlenül. Több, mint tizenötezer fiu és leány van ebben az egyházkerületben, akik nem olvasnak semmiféle ifjusági lapot s a munkával sincsenek semmi kapcsolatban. Ha ezt az óriási tömeget meg akarjuk közelíteni s ha az ifjusági munkát itt a királyhágómelléken is meg akarjuk szervezni, feltétlenül szükségünk van ifjusági lapra.

Miért nem lehet a két egyházkerületnek, az erdélyinek és királyhágómellékinek közös ifjusági lapja?

Ez a lap már megvan. Az Ifju Erdély mindannyiunk lapja, amit ismerni és terjeszteni minden romániai ref. leánynak és fiunak kötelessége. Ez a lap az I. E.-t nem is tudná, de nem is akarja pótolni. Csakhogy az I. E. nem szolgálhatja olyan mértékben a királyhágómelléki ifjusági munka ügyét, mintahogy pedig annak arra szüksége volna. 182 egyházközsége van a kerületnek s alig 25-ben folyik komoly ifjusági munka. De az sem egyöntetű és nem rendszeres. Most elkészítették a királyhágómellék fiubibliaköreinek egységes ügyrendjét (alapszabály) s az egész egyházkerületben ennek alapján akarjuk megszervezni lehetőleg minden egyházban az Ifjusági Keresztyén Egyesületet. És majd az összes egyesületeket egy kerületi szövetségbe összefoglalni. Ezt csak úgy lehet megcsinálni, ha azoknak, akik ezt csinálják, lap is van a kezükben s azon keresztül, mint egy mozgékony utazótítkáron keresztül szervezik, irányítják a mozgalmat. A leányszövetségeket is csak így lehet megteremteni. Mert az is megsz.

Mit tehetek én a lapért? Minden alkalommal megveszed. Ha elsejéig, illetve tizenötödikéig nem kaptad még meg, utána kérdel a bibliaköri vezetőnél, vagy a kiadóhivatalnál. Terjeszted azt. Imádkozol érte. Elolvasod az utolsó betűig s a lap példányait megőrzöd. Olvasgatják a lapot a felnőttek is? Sőt. Kell is hogy olvassák. Az ifjuság ügye őket is érdekli. S a lap különben is csak úgy tud fennmaradni, ha a felnőttek is minél nagyobb példányszámban vásárolják meg.

Lapunk olvasóinak és minden jó keresztyénnek boldog újévet kívánunk!

Levél a királyhágómelléki egyházkerület leány és fiu bibliaköreinek.

*Kedves Testvéreim,**

az ősszel több vezetői és ifjúsági konferencián kifejezésre juttatták, hogy a királyhágómelléki egyházkerület ifjúsági munkájának szüksége volna egy ifjúsági lapra. Ennek a már általunk nagyon sokszor érzett szükségnek akarunk eleget tenni, amikor ezt a lapot, a Református Jövőt megindítjuk. Adjatok hálát az Istennek, aki idáig megsegítette ezt a munkát s megadta a lehetőségét ennek a lapnak. Az Ő szeretetének bizonyossága ez s annak jele, hogy dicsősége munkálására, országának az ifjúság közötti terjesztésére bennünket is méltóknak ítél. Alázatos imádságban kérjétek, hogy tegyen bennünket Szentlelke által alkalmasokká erre a munkára s kegyelmét adja reánk továbbra is. Én hiszem, hogy Isten ezt a mi munkánkat megsegíti és eszköz gyanánt ezt a lapot is felhasználja.

Mindenesetre kell, hogy az ifjúság a lapot maradéknélkül a magáénak tekintse. Erre kérlek is benneteket, Tegyetek meg mindent, hogy a lapot anyagilag is megalapozhassuk. Nagyon jó lenne, ha a bibliakörök valamelyes havi összeggel hozzá tudna járulni egy ifjúsági sajtóalap megteremtéséhez, ami biztosíthatná a lap zavartalan megjelenését. Már eddig négy bibliakör van; amelyik havonta 50 Leit ad erre az alapra, de mikor nekünk havonta majd 3000 Leit tesz ki a nyomdászamlánk, ez még igen csekély összeg. Beszéljétek meg s ha csak egy lehetősége van, ti is vállaljatok részt a lap terhéből. A tietek is.

Két dologra szeretném még a figyelmeteket felhívni. Válasszatok magatok közül egy tudósítót, aki nekem minden hónapban egy levelet írjon a munkátokról. Csak így ismerhetem munkátokat s így tudok rólatok a lapban híreket hozni. A tiszteletes ur portómentesen beküldi nekem ezt a levelet. S emlékezetekbe idézem, hogy január 10-én van az ideje, amikor minden bibliakör részletes beszámolót kell küldjön a munkájáról a központba. A titkár — esetleg a lelkészvezető urat is megkérhetitek rá, — írja le, hogyan fogtatok az ősszel munkához, mit csináltatok eddig, hányan vagytok és mi a további tervetek? Ezt a beszámolót legkésőbb 10-ikéig tegyétek postára.

Ha akár személyi, akár a bibliakörre, vagy a kerületi szervezetre vonatkozólag kérdéseitek van, irjátok meg bizalommal. Legjobb tudásom szerint igyekszem rá megfelelni. Addig is, amíg személyesen találkozhatok, testvéri szeretettel köszöntelek mindannyiőtokat s Isten áldását kérem minden munkátokra ebben az új esztendőben. Olvassátok el az Efézusi levél 6, 11—20-át. (Hivatalos cím: Püspöki hivatal, Ór-utca. Oradea. — Magáncím: Str. Alexandri (Teleki-utca) 31. Oradea — Nagyvárad.)

Oradea—Nagyvárad, 1932 december 28.

Kiss Bertalan,
kerületi utazótitkár.

* Leveleket, amik az egész körnek szólnak, jó ha a titkár a legközelebbi bibliára után mindig felolvassa s a megbeszélővel vele kapcsolatban rögtön el is intézi a kör.

Miért szükséges a szervezkedés?

Mily szép az önkéntes szolgálat, a Lélek indításából elindulni és járni azon az úton, mely a Krisztus útja. Nagy bizakodással mondja az ilyen ember Péterrel: „ha mindenki elhagy, ha mindenki letér erről az útról, én megmaradok Krisztus mellett; bibliakör, vagy Ifjusági Keresztyén Egyesület nélkül is“.

Ilyenformán nem is volna szükség semmiféle szervezetre, egyesületre, ha az egyén magában is megállhatna. De mi nem állítjuk magunkat. Elismerjük, hogy gyarló emberek, magunkban tehetetlenek vagyunk a jónak még csak az akarására is. Ezerféle kísértés közt élünk; az isten ellenségei szervezkednek, emberek különböző érdekközösségeket alkotnak a maguk egyéni érdekeik megvédésére.

Hát nekünk, keresztyén református magyar ifjaknak, kik magunkat Krisztus katonáinak valljuk, szabad-e szervezetenül, szétzúllva élnünk? Lehet-e győztes az a hadsereg, amelynek katonái fegyelmeztelenül összeverődött emberek?

A keresztyén ifjusági munkában feltétlenül szükséges az egy szervezetbe való tömörülés. Nagy erőt és kitartást kölcsönöz az a tudat e világ minden gunyolódásával szemben, hogy rajtam kívül még 2 millió ifju tagja van ennek a közösségnek, tekintet nélkül arra, hogy földmives, iparos, gyári munkás, vagy iskolás. Krisztusban mindnyájan egyé lesznek. Ez a szervezet közel hozza a falut a városhoz, a várost a faluhoz, tudva, hogy ott nem ellenségeink, hanem testvéreink laknak. Nem hiszem, hogy volna közösség, amely elmondhatná hogy elég a maga erejére támaszkodni, nincs szüksége semmi kapcsolatra más ifjusági alakulatokkal. De ha így is lenne, akkor is figyelembe kell venni az apostol szavait: „Tartozunk pedig mi az erősek, hogy az erőtelenekek erőtlenségeit hordozzuk, ne magunknak kedveskedjünk“. Eszerint a mi egyéni törekvéseinket is mind a Krisztus közösségének szolgálatába kell állítanunk.

Oradea—Nagyvárad.

Kerekes Sándor,
az Ujváros—Olaszi ref. egyh.
Ifj. Ker. Egyesületének titkára.

ELVÉGEZTETETT?

Elvégeztetett? — Nem.
Mostan kezdődik újra.
Az újakezdés arany jelszavát
Minden magyar kapura
Véssük fel, véreim!

Ledőlt a kas.
A méhraj szertenéz,
Az új kas körül új munkába fog,
De régi lesz a méz,
Amit készít, s amit örökbehagy.

Mert a virágot, melyre szállni kész,
A virágot nem vette meg a fagy.

Mert ezer évig nőtt az a virág,
Amelynek kelyhe
Kifogyhatatlan virággporral telve
A méhet szent találkozóra várja.
A léleknek a lélek a hazája.

A magyar lélek dús virággpora
Sirok felett illatoz, lengedez.

A méz a régi lesz,
Amely a lélek szent porából készül.

Mi továbbadjuk drága örökségül.

Reményik Sándor,

Légy példa.

Senki a te ifjúságodat meg ne vesse, hanem légy példa a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban. (I. Tim. 4:12. v.)

Pál apostolnak emez intelmével vezetjük be lapunknak ezt a rovatát. Az igazi Krisztust szerető lélek önmagától is tiszta a beszélgetésben, udvarias a másokkal való érintkezésben, nem durva, nem tisztátalan, nem visszataszító. Ha mégis ezt a rovatot pár számunkban fenntartjuk, tesszük ezt azért, mert arra több bibliakörös kért bennünket.

Az önuralom. Az ember társas lény. Senki sem élhet le egy életet úgy, hogy neki a másik emberrel önmagán kívül érintkezése ne legyen. Mindnyájan egy családnak, egy rokoni, baráti körnek vagyunk tagjai, szóval beletartozunk egy nagy emberi közösségbe. És hogy ebben a közösségben jól legyen dolgunk, békességben éljünk, nagy szükségünk van az önuralomra. Az önuralom nem egyéb, mint indulatainknak, vágyainknak, gondolatainknak, szóval egész érzés és gondolatvilágunknak a fékentartása. Aki nem tud uralkodni indulatai, szavai, ösztönei fölött, arra csakhamar kimondják az ítéletet: „nem való társaságba, neveletlen“, s akiről egyszer ezt megállapították, azt kerülni fogják az emberek, ami az életben való haladásának, boldogulásának sokszor egészen elvághatja útján. Legyen önuralmad.

Uralkodj indulataid felett. Ha haragszol valakire, ne öntsd ki haragodat szavakban, vagy pláne tettlegességben. Tégy úgy, mint Arany János, hallgass; ha nagyon haragszol, még jobban hallgass, mert amit haragjában mond, vagy tesz valaki, azt későbben mindig megbánja.

Uralkodj testtartásodon. Ha társaságban leülsz, ülj egyenesen, lábad ne fond keresztbe, ne csoszogj, ujjaiddal ne kopogj asztalon, vagy széken. Ne sutfogj társaságban és ne kacagj hangosan. Ne piszkáld körmödet, orrodát, fogadat, füledet. Ne ragaszkodj a magad vélt igazához, ha a másoknak van igazsága.

Ha megsértenek, ne vágj vissza hasonló sértéssel. Tégy úgy, mint Eötvös József, aki azt mondotta: Ha valaki sárral dob meg engem, nem dobom vissza, mert akkor le kellene nekem is hajolnom a sárért és ezzel besároznám magamat. Az igazi ref. ifju tud uralkodni magán. Ne feledd, hogy önmagunkon uralkodni a legnagyobb uralom.

(Jövő számunkban folytatjuk.)

A szatmáriak Ifjúság c. lapja ez évben ötödik évfolyamát fejezte be. Ez a mi lapunk tulajdonképpen egyesíti magában a szatmáriaknak és a váradiaknak lapját, amelyek mint önálló lapok megszűnnek. A kerületi ifj. lap igyekszik mindkettőt pótolni.

MUNKÁNK.

Évforduló társas-est, vagy délután,

Január a legjobb hónap arra, hogy megtartsuk évforduló ünnepségünket. Lehet, hogy még nem nagy multra tekinthet vissza munkánk, de néhány év, vagy hónap bizonyosan van a hátunk megett.

Másrészt ezt az alkalmat használhatjuk fel arra is, hogy az egész nagyközönségnek számot adhassunk elmúlt évi munkánkról. Ezáltal jobban megismerik munkánkat a szülők is s az ifjak, illetve leányok is.

Készítsük jól elő az ünnepséget. Hívjunk meg minél több fiút ill. leányt. Az ifjak szüleit, pártoló tagjainkat s az egész nagyközönséget. Jó, ha készíthetünk olcsóbb meghívókat is ez alkalomra.

Diszitsük fel az ünnepség helyét amennyire lehet. Néhány rajzlapra ügyesen fessük rá nagy számokkal egyesületünk korát s ezt több helyre csinosan függesszük ki. Feliratok „Minden keresztyén ifjunak [református, evangélikus ifjunak és leánynak] köztünk a helye!” is segítenek.

A tagok viseljenek egy-egy kis papirjelvényt, melyre rá van írva az egyesület korának a száma.

Az ajtónál álljanak ifjak, akik fogadják és helyre vezetik a vendégeket.

Programm:

1. Közének. 2. Valaki üdvözlje a megjelenteket. 3. Beszámoló a helyi munka történetéről. [Legyen élénk. ne száraz adatok.] 4 Szavalat, vagy énekszám. 5. Jelentés az egyesület mult évi munkájáról, [tartsa a titkár, vagy az elnök]. 6 Közének [hálaadó jellegű]. 7. 3 perces felszólalások: a) A lelkipásztor szóljon arról, „Miért örül az egyház szempontjából a KIE nek”. b) Egy szülő „Miért örül egy szülő az IKE-nek s mit vár annak munkájától”. c) Egy ifju, illetve leány „Miért szeretem én a bibliakört”. Ugyanez az ifju közölje összejöveteleik idejét a jelenlevőkkel s az ifjakat hívja meg a bibliakörbe. 8. Hirdetés, adakozásra felszólítás a bibliaköri munka szükségére. 9. Záró közének. 10. Ima [egy fiu, vagy leány]. 11. Persely. (Ébresztő.)

Vezetőkonferenciák. A királyhágói kerületben az ősz folyamán négy vezetőkonferenciát tartottunk négy egyházmegyében. Konferenciák voltak Nagyváradon, Szalontán, Székelyhidon és Szatmáron.

A lapra vonatkozó bármilyen üggyel az utazó titkárhoz forduljunk.

Lapunk ára egy évre 25 Lei, egyes szám ára 1 Leu.

FORRONGÓ LELKEK.

— Kis jelenet. —

Irla: Nádházy Bertalan.

Hely: Egyszerű helyiség. Templomban is előadható.

SZEMÉLYEK:

PÉTER: [20 év körüli lakatossegéd, bibliaköri tag.]

ISTVÁN: [Ugyanilyen idejű földműves, bibliakörös.]

NAGY JÁNOS: [38—40 éves, irodaaltiszt]

PÉTER: [lehajtott fővel sétál.] Biz'ugy barátom, bejártam már az egész vármegyét, minden falut, minden várost, mióta fel szabadultam és nincs és nincs munkám.

ISTVÁN: [ül az asztal mellett s elmerengve néz messze.] Mert gonoszak az emberek...

PÉTER: [megáll s ő is messze elnéz.] Gonoszak, gonoszak, de kicsoda változtatja meg őket? [Emelten.] Pedig meg kell változtatni, mert én sem bírom már, hogy mindenünnen kilöknek, ha munkát keresek. Inkább lobogjon pattogó lángokban ez az egész nyomorult világ s égjen el egy óra alatt, mint így senyvedjen hamuvá!

ISTVÁN: [Feláll és Péterhez megy. A vállán átöleli. Szeli den.] Mire gondoltál most, hogy lángokról beszélsz?

PÉTER: [szelid durcásan lerázza az ölelést.] Forradalomra. Igenis forradalomra.

ISTVÁN: [elképedve.] Mit beszélsz? Te, a bibliakörös? Te, a bibliás fiu? Ne bolondozz már!

PÉTER: Nem bolondozok, komolyan beszélek. Igenis, várom a forradalmat. S ott leszek magam is!

ISTVÁN: Gyilkolni akarsz? Ártatlanokat meggyötörni?

PÉTER? Gyilkolni? Gyötörni? Nem pajtás! De élni akarok! Kenyér kell! Te könnyen beszélsz. Neked van. De nekem nincs! Nincs!... Tudod mi ez?...

ISTVÁN: [lehajtott fejjel.] Tudom. Ma délben sem ettem, de senkisémet evett nálunk. Mert azt a kis buzát, amit kerestünk, be kell osztani. Tudom, hogy mi a nincs. A hugom nem jöhet ki egész télen a házból, mert nincs lábbelije. Nem fütünk, csak ha néha főzünk, mert nincsen mivel.

PÉTER: Hát akkor... akkor, mit gondolsz, meddig mehet ez? Felduzzasztjuk a nyomoruság zsilipjeit, aztán hadd söpörjön az ár! Minél előbb, annál jobb!

ISTVÁN: Azután mi lesz?

PÉTER: Egy új világ. A munka, a kenyér világa.

ISTVÁN: De mi lesz a gonoszokkal?

PÉTER: [kissé zavarban.] A gonoszok... a gonosz emberek... hát azok elpusztulnak...

ISTVÁN: Biztos, hogy azok pusztulnak el? Hiszen azok átfestik magukat! Ma vörösök, holnap lilák, vagy feketék, amilyen szín éppen akkor divatos... És a gonosz emberek miatt gonosz a világ sorja.

PÉTER: Hát rákényszerítjük a gonoszokat, hogy jók legyenek. Hoznak olyan törvényeket, hogy ne lehessen a gonosznak élni a földön, ne kaparhasson mindent magának, ne lophasson, ne hazudhasson, ne csalhasson...

ISTVÁN: Hiszen ezek a törvények már régesrég megvannak! Ezért kár a forradalom vizeinek fülrepszto zugására gondolni!... Te ismered is ezeket a törvényeket. Ott vannak a Bibliában. A Tizparancsolat. Jézus Hegyi beszédében...

PÉTER: De ha nem tartják meg! Rá kell kényszeríteni mindenkire!

ISTVÁN: Hogy kényszerited rá? Magyarázd meg!

PÉTER: Hát be kell csukni, száműzetésbe kell kergetni, lenyakazni, megkövezni...

ISTVÁN: Ma is akasztanak, bebörtönöznek és mégis gonoszak az emberek. Nézz csak ki az ablakon. Látod, hogy kínlódnak azok a lovak a nyakig érő sárban. Ut kellene és azt mondják: nincs munka. Vörös dunnába takarva beteget visznek az orvoshoz: kórház kellene és azt mondják: nincs munka. A hugom mezitláb ül otthon, cipő kellene és azt mondják: nincs munka...

PÉTER: Forradalom kell és lesz minden. Megtanítani a szivteleneket, hogy rémuljenek halálra és amikor vacog a foguk, mint a didergő kivert kutyának és sápadtak lesznek, mint a hó és rájuk vigyorog a halál: akkor emlékeztetni őket a sok sok gonoszságukra...

ISTVÁN: És még annyi munka sem lesz, mert egy égő országtól mindenki fél s egy égő országban mindenki csak magára gondol...

NAGY JÁNOS: [mosolygó arccal áll fel a hallgatók sorából.] Szabad volna nékem beleszólni ebbe a vitába? Ha megengedné a tisztelt társaság, hát én is mondhatnék valamit.

ISTVÁN: Tessék közelebb jönni, szívesen meghallgatjuk.

NAGY JÁNOS: [kimegy és a két vitázó közé állva megfogja a kezüket szemben a közönséggel; egyiket jobb, másikat balkezeivel. Péter és István a beszélőt nézik.] Ilyen kora legény voltam mint tik, mikor dalolva elmentem a háboruba. Azt hittem én, mert azt fújták, hogy utána jobb világ lesz. Rossz világnak mondták az emberek akkor, amiről ma úgy beszélnek, hogy a „boldog béke éveiben”.

ISTVÁN: Akkor is panaszkodtak?

NAGY JÁNOS: [elengedi a kezeket.] De hogy!... Azt mondták, ha megritkítja a géppuska az embereket, majd jobban élünk. Hát ritkultunk is. Szenvedtünk, áztunk, fáztunk, éhezünk, sebesültünk, jajgattunk. Hányszor sóhajtoztunk így: Csak még egyszer hazajuthatnánk, soha többé nem panaszkodnánk, jó volna még a száraz kenyér is!

PÉTER: De legalább fizetést kaptak, meg ennivalót, meg ruhát.

NAGY JÁNOS: Kaptunk, amikor kaptunk, de különösen a vége felé, már kanállal ettük a széthulló kenyeret, ha volt és néha mezitláb jártunk a hóba is. Majd segít a forradalom! Ez

volt a vigasztalás. Aztán megjött a forradalom. Azt se tudom, hogy kerültem haza, Sodort a forradalom szele, viharja...

PÉTER: Szép volt ugye a sok lángban égő orca?

NAGY JÁNOS: Sátáni orcák, fiam. Mikor a feltört és kirabolt boltból a jómódu ember, szemem láttára vitte a halotti koszorút, mert már nem volt más; a leány vitte a halotti szemfedőt, mert neki is kellett valami.

PÉTER: De voltak hősök is! Akik az igazságért küzdöttek, a szabadságért harcoltak!

NAGY JÁNOS: [elgondolkozva.] Voltak... talán voltak... De én csak azt láttam, hogy két testvér, egy gazda tehenéért, mert mindenik a magáénak akarta, manlicherből lövöldözött egymásra az országuton... Láttam igen sápadt orcájú embereket, akik tegnap parancsoltak, a forradalomban menekültek. Mindenki félt mindenkitől.

ISTVÁN: János bácsi mit csinált?

NAGY JÁNOS: Én? Rendet akartam. Szembeszálltam a rablókcal, lopókkal, garázdákkal. A félénkek akkor fűt fát ígértek. Kabátomba kapaszkodtak. Ugy aludtam, mint a nyúl, hogy ha valakit veszély fenyegetne, segítségére lehessenek.

ISTVÁN: Nem lett semmi baja?

NAGY JÁNOS: Hál' Istennek, nem. A terroristák ugyan agyonlövésssel fenyegettek, forradalmi törvényszék elé akartak cipelni; a másik tábor ugyan elfogatott idegen katonákkal...

PÉTER: Hát akiket megmentett, nem segítették?

NAGY JÁNOS: De igen. Segített egyik-másik, hogy várbörtönbe jussak idegen országban...

ISTVÁN: Hát nem tanuskodtak János bácsi javára?

NAGY JÁNOS: Tanuskodtak azok... Csakhogy inkább ellenem. Mégis volt valaki, aki el nem hagyott: a jó Isten. Én sem hagyom el őt. Megláttam fiaim, hogy nem ér az semmit, ha valaki ilyen, vagy olyan színű. A csalmatok virága fehér: és mérget rejt. Agalóca-gomba piros: és halál van benne.

ISTVÁN: A Golgotha keresztje is piros...

NAGY JÁNOS: És élet van benne. Fiaim! A forradalom csak akkor áldásos, ha én magam ellen támad. Ha a magam uzsorását gyűröm le magamban, ha a magam igazságtalan bíróját győzöm le magamban. Ennek a forradalomnak a neve azonban: bűnbánat, újjászületés, reformáció. Köszönöm, hogy meghallgattatok. Isten áldjon benneteket. [El.]

PÉTER, ISTVÁN: Az Ur legyen véle!

PÉTER: Valamit kezdek már érteni. Azt, hogy a gonosz ember akárhova tesz, ha gonosz marad, a cselekedete is gonosz...

ISTVÁN: A jó ember meg a gonoszok között is jót cselekszik, ugye?

PÉTER: Azt is sejtem már, hogy a gonoszokat úgy kell fogyasztani, hogy jókká tesszük őket. [Gondolkodva.] De, hiszen akkor nékem igen sok munkám van...

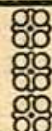
ISTVÁN: Igen, azért nincs most már munkánk, hogy új reformációt készítsünk. Így akarja az Isten. És amit Ő akar, az végbe is megy.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Feladataink az ujesztendőben.

Az ujesztendő kezdetén, mint napi teendőinket minden reggel munkába kezdés előtt, vegyük számba ez esztendőben reánk váró feladatainkat.

I.

Elsősorban — minek is akarnánk szépíteni — tagadhatatlanul az anyagiak állanak előttünk és rettentő sullyal nehezednek reánk. A lelkészek és különösen a tanítók szomoruan nagy száma szinte elviselhetetlen szegénységben tengődik. Kulturális és szellemi igényekről már álmodni se mernek, a tanulmányaikat és hivatásukat megillető életnivóról rég lemondottak sokan, főleg a gyermekeiket taníttatók roskadoznak az adósság alatt. Az ujesztendőben a legsürgősebb feladatok közé tartozik, hogy ebben a nyomasztó anyagi helyzetben segítséget szerezzünk. Soha sem tartottuk helyesnek a minden áron való államra támaszkodást, de most a segítség módját mégis ott kell keresnünk. Nemcsak azért, mert a szükség kényszerít reá, mivel népünk is szegénységben van, hanem mert jogunk van ezt az államtól megvárni, sőt követelni is. Jogot ad erre egyfelől az államnak velünk szemben fennálló tartozása, másfelől a másfelekezetekhez viszonyított igazságtalan elbánása. Az egyes egyházak állami támogatása teljes mértékben egyenlőtlen elosztás szerint történik és pedig egyenlőtlen és igazságtalanság van nemcsak az államvalláshoz, hanem még más protestáns egyházhoz viszonyítva is. Az ág. evangélikusok, közelebbről a magyar evangélikusok is lélekszámukhoz viszonyítva, aránytalanul nagyobb összegű államsegélyt kaptak, mint mi, annyira, hogy míg pl. egy 4 kor-pótlékos reform. lelkész havi állami fizetéskiegészítése a levonások után az 1700 L-t sem éri el, egy ugyanott szolgáló kor-pótlék nélküli ev. lelkészé csaknem 2500 L. Ezenkívül újabb

igazságtalanság történt velünk szemben akkor is, mikor az unitárius egyház segélyét mindjárt az első megállapítás után, a gör. katolikusokét pedig a jelenlegi kormány uralomra jutása után lényegesen felemelték. Nem irigyeljük tőlük, de mégis képtelenség, hogy velünk szemben ily igazságtalanul szűkmarku legyen a kormány.

Tanítóinktól a csekély, szinte alamiznaszerű támogatást már évek óta megvonja és ugyyszólván senki sincs, aki érdeklükben szót emeljen. Ezeknek a sérelmeknek az orvoslása a két egyházkerület vezetőségének főfeladatát képezi az ujesztendőben.

Egyházközségeink, egyházkerületünk, iskoláink, különösen középiskoláink súlyos anyagi helyzete nehéz feladatok elé állít bennünket. Bár itt sem szününk meg sürgetni és követelni az államtól a megillető támogatást, s elsősorban kerületünk közigazgatási segélyét, mégis a magunk erejére kell támaszkodnunk. Mindenütt össze kell fogni a legkomolyabbaknak és leghivebbeknek s a legnagyobb erőfeszítéssel mindent el kell követnünk, hogy az egyházközségekben csökkenjen az adóhátralék, az iskolák fennakadás nélkül működhessenek, a tanítók megkapják fizetéseiket, s az egyh. megyei és kerületi tartozásaikat teljesíthessék. *Ahol a presbyterek előljárnak a kötelességteljesítésben és másokat is buzdítanak rá, ahol a lábrakapott fényűzést és nélkülözhető kiadásokat céltudatos nevelő munkával sikerül mérsékelni és visszaállítani a régi református életstílust az egyház iránt való kötelesség teljesítése feltétlenül első helyre kerül.* Azonkívül az adófizetés mellett fel kell ébreszteni és ki kell fejleszteni az áldozatkészséget is. A különböző belmissziói alakulatoknak nemcsak a lelki, hanem az anyagi élet erősödését is kell szolgálni. Ennek keretében mindegyik tűzhet ki speciális célt magának. Lehet ilyen a tanítói fizetés, vagy az egyházi adó nemfizetése folytán előállott hiány — legalább részbeni — fedezése. Ilyen és hasonló célra már kisebb gyülekezetekben is sikerrel rendeznek nőszövetségek, leánybibliakörök teaestélyeket, melyek szépen jövedelmeznek és áldozatra nevelik a hiveket. Sokat lehet könnyíteni a terheken az egyház földjeinek közmunkával való megművelése által is, ahol még eddig nem volt szokásban.

Középiskoláink nehéz helyzetét csak azok ismerik, kik vezetésükben, irányításukban részt vesznek. Ha ma minden tiszteletet megérdemelnek a magyar népkulturájáért legnagyobb áldozatot hozó tanítóink, épen úgy megérdemlik ezt középiskolánk tanárai és tanárnői is. Elképzelhetetlen az a helyzet, mely-

ben a jelen körülmények között élniök kell. Városon semmi természetbeni járandóság nem lévén, mindent pénzen kell megvenni. De mit tegyen az, aki hónapokon át nem kapja meg fizetését s a hitel teljesen megszűnt? Középiskoláink közül az egyetlen főgimnáziumunk: a szatmári érdekében az egyházkerületi közgyűlés felhívta az egyházakat, hogy a nagy ünnepek második napján az ott tanuló szegény diákok javára hirdessék meg az adakozást, úgy, mint egykor a debreceni kollégium tanulói részére tették. Az első alkalom erre a mostani karácsony volt. Többen megértették és meghallották a kérő szót s eljuttatták perselypénzeiket. De szomoruan és szégyenletesen sok azoknak az egyházaknak a száma, melyek egyáltalán figyelembe se vették, vagy határozottan más célra fordították az adományokat. Gondolják meg, hogy milyen bünt követtek el kulturánk, jövőnket ápoló egyetlen ilyen intézményünk, ifjuságunk és legfőképen saját maguk: a lelkészi és tanítótestület ellen. Mert ezeknek az adományoknak az a rendeltetésük, hogy az internátusban levő szegény lelkész- és tanítógyermek ellátását fedezzék s a bennlakó növendékek 30 százaléka szegény pap és tanító gyermeke. Az egyházkerület arra is felhívta az egyházközségeket, hogy erre a célra ifjuságuk vagy nőszövetségük által rendezendő estélyük jövedelméből is fordítsanak. Kitől várjunk segítséget, ha magunk nem segítjük magunkat, egymást, a testvéreink gyermekeit, hogy ennyit sem teszünk meg érdekükben? Mi aligha tudnánk Kálvineumot alapítani!

Az anyagi természetű feladatok elvégzésében a legelső a munka, a komoly, szünetnélküli s ha kell, megfeszített munka. De semmiesetre sem a tétlenség, a nemtörődés, vagy a csüggedés. Aztán az egymásért való munkálkodás, az egymással többet törődés, az egymásért való felelősségérzet! Végül nemcsak a magunk erejében bizakodás, hanem feladatainknak és egész sorsunknak Isten bölcsességére és megtartó erejére bizása. Egyszóval a mindenben diadalmaskodó és diadalmassá tevő hit! Ezzel kezdjük feladataink elvégzéséhez még az anyagiakban is!

Debreczeni István.

Az ifjusági lap. Megjelent a kerületi ifjusági lap második száma a REFORMÁTUS JÖVŐ. Támogassuk e kezdeményezést, minden erőnkkel. Kezdjük meg mi magunk, gyűjtsünk előfizetőket gyülekezetünkben s minél előbb küldjünk pénzt a kiadóhivatalnak, hogy a lap zavartalanul megjelenhessen. Kiadóhivatali s szerkesztői megkereséssel az utazó titkárhoz forduljunk.

A kedély nevelése.

(Folytatás)

A kedély elsorvadása ellen az iskolának küzdenie kell, mert ha ez elvész, egyik legdrágább kincsét veszítette el a gyermek. Mit ér a tudás, ha a lélek ege állandóan be van borulva; ha sohase ragyogja át ezt a borulatot a lélekvilág mosolygó napja: a kedély. Teher az ilyen ember mind magának, mind másoknak; mint napfogyatkozáskor a hold: árnyékkal vonja be még a környezete lelkevilágát is.

A kedély nevelése szempontjából a legfontosabb, hogy maga a tanító kedélye birtokában legyen. A tanító kedélye napként ragyogja be az iskola kicsiny világát; míg ott, ahol hiányzik a tanító kedélye, az iskola világában örökös borulat honol. Megfigyelhette már minden tanító, mint ragyognak fel tanítványainak szemei, ha jókedvvel lép be az iskolába és viszont, hogy borulnak el egymásután a gyermekarcok, ha a tanító emésztő gondjait az iskolába viszi. Tapasztalhatta mindenki azt is, hogy mennyivel könnyebben fogja fel a gyermek a hallottakat és a látottakat, ha a kedély derüje kíséri az előadást; míg ha ott ül a tanító homlokán a gondok komor felhője: mint érintésre a mimóza szirma, valósággal becsukódik a gyermeki lélek. Nem közömbös hát a kedély még a haladás szempontjából sem, azért a kedélynek, mint ragyogó napnak, iskolánk világából nem szabad hiányoznia.

A kedélynevelés szempontjából tehát legfontosabb a tanító kedélye. Sajnos, erről ma beszélni sem lehet, mert a tanító kedélyét a mai viszonyok teljesen kiirtották. Nagyon kevesen vannak közöttünk, kiknek a kedélye teljesen el nem veszett, vagy pedig az iskola falai között visszanyerik elvesztett kedélyüket. Kevesen vannak, akik az iskola falain kívül tudják hagyni emésztő gondjaikat, hogy meg ne fojtsa az bennük s az iskolában a napfényt biztosító kedélyt. A kedélynevelést tehát a tanítónak önmagán kell kezdenie.

Az elvesztett kedélyt visszaszerezni nagyon nehéz dolog, de önneveléssel elérheti a tanító, hogy az iskolajátóban elbucszik emésztő gondjaitól és derült ábrázattal lép be tanítványai közé. Ha van a tanítóban hivatásérzet, ennek a megvalósítása nem tartozik a lehetetlenségek közé. Kitűnő példáját láttam ennek a színművészeknél.

Egy feloszlófélben levő, jónevű szintársulat játszott egyszer nálunk. A társaság a szó szoros értelmében éhezett s a szín-

padon kívül külön-külön és összesen a világfájdalom megrázó szobrai testesítették meg. S mikor a szinpadra léptek, mintha kicserélték volna őket: ők voltak a világ legkedélyesebb és legboldogabb emberei.

Nem azt akarom ezzel mondani, hogy színész legyen, vagy színészkedjék a tanító, hanem csak azt, hogy feledkezzen el az iskolában hétköznapi önmagáról, mint ahogy elbucsuzik szinpadon kívüli életétől a deszkákon a színész.

Derűt varázsolni a gyermekek arcára úgy a kedély ápolása és fejlesztése, mint a haladás szempontjából is! A kedélytelen iskolában elernyednek, felfogásra képtelenek lesznek a gyermekek, míg egy-egy jól megválasztott, fűszerező szó felvillanyozza, felfrissíti és felfogásra alkalmasabbá teszi az egész iskolát.

Meg lehet azt és meg is kell tenni minden tantárgy körében s akkor nem egy sötét börtön, hanem egy napsugaras világ lesz az iskola, hol nem teher, hanem a gyermekekben élő tevékenység öröms kiélése lesz a munka.

Tanítsuk meg a gyermeket arra, hogy kedvvel végezze minden munkáját és életkedvvel élje le ezt a földi életet. Egy olyan kincssel ajándékozzuk ezáltal meg, amit módunkban van adni s amit semmi más földi kincs pótolni nem képes.

Mutassuk meg a gyermekeknek az élet derűs oldalát, vétezzük velük észre az élet apró örömeit, hogy ne büntetésnek hanem ajándéknak tekintsék ezt az életet.

„Minden órának szakítsd le virágát” — mondja a költő nem azt jelenti ez, mint sokan magyarázzák, hogy habzsoljuk fel az élet örömeit, hanem azt, hogy ne menjünk el érzéktelenül az élet ezer és ezer apró örömvirága mellett, mert ezekben rejlik a mi földi boldogságunk.

A kedély egy varázstükör, amely megszépíti és élvezhetővé teszi ezt az életet. A kedélytelen ember mindent fekete színben lát s tragédiának tekinti s a legtöbbször azzá is változtatja át ezt a földi életet.

Ápoljuk és fejlesszük hát gyermekeinkben a kedélyt, mert boldog ember csak az lehet, akinek a lelke egén mindig ott ragyog ennek a drága ajándéknak aranyos derüje.

Tóth Zsigmond.

(Vége.)

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Havas Gyula emlékezete.

Az Ur akaratából az elmúlt esztendő alkonyán bekopogtatott a halál a börvelyi parókháiba és kioltott egy szép életfáklyát s ezáltal mélységes fájdalommal töltötte el mindazoknak a szívét, akik néhai jó Havas Gyulát igazán ismerték. Szegényebbek lettünk ismét egy soha nem csüggedő, szebb és boldogabb jövődöben rendithetetlenül bizó, hiveiért, fajtájáért szakadatlanul vivódó, lelkiismeretesen munkálkodó lélekkel! Szegényebbek lettünk ismét!

Havas Gyula a szatmármegyei Vitkán (Magyarország) lelkeszi családból született 1861-ben. Tanulmányai elvégzése után előbb Nagyecseden, majd Mátészalkán segédlelkész, azután Kismajtényban s később 1897-től kezdve 35 esztendeig Börvelyben volt rendes lelkész és egyuttal az impériumváltozás után a Romániában maradt nagykárolyi egyházmegyének 10 esztendeig esperese. Az Isten dicsőségét és az ember boldogságát hűségesen munkáló élet tüze 1932 december 29-én aludt ki s december 31-én volt a temetése, amely az őesztendő amugy is fájdalmasan szomorú napját még szomorubbá, még fájdalmasabbá tette a börvelyi egyház hiveire nézve. Szerető és szeretett hivei mint egyébkör, ugy a temetés alkalmából is szorongásig megtöltötték a szép templomot, ahol a szemekből alápergő könnyek és a bánatos lelkek mélyéből felszakadt sóhajok szinte bizonyosságtevően megerősítették a gyászbeszéd alapigéjét: „Jöttünk, hogy néki tisztességet tegyünk!” Valóban a gyülekezet a háládatos gyermek szeretetteljes tiszteletadásával vette körül még halálában is a jó pásztort, aki az egyházi és a világi élet mezején mindenkitől tisztelt és becsült szeretetreméltó egyéniségén keresztül oly sokszor szerzett és adott tisztességet az ő hiveinek, akikre az egyházmegye és az egyházkerület fóruma előtt édeskedves büszkeséggel hivatkozott, valahányszor a templomlátogatásra, az urvacsorával élésre, az egyházhoz való törhetetlen ragaszkodásra és a belhivatalnokok megbecsülésére példát kellett állítani e gonosz világ szánalomraméltó tévelygői elé. Ekléziája külső belső szép rendjéért, iskolái jóhírnevéért fáradhatatlanul és lelkiismeretesen küzdött, munkálkodott.

Testi és lelki erejének teljességében erélyes esperese volt egyházmegyéjének is, mindazonáltal lekipásztor és tanítótest-

vérei benne megértő, atyai barátira, jogos igényeik lelkes szószólójára, bátor védelmezőjére találtak.

Szeretett és becsült tagja volt az egyházkerületnek is. Sohasem volt barátja a sok beszédnek, de annál nagyobb hiva a gyors és megfontolt cselekedetnek.

A magán- és a társadalmi életben az önzetlen hű barátságának, szinte a tulságig menő, de őszinte udvariasságnak és a valódi magyar vendégszeretetnek igazi megtestesülése volt mindig.

És az atya szívét jól ismerő gyermek bizonyágtételével állítom, hogy néhai jó Havas Gyula élete külsőleg-belsőleg kedves, szép, hasznos élet volt. És ennek az életnek sirbahanyatlása által ismét szegényebbek lettünk!

Méltó, hogy emlékéet szívünkbe zárjuk és tőle a viszonttalálkozás édes reménysége alatt bucsuzzunk...

Papp József.

Péter Mihály. Nagy veszteség érte a szlovenszkói tiszán-inneni egyházkerületet püspökének: Péter Mihálynak elhunytával. Péter Mihály előbb gálszécsi, majd rimaszombati lelkész. P. Czinke István után egyházkerületének három éven át kiváló püspöke és bölcs vezetője. Temetése gyülekezeténck és egyházkerületének nagy részvéte mellett ment végbe január 2-án. Testvéreink nagy veszteségében és mély gyászában őszinte szívvel osztozunk.

Nagy Márton szerepi lelkész 61 éves korában elhunyt. Debrecenben született és tanult. Tanulmányozása után nagyszalontai segédlelkész, majd várasfenesi lelkipásztor lett. Onnan Tepére, majd utóbb Szerepre választották meg. Több, mint három és fél évtizedet töltött az Ur szolgálatában igazi hűséggel és Isten igéjének erőteljes hirdetésével. Temetése december 11-én volt Debrecenben. Özvegye, fia, leánya, veje, testvére, nagy rokonsága és gyülekezete gyászolja. Mindnyájuknak adja az Ur az ő Szentlelkének vigasztalását.

Lelkészköri értekezéslet Szaniszlón.

December 13-án tartotta a nagykárolyi egyházmegye I. lelkészköre értekezésletét Szaniszlón, melyen a körhöz tartozó lelkészek egy kivételével mind jelen voltak. E napon a szaniszlói gyülekezetben belmissziós nap is tartatott. Dél előtt 11 órakor a templomban reggeli áhitat volt, melyen az ígét Lukács 10. rész 40. verse alapján Gargya Géza érendrédi lelkész hirdette. Utána

a megjelent lelkészek zárt értekezletet tartottak, melyen a lelkészeket egész közelről érdeklő problémákat vitattak meg. Az értekezletet rövid imával és bibliamagyarázattal a helybeli lelkész nyitotta meg. Bibliát magyarázott Márk 1, 21—35. v. alapján. Délután Simon Imre érdengelegi lelkész hirdette az ígét És. 40, 31. v. alapján. Utána egyidőben konferencia tartott a presbiterok és külön a nők részére. A presbiteri konferencián előadást Simon Imre lelkész tartott általánosságban a presbiteri tisztségről és feladatáról és a presbiterok kötelességeiről a belmisszióval kapcsolatban. A nők (asszonyok és leányok) között aktuális bibliamagyarázatot tartott Gargya Géza érendrédi lelkész Máté 27:55, 56, 61, 28:1. versei alapján, felmutatván a női lelkek Jézushoz való viszonyát a szentírás tükrében. Előadást Veress Kálmán irinyi lelkész tartott „A Nőszövetség és Leányegylet megalakításának szükségességéről és fontosságáról” címmel. Este az iskolát zsufolásig megtöltő közönség előtt vallásos estély volt, mely méltó befejezése volt az áldásokkal teljes napnak. A vallásos estélyen előimát mondott Veress Kálmán irinyi lelkész. Bibliát magyarázott És. 42, 1—7. v. alapján Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkész, melyben buzgó, adventi előkészületre hívta fel a hiveket. Előadást Gargya Géza érendrédi lelkész tartott: „A belmissziói munka célja és jelentősége, a gyermek és ifjúsági munka megindításának szükségessége és egyházépítő fontossága, s a gyülekezeti életbe való bekapcsolása” címmel. Szép szavak, párbeszéd és énekek egészítették ki a tartalmas programot, melyet a helybeli lelkész Szabó Tibor buzgó imádsága zárt be, melyben hálát adott a minden áldások Istenének e nap minden áldásáért. Valóban elmondhatjuk, hogy egymás hite által épültünk, mert nemcsak a gyülekezet, hanem mi lelkészek is gazdag áldásokkal teljesedtünk meg e napon.

Vallásos estély után a megjelent lelkészek rövid megbeszélést tartottak, melyen elhatározták, hogy a következő értekezletet két egymásután következő napon Iriny és Érendréd egyházközségben tartják kb. február végén.

V. K.

Középiskolába járó növendékek egyházkerületünk területén.

Az a hihetetlen visszaesés, ami a háboru után középiskolába járó református növendékeink számában mutatkozott, indította az egyházkerületi elnökséget arra, hogy ebben a tekintetben statisztikai felvételeket rendeljen el.

Az első évben [1929—30.] csak az I. és II. középiskolai osztályról gyűjtött a püspöki hivatal statisztikai adatokat. Ebben az évben I. o.-os volt 237, II. o.-os volt 185. Ezek közül az első osztályosoknak ma a IV. osztályba kellene járni, azonban oda mindössze 82, azaz 32 és fél százalék érkezett el, ami aránytalanul kis százalék s a kitartás hiányát árulja el. Még a II. osztályosok szétszóródása csekélyebb arányu, mert ezek közül 40 és fél százalék jutott el a megfelelő magasabb osztályokba [V. liceum vagy II. kereskedelmi].

Teljes statisztika van 1930—31. 1931—32. 1932—33. évekről. Ezekben az években sorban 920, 972 és 1220 a középiskolás növendékek száma. Ez az utolsó szám bizonyos örvendetes javulást ígér a jövőre nézve, bár még mindég nem éri el azt az arányszámot, amennyinek több mint 20.000 ref. tanköteles közül középiskolába kellene járni, hogy egyházunk a jövőben ne szűkölködjék intelligens vezetők nélkül. Becslésünk szerint ennek a számnak 2000—4000 között kellene mozognia.

Az alsóbb osztályok létszámának fejlődése elég kedvező számokat mutat az alábbi összeállítás szerint:

	1929—30.	1930—31.	1931—32.	1932—33.
I. osztály	237	339	318	377
II. „	185	184	232	286
III. „	nincs adat	147	152	224
IV. „	„	65*	99**	140**

*felsőbb tagozat, **átmeneti osztály.

Nagyon kevésbé látogatják ref. gyermekeink a különböző praktikus szakiskolákat: [1932—33, mindössze 61, ezek is kivétel nélkül felső kereskedelmi iskolások]. Ipari szakiskolába a jelentések szerint református gyermek nem jár. Lehet, hogy a statisztika ebből a szempontból hiányos, azonban annyi föltétlenül bizonyos, hogy ha a jelentéstevők figyelmét ez az iskola-típus elkerülte, oda református gyermekek nem járhatnak kellő arányszámban. [Ez a megállapítás nem vonatkozik az iparos tanonciskolákra, mert ezeket az elemi iskolákkal együtt mutatjuk ki].

Félreértések kikerülése végett meg kell jegyezni, hogy e sorokkal nem a túlzott középiskolázásnak akarunk propagandát csinálni. Az azonban bizonyos, hogy intelligens iparos, kereskedő, sőt gazdálkodó sem képzelhető el ma középiskola nélkül, nem mintha ott tanulná meg foglalkozása elemeit, hanem mert ott sajátítja el azokat a szellemi eszközöket s ott kapja azokat az indításokat, amelyek őt később a továbbképzésre, önműve-

lésre képessé teszik és serkentik. S hogy egy 200,000 főnyinél nagyobb református tömegnél 31 [1931—32.] vagy 35 [1932—33.] érettségiző diák az intelligencia lassu elsorvadását jelenti, az magyarázatra is alig szorul.

Két név.

Az egyik: Horhy Balla István. Hivatalára nyugalmazott állatorvos. De ezenfelül sokoldalú tudós, főleg természettudós. Különösen a méhek ismerője és szerelmese. A legrészletesebb, leggyakorlatibb s így a legjobb magyarnyelvű méhészeti könyv megírója. Ezermeister is s csak a maga gyönyörűségére művészi kivitelű és értékű hegedűket készít. A „nyugalom” számára a szakadatlan tanulást és munkát jelenti, holott már túljár a 70 esztendőkön. Általában annak a komoly és tiszta életű kálvinista magyarnak a tipusa, amely — sajnos — kiveszőben s amelyet egyházunk e próbára vetett idejében annyiszor és olyan őszinte szívvel sirunk vissza. Presbiter, ki féltő, szerető lélekkel csügg egyházán s aki tudja, hogy az örökkévaló Isten ezt a szenvedéssel és vérrel koronázott egyházat gyermekeivel épített meg. A jövő magyar református egyházat a jövő gyermekeivel. Erre gondolt, mikor 1932 október 31-én, a reformáció áldott napján 10,000 [tízezer] lejes alapítványt tett a belényesi ref. elemi iskolába járó szegény gyermekek s a konfirmáló gyermekek tankönyvvel való ellátására s esetleg iskolai könyvtár létesítésére.

*

A másik: özv. Juhász Lajosné szül. Szekeres Mária. 72 éves, beteges öregasszony. Egy fehérfalú, tiszta kis háza van Belényesen. Munkára képtelen. 300 lej havi nyugdíjára utalva, melyet több, mint két éven keresztül nem kapott, küzködi az életet. Egészen reá illik az ének szava: „Italom könny, a kegyerem keserű sóhaj...” De barátja az öreg biblia és az ócska zsoltár. Hosszu estéken, magános, álmatlan éjszakákon társa a bizó imádság, vidámitója a zsoltárzengés, melynek hangja kiszűrődik a fehér szobából. Nem panaszolja, de érzi és éli a szegénységet. Tudja, milyen fájdalom a nincs. Pedig a házára még most is kapna pénzt. De özv. Juhász Lajosné, Szekeres Mária a fehérfalú, tehermentes kis házát odaajándékozta a belényesi református egyháznak. Szelid és kérő szóval ajándékozta: „Ne prédálják el! Őrizzék, ahogy én megőriztem. A jö-

vedelméből hátha tudnak majd adni valami szegénynek egy darab kenyeret, egy meleg ruhát, vagy egy kis lüzelt . . .“

Két név . . . Jegyezzük meg ezt a két nevet. Mert ilyeneknek szól az üzenet: „és felírom reá az én Istenemnek nevét.“

J. V.

HIREK

Karácsonyfa ünnepélyek.

Igen jól sikerült műsoros karácsonyfa ünnepélyt rendezett az Erdőhegy-kisjenői Nőszövetség december 23-án este az Iparos Kör nagytermében, amelyet imádságos, bibliás hangú beszéddel Nagy Zoltán helybeli lelkész nyitott meg. Az estély keretében mintegy 60 gyermek Derzsi Endre: „Arva Juliska karácsonyfája“ című darabját adta elő pompás sikerrel, amelynek betanítását és rendezését Kilin Sándor ig. tanító végezte nagy buzgalommal. A sok kedves karénnel és gyülekezeti énekkel gazdagított estélyt 200 darab szeretetcsomag kiosztása fejezte be. A gyermekek egységes fehér csomagokat, a szegények élelmiszert és ruházatot kaptak. A kedves örömnep szép erkölcsi és anyagi sikerrel zárult.

Fekete-tón hasonlóképen kedves ünnepség keretében énekszámok és alkalmi szavatokkal volt karácsonyfa ünnepély, amikor is készpénzben és tekintélyes értéket képviselő buza, kukorica, liszt főzelék és a legkülönbözőbb természetbeli adományok gyűltek össze, melyekből a nagyvárad-i árvaház és a pogánymisszió alap 250—250 lelt kaptak, míg a helybeli szegények és szegény gyermekek

ugyancsak megfelelő ajándékban részesültek. A felállított hatalmas karácsonyfa bontása újév napján történt meg a gyermekek által előadott különböző műsor számokkal tarkított ünnepély keretében.

A királyhágómelléki egyházkerület Nőszövetségének adományokat küldtek az 1932. évben: a nagyszalontai egyházmegye Nőszövetsége 1000, a Nagyvárad-olaszi Nőszövetség 620, a kőszegremetei Nőszövetség 50 Lei. Jelvényt vásárolt: Máramarossziget 40, Székelyhid 20, Nagyvárad-Olaszi 41, Nagyvárad-Ujváros 18, Nagyvárad-Rét 15, Nagyvárad-Velence 10, Élesd 17, Pusztajlak 10, Tenke 20, Nagyszalonta 20, Arad 25, Borossebes 20, Belényes 20, Temesvár 40, Resica 20, Szatmár 27 darabot. Bizományba künn van 216 drb. a pénztárosnál van 421 drb. A megrendelőknek jelvényeket készséggel küld bizományba Papp Margit pénztáros [Nagyvárad, Csengeri u. 27.]

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. M. N-d. Megkaptam, jók. Sorra jönnek s hasonlókat folytatásul a most nyitandó „Magunk között“ c. rovatba szívesen veszek. — **H. H.** Levelet küldök. — **Sz. Sz. I.** Szintén. Addig is köszönet.

Direcțiunea Școalei Primare Reformate

Loco,
 Str. Alexandri 35.

Ációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.

Egyházkerület Irattérjesztésében

Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú
iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az állami tanügyi főhatóságok által **approbálva** vannak és a legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUS JÖVŐ

Megjelenik minden hónap elsején és tizenötödikén.

Körlevél az I. K. E. és a leánybibliakörök tagjaihoz

A karácsonyi evangélium egyik részlete el nem halványuló hatással él a lelkemben. „Mindenek elcsodálkoznak azon, amiket a pásztorok nekik mondtak.”

Most, amikor Isten iránt való hálával az Ő nevében e kis lap homlokáról szeretettel köszöntelek benneteket református fiúk és leányok, úgy érzem, hogy ez az ige különösen reánk és reátok vonatkozik.

Sokan elcsodálkoztak azon, hogy most — ha csak szerény kezek között is — új lapot mertünk indítani. Ezek hadd csodálkozzanak! Mi azt szeretnénk, hogy minél többen csodálkozzanak, minél többen felfigyeljenek erre a merészségre, sőt vakmerőségre, amelyre vete-medtünk. Ha csak magunkban biznánk, valóban vakmerőség volna. De mi Istenben bizunk és vele indulunk munkába azzal a hittel, hogy ezt a munkát még csodálatraméltóbbá fogja tenni, mert ez nem a mi ügyünk, hanem Istené.

De bizunk Bennetek is református fiúk és leányok, hogy rajtatok is csodálkozni fognak az emberek. Bizunk abban, hogy a ti hitetek, református keresztyénségetek olyan lesz, amelyen elcsodálkoznak és méltán csodálkoznak.

Nem tudjuk, hogy a bellehemi pásztorok fiatalok voltak-e, vagy öregek, de azt tudjuk, hogy Isten ígéretéről és az Ur Jézus Krisztusról úgy tudtak bizonyosságot tenni, hogy elcsodálkoztak, akik hallották. Így kell bizonyosságot tenni titektek is! Csak akkor lesztek igazi keresztyének, ha csodálkozni fog rajtatok a világ. Ha csodálkozni fog, hogy ti nem a léha szórakozásokban, mámoros, gyilkos gyönyörökben találjátok ifju éltetek örömeit, hanem Krisztus közelében, a keresztyén ifjak társaságában, Isten ígétének életadó szépségeiben, akkor, mikor a világ azt mondja, hogy minderre ráértetek, ha majd megöregedtek.

Tegyetek bizonyosságot Krisztusról ennek az ő ügyét szolgáló lapnak támogatása és kifejllesztése által. E lap arra akar titeket segíteni, hogy csodálkozást kiváltó bizonyágtevők lehessetek.

Debreczeni István,
egyházkerületi belmissziói előadó.

Uj esztendő, uj ut.

... Valahol nagy robajjal egy ajtó csapódott be...
 ... Valahol — talán Szibéria sziporkázó hómezőin — egy utas indul el, hogy uj lábnyomot hasítson a csillogó havon...

Valahol — talán a Csendes Óceán egy elhagyott kikötőjéből — hajó indul s füttye belehasít, mint egy ujévi imádság, a titokzatosság ködtakarja messzeségébe...

Gondolkozom. S ahogy így ülök elmerengve, hirtelen egy határkő jelenik meg előttem. Rajta, még élénk betűkkel, ott ragyog egy szám: 1932.

Eltelt.

Lehet alig vettük észre, de most, hogy itt állunk egy uj év reggelén, nézzünk vissza az elmúlt időre s vessünk számot végzett dolgainkról.

Nézzük meg különösen mi ifjak, kiknek egy-egy muló esztendővel sirba hanyatlík, lelkesedni tudó ifjuságunk egy jelentős szakasza s kik előtt — mint derengő északi fény — bontakoznak ki az uj remények, nézzük meg mi volt az, amit nem tettünk meg, pedig megkellott volna tennünk. Vegyük észre azt a feneketlen ürességet, mely ásitva tátong utánunk és csendes megbánással hantoljuk el az elmulottakat.

S előre nézve, ne legyen gondterhes, elborult az arcunk; ne legyen sóhajtás: vajjon mi lesz? ... hanem csak egy esdeklő imádság hagyja el ajkunkat s utána zengő dal — ének.

Gondoljunk arra, hogy aki gondot visel a mezők liliomaira, mirőlünk sem feledkezik meg.

Ti pedig emberek, világ sorsát intéző kicsinyek és nagyok egyaránt, kik már minden világmegváltó elvet hirdettetek és részben meg is próbáltatok, csak az Isten szerint való élet elterjedéséért nem dolgoztatok, próbáljátok meg, ebben az uj esztendőben végre, az Isten igéjének tanítása szerint rendezni be az életet s reá lépni az örök, régi, de mindig uj utra, a Krisztus utjára.

Fel tehát az uj Utra, ti, sok csatangolástól elfáradt öreg és ifju emberek.

... És ha lántoríthatatlanok a lépéseitek, lehet egy év elteltével, a nap tekintete mosolyogva esik majd egy boldogabb világra.

Egy bibliakörös ifju.

Magyar misszionárius a mohamedánok között.

Az összes pogány népek közül a mohamedánok között a legnehezebb az evangéliumot terjeszteni. Erre a legnehezebb feladatra vállalkozott egy kiváló magyar református lelkész Döbrössy Lajos, aki Bulgáriában, a törökök közé vitte el az evangéliumot. Hihetetlen nehézségekkel kell neki megküzdeni, de ő mindezt örömmel vállalja.

A török rokona az annyira rokontalan magyar népnek s ha van valamelyik nép, amelyik felelősséggel kell hordozza a pogány törökök közötti keresztyén missziót, úgy mi magyarok vagyunk azok. Imádkozzunk ezért a munkáért.

Döbrössynek, aki családjával együtt van künn, nagyon nagy nyomorusággal kell küzdenie és sulyos testi munkával, kapálás, kaszálás, favágás, állatok gondozása s eshez hasonlókkal is kell foglalkozzon, hogy fenntarthassa magát. A magyarországi egyesületek mindent megtesznek, hogy segítsenek neki. Mi nem tudnánk valamit tenni? Rendezzünk egy külmissziói ünnepélyt, adjuk elő rajta az itt közölt alkalmi darabot s a jövedelmét küldjük be az utazótitkárhoz, aki azt illetékes helyre juttatja.

KELET KAPUJÁBAN.

Irla : Morvay István.

SZEMÉLYEK:

Misszionárius.	Török asszony.
Misszionáriusnő.	Török legény.
Keresztyén úr.	Török kisleány.
Keresztyén leány.	Török kislány.
Történik ma, törökök közt.	

ELSŐ JELENET.

(Török asszony, török legény.)

Országút, fák, bokrok. Török legény jön, mögötte a török asszony nagy balyuval görnyedten és fáradtan. Meg-megáll, sóhajtozik, végül leveli balyuját és rárokskad.

TÖRÖK ASSZONY: Nem birom fiam, nehéz nagyon, a derekam meg csupa nyilalás, öreg vagyok már, segíthetnél fiam.

TÖRÖK LEGÉNY: Mán biz én nem. Asszony dóga a cipekedés. Ki hallott még olyat, hogy igaz mozlím terhet vitt vóna, mig öszvére vagy asszonya van. Még azt hinnék, hogy gyaur lett belőlem. A prófétára anyám, a ti dolgotok a teher viselés. Apám is megszidna, ha tudná, hogy segitettem neked. A multkor is nem te vitted a málhát a hegyre mögöttünk, mig mi elől vigan kapaszkodtunk apámmal?

TÖRÖK ASSZONY: Milyen szivtelenek vagytok ti mind férfiak. Hogyan lehetsz már ilyen lelketlen fiam?

TÖRÖK LEGÉNY: Már ezt jól mondod! Lelketlen? Nem rossz. [Kacag.] Hát nem nektek nincs lelketek? Vótál már valaha templomba? Tudsz olvasni, írni? Még tán utóbb a szent Koránt is megkivánnád, vagy tán be akarnál jutni a paradicsomba is, mi? Ott bizony öregasszonynak semmi helye, de még fiatalnak se ám, ott csak szép mennyei hurik vannak, azok is minket szolgálnak majd. Az asszonynak nincs lelke. Slussz.

TÖRÖK ASSZONY: Bizony így tanítják; égen és földön ki vagyunk zárva az üdvösségből.

TÖRÖK LEGÉNY: Már megint miket mondasz? Látszik, hogy hosszú haj, rövid ész. Hát nem vót jó dolgod, mig fiatal vótál. Első felesége vótál az apámnak, selyem pamlagon heverhettél egész nap és mézes mandulát ehettél, a talpad se érte a földet. Mi kell ennél több egy asszonynak? Még nekünk férfiaknak se kell több a paradicsomban, mint kéj, meg kéj. Csudagyümölcs, meg varázs hintaszék, de olyan ám, amékről belátni a világot. [Leül egy kőre.] Ha így hintázom magam, egyik felét látom a világnak [megfordul], ha meg így, a tulsó oldalát. Az

lesz a szép, meg a csuda hurik, anyám. Még a kádi lány se forgatja magát úgy, mint azok,

TÖRÖK ASSZONY: Hát a kádi lány, az szép lány, azt én is mondhatom, de azért jó sorsa neki sem lesz. Mert hidd meg fiam, míg fiatal voltam is, másra vágytam én, mint cifraságra, meg becézgetésre. Hiába nekünk is van lelkünk.

TÖRÖK LEGÉNY: Van a mennydörgős mennykút. Jobb lesz, ha felszeded azt a batyut, oszt megyünk, apám majd haragudni fog, ha nem leszünk otthon idején. Na gyerünk. [Az asszony hátára lóditja a batyut.]

TÖRÖK ASSZONY: Jaj ne még, pihenjünk még fiam, üljünk le ott és légy jó gyermekem, mint kisfiu korodban, mesét is mondok ám.

TÖRÖK LEGÉNY: Na nem bánom, ugyis falhatnék valamit, hát vidd oda az árnyékba azt a batyut.

[A háttérben, uttól távolabb letelepszének. Az asszony kioldja a batyut, kis elemózsiás kendőt vesz elő, kibontja, kiteríti a fűre a fia elé, aki leült, ő maga állva marad. Az ágon madár kezd fütyülni.]

TÖRÖK ASSZONY: Itt van egyél, fiam, finom kehab. [Kolbászféle bivalyhusból.] No meg ma sült cipó. Anyád dagasztotta. Anyád sütötte.

TÖRÖK LEGÉNY: Jól van no, leülhetsz arrébb te is, ha fáradt vagy. Pihenhetsz.

[Az asszony leül, a fiu eszik, a madár fütyöl.]

MÁSODIK JELENET.

[Előbbiek, keresztyén ur, keresztyén leány áthaladnak. Európaiak. Fehérszakállu öreg ur és kedves fiatal urilány.]

KERESZTYÉN LEÁNY: Ugyan Gábor bácsi, adja már vissza a táskám, hiszen birom én magam is.

KERESZTYÉN UR: Hová gondolsz leányom. Csak nem engedhetem, hogy táskádat te vidd, ha már nem kocsin jöttünk elébed, hisz pár lépés csak innen atyád tanyája. Ő most fent van az ásatásnál, nem jöhetett eléd.

KERESZTYÉN LEÁNY: Jaj Gábor bácsi, nem kell nekem kocsi, elég volt vonaton ülni, most olyan jó ez a kis séta, de a táskámat igazán ide adhatná, hadd vigyem most már én.

KERESZTYÉN UR: Ej, ej, hát ilyen udvariatlan gavallérnak gondolsz? Persze, persze, kedvesebb lett volna, ha a fiatal régész jött volna eléd, de hát ő is fent van a hegyen atyáddal. Majd meglátod, milyen szépen előre haladt már az ásatás. [Elhaladnak.]

HARMADIK JELENET.

[Előbbiek, keresztyén ur és keresztyén leány nélkül.]

TÖRÖK ASSZONY: Ismered ezeket fiam?

TÖRÖK LEGÉNY: Ismerem. Magyar tudósok, akik itt dolgoznak, valami régi város köveit ássák ki a hegy alján, meg valami vár romjait a hegyen, tudod ott, ahol az a nagy lovaszobor van a sziklába vésve.

TÖRÖK ASSZONY: Ezeknél más ugylátszik a szokás. A kádtnak sincs olyan szép fehér szakálla, mint ennek az urnak, mégis nem engedi, hogy a leány vigye a csomagot, pedig milyen kis táska volt. Tán a gyaur lányoknak lelkük is van?

TÖRÖK LEGÉNY: Azt mondja a példaszó, hogy kecskébe is az okosabb viseli a nagyobb szakállt, de ennek ugylátszik elment az esze, mellette megy a lány és fátyolatlan, oszt még beszél vele, de hát nem mozlírok, nincs mit csodálkozni rajtuk, ilyen a gyaur mind.

TÖRÖK ASSZONY: De hát lelke van-e a gyaur leánynak, hogy ilyen finoman bánnak vele? Arról beszélj.

TÖRÖK LEGÉNY: Tudja a dzsin. A multkor járt a falunkban egy közülük való hodzsza, az az Indzsilből olvasott valami asszonyról, aki megkente Hazeti Isa lábát. Szép történet volt, nem mondom, hajával törölte meg a próféta lábát az az asszony, arrul azt mondta, hogy mindenütt beszélnek a világon, mert asszony is szolgálhatja az Istent, mert hogy annak is van lelke, de hát ezek meghamisították az Indzsilt tudod. Mert vót sok szentkönyv régen, de elvesztek csak a Korán, a tóra, a zsoltár meg az Indzil maradt, de az Indzsilt meghamisították ezek a gyaurok. Hazug nép az mind.

TÖRÖK ASSZONY: Jaj, én ugy szeretnék egy keresztyén hodzsát hallani, ha azok ugy becsülik az asszonyt.

TÖRÖK LEGÉNY: Dehogy is becsülik, azok is csak épp ugy ölelgetik őket mint mink, több feleségük is van, csak nem vallják be, részeg disznó az mind.

(Jövő számunkban folytatjuk.)

Én is husból és vérből vagyok.

Négyszemközt szeretnék Veled beszélgetni, kedves barátom. Mivel ez nem valósítható meg, az élő szó ereje helyett a nyomtatott betűk lelkére bizom mondanivalómat.

Én is fiatalember vagyok. Husból és vérből vagyok. Veled egy időben vettem észre, hogy a husom, a vérem azt diktálja: légy férfi! -- egy leánnyal szemben! Ugye, itt, ezen a ponton különböztünk össze? Te férfi akartál lenni, ugy, a világ felfogása szerint. De én is férfi akartam, sőt akarok lenni — Krisztus tanítása szerint. Te azt mondtad, hogy a véred fellázad, az izmód megfeszül a tiszta erkölcsü élet ellen, amely szerinted idejétmult ócska felfogás. Én meg azt mondom most is a szemed közé, hogy az egészségem érdeke, a leendő feleségem és gyermekeim élete, a hazám jövője nem tették elavulttá Istennek az önmegtartóztatásra, a tiszta életre vonatkozó parancsát!

Oka a következő: nemrég láttam egy nem egészen 12 éves (!) fiút, akinek — leírni is borzasztó! — már nemi betegsége volt. A napokban beszéltem egy fiatalemberrel, aki 15 éves korában először, 17 éves korában másodszor szerzett nemi betegséget. A kórházi ágyon ismertem meg egy 21 éves ifjút, akinek 21 éves koráig már 4-szer volt kankója s emiatt az izületi betegsége már gyógyíthatatlan.

Megdöbbsentők ezek az esetek.

Te arra hivatkozol, hogy a világ folytonosan azt duruzsolja, kiabálja vagy reklámozza a füledbe: „élj, hiszen még fiatal ember vagy!” Én is azt mondom, hogy: élj! De Isten szerinti életet! A fent említett fiatalembereket megmételtyezte a világ felfogása. Az ő kezükben a nemi élet fegyvere, ez az isteni ajándék mocskos és förtelmes eszközzé, undorító és káros következményű cselekedetek eszközévé lett.

Te is tudod, hogy a XX. század fiatalembere épen erkölcsi dicsőségének tekinti, ha minél előbb megtudja azt a szent titkot, amit Isten csak a házasságban akar közölni az emberrel. Amit megtudtak, azt azután elferdítik, megnagyítják és mosdatlan szájjal tálalják eléd. Az oka: ők már kitörték az erkölcsi énjük nyakát és tégedet is magukkal akarnak rántani ebbe az erkölcsi öngyilkosságba. Ez könnyen érthető. Akinek mocskos a ruhája, az nem szereti, ha tiszta öltözetű embert lát. Ilyenkor a tisztaság bánt!

De te ne törődj a gunyolódásukkal!

Dr Hajdu Gyula, orvos.

Cigányok ifjusági egyesülete.

A maga nemében páratlan és uttörő munkát végez a hajduböszörményi Református Keresztyén Ifjusági Egyesület. Nemcsak azért, mert abban a hatszobás, volt iskolaépületben, melyet az egyháztól kapott, önerejéből dolgozik s jórészt munkanélküli ifjak segítségével tartják fenn az épületet és az ifjusági munkát, hanem azért is, mert különleges feladatra és misszióra vállalkoztak. Különleges missziójuk az, hogy ifjusági egyesületet alakítottak a cigányváros fiatalemberei számára. Havi 3 pengőért kibéreltek e munka számára egy putrit. Itt tartják összejöveteleiket. Csuda fülük van. Nagyon szeretnek énekelni, Bibliát olvasni. „Géza titkár” vezetésével már szeretetvendégséget is tartottak. A teába citrom és rum híján pár deka borsot tettek. Sőt! A missziói tűz olyan nagy volt közöttük, hogy az ősszel „Géza titkár”-juk átment Hajduhadházra, hogy ott is hasonló munkát kezdjen. Mikor visszajött, megkérdezte tőle Szabó Gyula, a cigányok melegszívű papja: „Mit prédikáltál Géza?” — „Azt mondtam: Cigányok! Géza titkár már megtalálta a Jézus Krisztust!” „No, és mit mondtak erre a cigányok?” — kérdezte tovább Szabó Gyula. „Azt kiáltották! éljen!” Éljenek azok az ifjak és református szívek is, akik a magyar világ e kivetett népében is meglátták a Jézus Krisztushoz vágyakozó halhatatlan lelkeket s igyekeznek eljuttatni hozzájuk is az „örvendetes üzenetet”. *D. K.*

Mi a véleményed?

Ebben a rovatban kérdések jönnek s a szerkesztőséghez beküldött rövid és szabatos hozzászólásokat leközzöljük. Most a következő két kérdésre várjuk a véleményedet. 1. Milyen barátot keresel? 2. Milyennek kell lenni egy modern leánynak?

Légy példa.

Folytatás.

Senki a te ifjúságodat meg ne vesse, hanem légy példa a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban. (I. Tim. 4:12. v.)

Társaságba mentél?

Ne vitatkozz. Szerényen, de határozottan mondd meg a véleményedet s azután hallgass. Részedről az ügy el van intézve. Tévedésedet vagy tudallanságodat ne szégyeld soha bevallani. Nem kell neked mindent tudni. Idősebbek beszédébe csak akkor szólj bele, ha kérdeznek. *Ne fecsegy,* még ha olyan nehezedre esik is a hallgatás. Röviden s szabatosan fejezd ki magad. Sok beszéd szegénység. Mindig érthetően, nyugodtan, tisztán és meggondoltan szólj. *Ne jöjj zavarba,* ha hozzád szólnak. Ha nem vagy rögtön kész a válasszal, előbb nyugodtan gondold végig s csak azután szólj. *Ne unatkozz.* Ne ásíts, ne nyujtózkodj, ne légy szórakozott s ne add a „blazirtot“. *Ne légy fáradt és kimerült.* Az ilyen maradjon otthon s pihenje ki magát. Figyelj mindenre, ami körülötted történik. Szemedben égjen az érdeklődés és az arcodon üljön ott a figyelem. Mindig érdekeljen az, amivel valaki hozzád fordul s szemébe tekintve hallgassd végig. Testtartásod sohase legyen hanyagul előkelő, vagy természetesen izléstelen, hanem még ha valóban fáradt vagy is, fegyelmezd magad. Lábaiadat ne nyujtsd ki, térdeidet ne egymásra, hanem egymás mellé tedd. *Ne légy ideges.* Ne vágj a mások szavába, ne sétálj a szobában, ne kapkodj azután, amit más a kezébe vett, ne babrálj tárgyakkal. Ez mind nevelellenségnek s nem idegességnek a jele. Mozdulataid biztosak legyenek s ne siess. A magyar embert a nyugodt méltóság jellemzi. Sohase ragadd el magad. Kitérésreidre senki sem kíváncsi. *Légy illedelmes.* Kezedet vedd ki a zsebedből ha valakivel beszélsz. Különbséget nem téve légy mindenkire egyformán udvarias. Ügyetlenségéért nem illik senkit sem figyelmeztetned. Magadra vigyázz. Ujjal senkire se mutass. Ne használj gesztusokat. Általában vigyázz, hogy karod mindig a felső tested közelében legyen. Ne légy megjegyzéseket. *Ne légy gyámoltalan.* Felleléped legyen nyugodt és biztos. Ne félj. Ha lelkiismereted tiszta, félelem nélkül léphetsz bármily nagy ur elé, beszélhetsz akármilyen okos emberrel. De légy szerény. A tulzoltan önértékes, másoknál mindent jobban tudni vélő fiú, vagy leány a legkiállhatatlanabb. *Ne pletykálj.* Távollevőkről vagy jó, vagy semmit. Ne hanceggy, ne dicsekedj dolgaiddal s ne hozakodj elő ügyetlenségeiddel. Általában ne beszélj magadról. Beszélj magyarul. Ne használj idegen szavakat, tájszólást, vagy értelmetlen kifejezéseket. Kerüld a fokozó képzőket. Sohase igyekezz nagyot mondani, mert kijelentéseid hamar hitelüket veszítik.

HIREK

Szatmár. A Bethlen Gábor Ifjúsági Keresztyén Egyesület minden hónap egyik szerda estéjén kifejezetten önképző órát tart, melyen előadásokon, felolvasásokon, szavalatokon kívül magyar nő'ák tanulása képezi a programot. A legközelebbi ilyen önképzőköri óra január 18-án este lesz. Az egész estét a Petőfi emlékének szentelik. — Kevesen tudják, hogy milyen erős református cserkész csapata van a szatmári bibliakörnek. 21 tagja van a cserkész csapatnak, amelyik most erősen készül, hogy legalább egy őrsöt kitudjon küldeni az 1933-as világ jamboreera, amelyik Magyarországon lesz. Van 16 tagu farkaskölyök raj is. A kereskedelmi leányiskolában pedig a kerület egyellen református leány-cserkész csapata alakult meg s már szépen dolgozik.

Szalontán a leányok a régi buzgósággal dolgoznak. A fiu-egyesület régen vár az ismételt megszervezésre.

Várad. Az Ifj. Ker. Egyesület karácsonyra minden védnökének (50) egy új-testamentumot adott ajándékba.

Az ujjvárosi és olasz-i Leányszövetségek asztalterítési versenyt rendeztek, aminek 24,000 Lei volt a tiszta jövedelme.

Szaniszlón a többi belmissziói munkával együtt az ifjúsági munka is szépen bontakozik ki. Egyike azoknak a gyülekezeteknek, amelyek lapunkat a legnagyobb szeretettel fogadják s aránylag a legtöbb példányszámban rendelték meg.

Ne számorként vedd a lapot, hanem fizess rá elő egész évre a bibliaköröd vezetőjénél. S szerezz más előfizetőket is.

Kiadóhivatali üzenetek.

Minden bibliakörös leánynak és fiunak legalább öt darab „Református Jövőt” kell eladásra vállalni. Két hét alatt mindenki el tud adni 5 Lei ára ujságot. Ne holnap, hanem még ma jelentsd a bibliakör vezetőjének, hogy Te vállalod rendszeresen az öt példány eladását. S amit vállalsz, végezd is el becsülettel. Ha nem teszed, te is oka leszel, hogy lapunk esetleg csak négy oldalon tud legközelebb megjelenni. Minél több példányszámban tudjuk lapunkat nyomni, annál olcsóbban s annál többet adhatunk. Gyűjts előfizetőket a bibliaköri vezetőnél levő előfizetési ivre. Ilyen ivet minden bibliaköri vezetőhöz küldünk. Szóval vedd ki a munkából te is a részed. Tömeges megrendelőinket kérjük, hogy pontosan jelentsék be az elhelyezhető lap példányszámát. Az egy héten belül vissza nem küldött lapot eladottnak tekintjük. A fiókokban felejtett példányok az ujságunk sirját ássák meg. Kérjük a lap árát pontosan összegyűjteni s mielőbb a kiadóhivatalhoz eljuttatni. A nagytiszteletű Lelkész urak részéről talán leggazdaságosabb lenne, ha meghatalmazást adnának, hogy az eladott példányszám árának megfelelő összeget az államsegélyükből a kerületi pénztárnál kikérhessük.

Lapunk ára: egy példány 1 Leu. Egy évre 25 Lei (postaköltség nélkül). Minden a lapra vonatkozó üggyel az utazótitkárhoz forduljunk.

Hivatalos címe: Református Püspöki Hivatal.

Magán címe: Teleky-utca (Sfr. Alexandri) 31. szám.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Feladataink az ujesztendőben.

II.

Az anyagi természetű feladatok mellett előttünk állanak a lelkiek is. Ezek még fontosabbak, mint amazok. Mert egyházunk sorsa csak ebben az esztendőben is azon fordul meg, hogy milyen mértékben teljesítettük a reá és vezetőire váró lelki feladatokat.

A lelki feladatok összességét ebben fejezhetem ki: *haladjunk tovább a megkezdett uton. De haladjunk!* Vigyük előbbre és igyekezzünk teljesebbé tenni minden munkánkat. A *vasárnapi iskolában* — ahol még nincs — vezessük be az ellenőrző lapocskák használatát, az aranymondások leírását és majd év végén az aranymondás versenyt. Neveljük adakozásra a gyermekeket s erre a legjobb cél a nagyváradai árvaház. Terjesszük az Én kicsinyeimet és létesítsünk egy kis könyvtárat a vasárnapi iskolába járó gyermekek számára, melyet eredményesen lehet felhasználni a szorgalom fokozására.

Az *ifjusági munkákat* az Ifj. Ker. Egyesület megszervezése és a teljes program lehető megvalósítása által s a nemsokára aktualissá váló leányszövetség megalakítása által kell teljessé tenni. Ezekben egyik leghathatósabb eszköz a megindított lap, a „Református Jövő”. A legelső és legsürgősebb feladat e lapnak minden gyülekezetben bevezetése és minél nagyobb számban elterjesztése. Ez tulajdonképpen nem is feladat, hanem segéd-eszköz, melyet két kézzel kell megragadni mindenkinek, aki eredményes munkát akar végezni. Az egyházközségekben folyó ifjusági munkáknak mindig nagy lendületet adtak a konferenciák. Azért minden egyházmegye fontos feladata ebben az esztendőben egy megyei konferencia rendezése. De nem hanyagolhatjuk tovább a kerületi — és pedig elsősorban fiukonferencia megtartását sem. Ha az egyházközségekben a bibliaköröknek Ifj.

Ker. Egyesületté átalakítása megtörtént, akkor meg kell alakítani a megyei és kerületi szerveket is és mindakettőt természetesen össze lehet kötni egy-egy vezetői és ifj. konferenciával.

A felnőtt egyháztagek között folyó lelki munka eddig működő egyik eszközét: a *nőszövetséget* minél inkább lelki munka eszközzé és színhelyévé kell tenni. A nőszövetségek már a legtöbb helyen nemcsak a tűzpróbát állották ki, hanem az egyházépítés terén is áldásos eszköznek bizonyultak. De arra kell törekednünk, hogy az Istenország építésének is eszközeivé legyenek a tagok és általunk mások lelkében! A nőszövetségek mellett kezdjük meg a munkát a *férfiszövetséggel* is. Püspök urunk ujévi levelének erre vonatkozó része valóságos szózat volt, mely visszhangot kellett, hogy keltsen mindenki szívében. De ez a visszhang ne csak lelkesedő érzés legyen és ne csak muló hangulat, hanem munka! A munkának számtalan lehetősége nyílik meg a férfiszövetségek által. De mindenek között legfontosabb és legsürgősebb a szociális munkálkodás. Ezt nem tudják elvégezni a nők, ez a férfiakra vár! És jaj nekünk, ha nem tudjuk velük az egyházban elvégezni, ha mások végzik el helyettünk, mert azok nemcsak nélkülünk, hanem ellenünk viszik véghez azokat a feladatokat, melyek elsősorban a mieink! A gyülekezetek férfiszövetségein kívül ebben az esztendőben meg kell alakítani legalább a megyei nőszövetséget is, hogy a kerületi is minél előbb megalakítható legyen.

Egyházkerületünknek van egy régen huzódó, de már tovább nem halogatható feladata: *kerületi árvaház* létesítése. A megnehezedett idők, a súlyosabbá vált és egyre terjedő nyomorúság sürgeti és elodázhatalanná teszi, hogy ne csak beszéljünk róla, hanem alkossuk is meg. Akármilyen nagy legyen is a szegénység, az árvák számára mindenütt van szívesen adott pénz és ne felejtsük el, hogy a szegénység fokozódása még sürgősebben parancsolja az árvaház kerületivé nagyobbítását. A szükséges alap összehozására legalkalmasabbnak tartok egy sorsjáték rendezést. Nem pénznyereményekkel, mert arra aligha kapnánk engedélyt, hanem értékes tárgyakat s főbbeknek az egyszerű gazdálkodó embereket is érdeklő, sőt ingerlő nyerevényeket: állatokat (borju, tehén, ló stb.) szekeret, földet stb. tűzve ki, mint egykor a nagyszalontai internátusjávára. Erre bizonyonnyal meglehetne szerezni az engedélyt.

Vannak a kerületi vonatkozásokon felülálló feladataink is, melyeket romániai egyetemes református egyházunk életében és erősítésére kell elvégeznünk. Egyik ilyen a *Károli Gáspár*

Irodalmi Társaság működésének mindkét kerületre kiterjesztése, melyet egyfelől a Társaság kiadványainak megindításával, másfelől a Társaság működésének helyi felparcellázásával lehetne megkezdeni. A kiadványokat illetőleg építő irodalmi termékekre és tractátusokra van szükség. Olyanokra, melyek segítséget adjanak a vallásos estélyeken. nőszövetségek és férfiszövetségek munkájában és alkalmasok legyenek a szórványokban lakók hitének erősítésére. A helyi felparcellázás pedig olyan értelemben lenne kívánatos, hogy a felolvasó üléseket ne csak mindig Kolozsváron tartsa a Társaság vagy szakosztály, hanem más városban is részben vándorgyűlésszerűen, részben pedig úgy, hogy a királyhágómelléki elnökség és tagok a mi kerületünkben is rendezzenek felolvasó üléseket stb. olyan helyeken, melyek könnyebben megközelíthetők, mint Kolozsvár.

Másik kerületi vonatkozáson felüli feladat lesz ebben az évben a *nagyhét* megtartása. Bármilyen súlyos gazdasági okok szóljanak is elhalasztása mellett, nem szabad elhagynunk. A róm. katolikusok a múlt évben is megtartották nagygyűlésüket. Ha talán kevésbé népes lenne is, mint más alkalommal, mégis meg kell rendeznünk, mert ezek mindig új lendületet adnak egyházi életünknek s a lendületre ma és folyton szükségünk van. Ha a reánk váró feladatok közül csak az anyagiakat néznénk, elkellene csüggednünk, de ha a lelkieket is számba vesszük, erőnk megújul. Egyfelől maga a munka is erőt ad, másfelől pedig az a tudat, hogy ez nem a mi ügyünk, hanem Istené és Ő velünk lesz minden munkánkban, melyet az Ő ügyéért hűséggel fogunk végezni.

Debreczeni István.

Lelkészek, tanárok, tanítók fizetése.

Ne mondja senki, se egyházi, se világi — kiknek anyagiilag jól vagyunk: már megint a test hozakodik elő, mindig csak arról gondoskodunk, hát a szellem, a lélek hol marad? Ma, amikor a belmissziói munkálkodás oly szépen indult meg, napról-napra, itt is, ott is olyan szép eredmények mutatkoznak, hagyjuk el a fizetségeket, hiszen a szellemi, lelki élet szépen csörgedező patakjából majd csak megindul annak folyása is. Jól van. Reméljük. Bizzunk.

Csak ne kellene látnunk, tapasztalnunk a sok, még a lét-minimumot se biztosító fizetésen tengődő lelkészeket, a legnagyobb nyomorban szenvedő családok tanítókat s a hajdan jobb napokat látott, ma pedig a jövőbe reménytelenül néző s a hol-

napra sem biztosított tanárokat. Ne kellene olvasni egy oldalon a szellemi vallásos haladást, a másikon az érmelléki egyházmegye tanítótestületének kétségbeejtő, siralmas helyzetét, ami így van más egyházmegyében is.

Abban látnám én a belmissziói munkálkodásnak legszebb eredményét, ha hiveink vallásos érzülete tettekben mutatkoznék, ha elgondolná legalább a tulnyomó rész — mert hiszen a legszebb buzában is van konkoly — mivel tartozunk egyházunknak kulturális intézményeinknek, ha az anyagi áldozattól nem riadnánk vissza, folytonosan a nehéz idők, rossz anyagi viszonyok előhozakodásával altatva el lelkiismeretünk kiáltó szavát.

Ami a lelkészeket illeti: igaz, hogy egyházkerületünk főgondnoka székfoglaló beszédében azt mondta, hogy az anyagiakban nem bővelkedő lelkész sikeresebben tudja szegény hallgatóit vigasztalni, a szenvedések hordozására buzdítani. Ugyan mit mondana erre a római pápa, vagy a dugsgazdag kath. püspöki kar?

De hát onnan a magasból leszállva a mi szerény körünkbe, az egyenlő tanulmányu társadalmi állásban levő embertársainkat nézve, nem szégyenlenék-e maguk a hiveink, ha azok a lelkipásztorok az apostoli kornak megfelelő öltözetben járnának, ha rongyoskodnának stb. Azután mily különös az, hogy azt követelik tőlünk, hogy a jótékonyágban, az adakozásban, a szegényebbek istápolásában elől járjunk, de hogy miből, azzal bizony nem sokan törődnek.

De ezekután az a kérdés, mit tennék hát én, hogy az egyházak említett vezetői, kulturális intézményeink ápolói megmaradhassanak, legalább állásukhoz méltóan, tisztességesen élhessenek.

Egyházkerületünk közgyűlése pár éve a tanítói állásokat fenntartó egyházakat 3 osztályba sorozta. Nézetem szerint ezt kellene tenni a lelkészi állásokat illetőleg is.

Egyelőre maradjunk a körülményeket tekintve elég szerényen maximált tanítói fizetéseknél. Vannak iskolát fenntartó egyházak, melyek a megállapított minimumot meg tudják, meg is akarják adni tanítóiknak. Itt jól van, ez idő szerint rendben van felekezeti tanügyünk. De ezek közt is van, hogy egyik tanítónak megadják, a másiknak nem. Ezeket elsőben szép szerével, majd kényszerítéssel kellene rábírní a méltányos, jogos kötelesség teljesítésére, éppen így még inkább azokat, melyek bírnák megadni a fizetést, de nem akarják. Ma már ezt nem túrném. A rossz példa ragad inkább mint a jó.

Nehéz a helyzet, ahol a 3-ik osztálynál a hivek szegénysége, csekély száma — vagy valami rájuk szakadt szerencsétlenség miatt nem bírják a fizetést megadni. Ezeken mint eddig, ezután is segít a kulturtaxa, de nem úgy, hogy egyes népesebb, gazdagabb egyházak elrimánkodják, elsírják a fizetést, kivonják magukat a fizetés alól. „Egymás terhét hordozzátok” — mondja az irás.

Ami a lelkészi javadalmakat illeti, mi akik különösen az 1927—30-as években szolgáltunk, nagyon jól jártunk az azon időben különösen tisztességes államsegéllyel, sőt 1921-től kezdve nevezett időig sem lehetett panaszunk, kivált azon lelkészeknek, ahol az egyháztagek nem mondták: „ott az államsegély, miért adjunk mi is.”

Mi volt az államnak célja a nyújtott államsegéllyel, azt nem firtatom. Elég baj a mostani nagymérvű redukálás, annyival inkább, mert az államsegély a hiveinket egészen elrontotta — elszoktak a fizetéstől, ahelyett hogy örvendeztek volna azon, hogy az állami illetménnyel ő rajtuk segítettek, inkább sokan irigylették.

Emellett nagyon rossz volt az is, hogy a lelkészek államsegélyezése mellett szándékosan megfejtkeztek a tanítókról. Ezzel akarták felekezeti iskolánk halálharangját meghuzni és gyermekeinket állami iskolába kergetni. De még eddig kevés helyen sikerült. Minden dicséret illesse derék tanítóinkat, kik türetek, szenvedtek, nyomorogtak a magyar felekezeti kultúra érdekében. De mindennek van határa! Szégyen nélkül nem szabad az ő önfeláldozásukkal visszaélni!

Visszatérve a kérdésre: megnézném mely egyházak lelkészi állás jövedelme sem nyújt létminimumot, kivált ha az államsegély véglegesen elmarad, ezeken ott ahol pásztor nélkül elszéledne a nyáj, valami módon — közsegéllyel — kell a lelkészi állást megélhetővé tenni, ahol pedig két egymáshoz közel fekvő egyház is alig tud szerény megélhetést biztosítani, ott adott alkalmal ezeket társitanám, a lelkészi lakást oda tenném, ahol egyfelől az ott lakás szükségesebb, másfelől amelyik nagyobb fizetést biztosít. Ekkor gondolkoznának a hivek s készek volnának nagyobb áldozatra is, csak hogy pap nélkül ne maradjanak.

Lelkész — tanító az egyes egyházakban szolgál. Nemcsak érdekük, de kötelességük is minden erejükkel azon lenni, hogy ezek szolgálatukért méltó elbánásban, fizetésben részesítsék. Nehezebb a helyzet a tanári állások fenntartásában. Ők az

egyetemes egyház, közelebb egy egyházkerület szolgálatában állanak, tehát róluk ezeknek kell gondoskodni. A növendékek után a mostaninál nagyobb tandíjat szedni alig lehet, mert ezzel a szegénysorsu szülők lennének megterhelve. Lehetne esetleg úgy tenni, mint Sárospatakon az én tanulókoromban volt. Háromféle tandíj volt. A magasabb tandíjat fizették a kimondottan gazdag szülők gyermekei, a középezt a tisztviselők, kisbirtokosok s legkevesebbet a szegényebborsuak s ezek, ha igen jól tanultak, tandíjelengedésben részesültek.

Amennyiben a középiskolába más kerületben lakó szülők gyermekei járnak, tehát a kebelében levő egyházak nem annyira lélekszám, mint inkább vagyonaránylagosan járulnának a fenn-tartáshoz, s azon egyház — melyben a középiskola van nagyobb mértékben mint a többiek, mivel az ottlakók könnyebben hozzá juthatnak mint mások. Igaz, erre azt mondhatják a szatmáriak, hogy ők a vallásos estélyek tartásával, az ottani adakozásokkal nagy összeggel gyámolítják az iskolát.

Abban láttam én a belmisszió munkálkodásának legnagyobb áldását, ha élő hittel, szent lelkesedéssel eltelt, buzgó, minden jóra, áldozatra kész tagokat tudnánk egyházunkra nevelni, hogy így egyházi életünkben mindenk ékesen s jórendben foly-nának, hogy lelkészeink, tanáraink, tanítóink hű munkálkodá-saikban ne lennének a mindennapi szükségtől lenyügözve fogva tartatva.

Nagy Lajos,
nyug. réf. lelkész.

KÜLFÖLD

Az angol methódista egyházak egyesítése.

Nemcsak angol protestáns testvéreink történelmének hanem az egész világ egyháztörténelmének páratlanul nagy eseménye folyt le a múlt év szeptember hó 20-án a londoni Albert-hallban. Akkor effektuálta újraegyesülését a *wesleyánus*, a *primitiv* és az *united* methódista egyház *methódista* egyházzá.

Uj erőt nyert ez egyesülés által az a nagyhorderejű vallásos mozgalom, amelyik a 18. században elszántan szembezállt a hitetlenség hömpölygő áradatával és sikeresen megállította azt és megváltoztatta vele a nagyvilág sorsát.

Az egyesült methódista egyháznak 5000 utazó lelkipásztora, 50,000 helybeli igehirdetője, 1,000.000 adófizető tagja, 200,000 vasárnapi iskola vezetője, 1,250.000 vasárnapi iskolai növendéke

és körülbelül 4,000.000 lélekszáma lesz Angliában. Hatalmas eszköz ez Istenországának buzgó terjesztésében. Egyben pedig lelkesítő példa a többi protestáns felekezetek egyesülésére nézve ma, amikor ugyis az összes keresztyén felekezetek egyesítésén fáradoznak a legjobb lelkek.

Az egyesülés története rövid, egyszerű. Isten Szentlelkének erejétől indítatva megéreztek e felekezet tagjai, hogy egyesülésben erő és siker van, ezért még 1913. évben olyan határozatot hozott a wesleyanus metódista konferencia, hogy elérkezettnek látja az időt a metódismus egyesülésére. Ilyen értelmű felhívást küldött ezért a többi metódista felekezetnek is. Azok is megértették a hívó szót és hajlandónak mutatkoztak az egyesülésre. Azonban a közbejött világháboru megakadályozta a terv kivitelét. De 1918. évben újra felvetették a tanácskozás fonalát, bizottságokat küldtek ki az egyesülés technikai oldalának megbeszélésére.

A módoszatok elkészültek, mindenik érdekelt felekezet elfogadta azt, a parlamenti engedély hozzá megadatott és a múlt év szeptember hó 20-án a londoni Albert-hallban a yorki herceg és hercegnő, az összes állami előkelőségek jelenlétében egyszerű, de lélekemelő ünnepség keretében az újraegyesülés megtörtént. Ekként a tisztán adminisztratív okokból, több mint félszázad óta háromfelé szakadt igen tiszteletreméltó protestáns felekezet az egy akol, egy pásztor evangyéliomi elve alapján újra egyé lett.

Mi pedig Istennek minden áldását kérjük rájuk, hogy hatalmas eszközök lehessenek a világ országainak Istenországává leendő átváltoztatásában. Erre képessé is teszi azt e tisztas felekezet alapítójának, Wesley Jánosnak, saját egyéni átalakító nagy lelki átélése, amelyből a felekezet létrejött és amelyet szent örökségként őriznek évszázadok óta a lelki gyermekek. Ezt a nagy lelki átélést így írja Wesley maga le naplójában 1738 május 24-én: „este elmentem egy társaságba, ahol valaki Luthernek a Római levélhez irt bevezetését olvasta fel. Vona-kodva mentem el, Am háromnegyed 9 órakor, amikor a felolvasó odaért, ahol Luther eleven szinekkel rajzolja azt a nagy változást, amelyet a Krisztusban való hit közöl az emberi szivben, csudálatos módon melegedni éreztem a szivemet. Öntudatra ébredtem. Boldogan éreztem, hogy én bizok Jézusban lelkem üdvössége felől; egyesegyedül csak Jézusban. Erős bizonyosság érzése vett erőt rajtam, hogy Krisztus elvette a bűneimet és megmentett engem a bűn és halál átka alól”. — Ez a nagy lelki

átélés volt a megindítója annak a nagy horderejű vallásos megmozdulásnak, amely megmentette Angliát a francia forradalom szörnyűségeitől és megvetette alapját Anglia későbbi intenzív vallásos életének.

A metódismus dogmái Wesley 44 prédikációjában és az újtestamentumhoz fűzött jegyzeteiben vannak lefektetve. Legfőbb ezek között az „élő hit által való idvezülés” dogmája. Nevüket gunyolódásból kapták. Egy különös fajta gyógykezelést neveztek akkor metódismusnak, amely koplalással és gyógytornával gyógyította betegeit. A gunynév azonban csakhamar dicsőséges névvé magasztosult fel, mert felbecsülhetetlen szolgálatokat teljesítettek viselői az evangéliomnak a köznép lelkében való elterjesztése által.

Bokor Sándor

HIREK

Értesítjük a nagytiszteletű lelkészi hivatalokat és összes előfizetőinket, hogy az 1932. évfolyam betűrendes tárgymutatója, amely a megjelent hivatalos körrendeleteket és fontosabb értesítéseket foglalja magában, ezidőszert nyomás alatt áll és a legközelebbi számunkhoz mellékelve mindenbóva eljuttatjuk. Kérjük mindazokat, akik a múlt évfolyamot beköttetni kívánják, hogy ezen tartalomjegyzék megérkezéig türelemmel lenni sziveskedjenek. Ugyanitt közöljük, hogy amennyiben valahol hiányzó számok pótlására volna szükség, úgy a vonatkozó kérelemnek a kiadóhivatal készséggel tesz eleget.

Tisztujtás a nagybányai egyházmegyében. A nagybányai egyházmegye tisztikarának megbízatása a múlt év végével lejárt s az őszi közgyűlés elrendelte a tisztiségekre a szavazatok beadását. A szavazatokat folyó hó 17-én bontotta fel a kiküldött bizottság Szatmáron és

megállapította, hogy a következő 10 éves ciklusra megválasztottak: Esperesnek Széll György 57. egyh. m. gondnoknak dr. Böszörményi Emil 57. lelkészi tanácsbíróknak Magoss Ferenc 56, Boros Jenő 58, Gy. Kovács József 57. Sárközi Lajos 58. Bogdán Lajos 54, Peleskey Sándor 45. világi tanácsbíróknak dr. Farkas Antal 55, dr. Nagy Sándor 56, dr. Helmeczy József 53, Nagy Béla 50, dr. Jakó Endre 50, Kovássy Ákos 36 szavazattal. Lelkészi főjegyzőnek Oláh Sándor 58, aljegyzőnek Visky Ferenc 57, világi főjegyzőnek dr. Mártha József 53, aljegyzőnek Tereh Géza 51 szavazattal. Tanító képviselőkül Kádár Károly 55, Szőke József 51 szavazattal.

Arany János emlékünnepelyt rendezett folyó hó 15-én a máramarosszigeti nőszövetség a liceum tornatermében, melyet szorongásig megtöltött a közönség. Az ünnepély műsorában a vegyeskar két számmal szerepelt Arany da-

lokat adva elő a legteljesebb összhangban Kelemen Ernő kántortanító vezetésével. Előadást Debreczeni István szatmári lelkész tartott a költő életének szigeti vonatkozásai-ból kiindulva, Arany J. reformátusságáról. Ezenkívül szavalatok, élőkép [családi kör] és a Tetemrehívás megjelentett előadása voltak a nívós műsor számai, melyek közül az utóbbiban különösen Kelemenné Szelics Ilonka produkált művészi alakítást Kund Abigél drámai szerepében. A költemény főrészét a lelkész fia: Papp László theologus szavalta hatásosan.

Karácsonyfa ünnepély Szentleányfalván. Karácsony estélyén a szentleányfalvai Nőszövetség karácsonyfa ünnepélyt rendezett és gazdagon feldiszitelt karácsonyfát állított fel az iskolás gyermekek részére. Az ünnepély műsoros estéllyel volt összekötve. A 37 szereplőt Nagy Dánielné a Nőszövetség elnöke tanította be. Gyönyörű látványt nyújtott a karácsonyfa körül álló aranyos szárnyu angyaloknak és pásztoroknak csoportja, akik egytől-egyig ügyesen játszottak és nagy tetszést arattak. Az ünnepély a gyülekezet énekével kezdődött, mely után Nagy Dániel lelkész mondott szép alkalmi imát, majd ékesszavuünnepi beszédben buzdította a hiveket valóságosságra, a templom szorgalmas látogatására, utána a szereplők szavalták el verseiket. Az ünnepély bevégzéséül Nagy Dánielné elnök nagyhatásu szavakkal serkentette az egyesületeket a nemes munkára, melynek eredménye

az egyetértés és összetartás, mindenek felett a szeretet. Ezután kiosztották az adományokat, a szegény gyermekek melegrubát, a nélkülöző valóban szegény családoknak pénzbeli segílyt nyújtottak. Végül a presbiterek és a közönség nevében Megyesi Ferenc gondnok tartott szívből jövő szép beszédet, megköszönve a Nőszövetség elnökének a sok fáradozását ugyszintén a Nőszövetség közreműködő tagjainak is köszönetet mondott s további együttműködésre hívta fel őket, hogy még sokszor rendezhessenek ilyen szép ünnepélyt.

Kiskolcson a ref Nőszövetség folyó hó 6-án tartotta évi rendes közgyűlését, melyen a mult évi számadás megvizsgálása és az üresedésben levő tisztségek betöltésén kívül be számolás és jelentés tétellett az 1932 évi nőszövetségi munkáról is. Az igazgatói jelentés szerint van a Nőszövetségnek 38. §-ból álló részletesen kidolgozott alapszabálya. Tartott 3 közgyűlést, 6 választmányi ülést és 12 vallásos összejövetelet, melyeken ének, ima, bibliamagyarázatok, felolvasás és szavalatok voltak. Rendezett 2 teaestélyt műkedvelői előadással kapcsolatban és végül elkészítette a világháboruban elesett ref. hősök emléktábláját 5200 Lei költséggel és azt egy nyilvános emlékünnepelely keretében áldozócsütörtökön felavatta. Van a Nőszövetségnek 36 alapító és működő tagja. A pártoló tagok száma mintegy 25. Készpénz vagyona az évvégi zárlat szerint 2340 Lei. — Ime egy falusi egyház nőtagjai milyen

számottevő egyházépítő munkáról tudnak bizonyosságot tenni, ha szövetségbe tömörülnek, ha van vezető, irányító, kinek szavára a hallgató asszonyokból cselekvő asszonyok lesznek; az egyház javára cselekvő és Isten dicsőségére buzgólkodó asszonyok

Értesítés. A kolozsvári református teológiai Fakultás hallgatóit értesitem, hogy kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványuk érvényességét a CFR. vezérigazgatósága 169,551—1932. sz. alatt meghosszabbította s az erről szóló körrendelet a CFR. hivatalos lapja január 12. számában közzétételére megtörténik. Kolozsvár, 1933. jan. 9. A kolozsvári ref. theol. Fakultás Igazgatósága.

A magyar külmisszió 30 éves. A Magyarországi Református Külmissziói Szövetség 1933-ban tölti be működése 30 éves fordulóját. A szövetség 1903-ban alakult „Magyar Evangéliumi Keresztyén Missziói Szövetség” címen, az akkori belmissziói egyesületek különösen a Ker. Ifj. Egy. azon tagjaiból, akik felelősséget éreztek a külmisszió ügye iránt. Az 1933. jubileumi évet a Külm. Szöv. sorozatos ünnepekkel és vidéki jubileumi konferenciák rendezésével ünnepli meg. Egyébként a Szövetség munkájába most állít be ismét két új munkaerőt: egy központi külm. lelkészt Bpesten s egy diakónust (Háry Dánielt) a bulgáriai mohamedán misszióban.

„**Nagyszerű kis könyv**”, melynek sok tízezer példányban kellene gyűltekezeteinkben

terjednie és forognia — írja Révész Imre dr egyetemi tanár a Keresztyén Munkáskátéről. Majd így folytatja: „Ez a kis füzet sok vaskos értekezésnél, sok „nagyszabásu” és „megrázó” konferenciái stb. előadásánál jobban megmutatja az utat arra, hogy az egyháznak hogyan kell állást foglalnia a szociális kérdésben, ha nem akar megmaradni egy teljes átalakulásban levő régi társadalomgazdasági rendszer önállóan függvényének és szerviális kiszolgálójának s ha viszont a kialakulóban levő új társadalmi gazdasági rendnek sem akarja gyáva megbunyászkodással és judási árulással a karjaiba vetni magát — szóval: ha az egyház meg akar maradni Egyháznak, Krisztus népének.” A Munkáskaté 24 oldalas csinos füzetben jelent meg, ára mindössze 20 fillér. Megrendelhetők Keresztyén Ifjusági Egyesületek Szövetségétől, Budapest, Horánszky-utca 26.

Országos főiskolás konferenciáját febr. 1—4 ig rendezti a Magyar Evangéliumi Ker. Diákszövetség Budapesten a Skót misszió nagytermében. A konferencián előzetes jelentkezés alapján felekezeti különbség nélkül részt vehet minden egyetemi és főiskolás hallgató és hallgatónő, valamint a középfokú iskolák két felső osztályának mindkét nembeli ifjúsága. A konferencia programja a következő: febr. 1-én este: megnyitó gyűlés. 2-án: Mit üzen India a mai kor keresztyéniségének: Baktay Ervin, Törvény és szabadság: Vass

Vince. Krisztus a főmeg előtt: Szabó Joltán. 3-án: Mit üzennek a radikális mozgalmak a mai kor keresztyénységének: dr Karácsony Sándor Feltámadás és örökélet: Benkő István, Krisztus a tanítványok körében: dr Hilscher Zoltán. 4 én: Mit üzen az Evangélium a mai kor keresztyénységének: Turóczy Zoltán. Itélet-kegyelem: Szőnyi Sándor. Négy szemközt Krisztussal: dr Victor János. A jelentkezéseket a Szövetség címére Budapest. IX., Üllői-ut 19 címre kell küldeni. A részvétel feltételeit, illetőleg érdeklődni lehet a Szövetség központi irodájában. A felsorolt előadásokon a nagyközönség is részt vehet.

A főiskolás konferenciával kapcsolatban a Szövetség külön gyűlést tart szeniorok részére és pedig külön orvos, tanár, jogász, mérnök, lelkész, gözgazdász szakgyűlések formájában. Ezeket a gyűléseket az egyes szakcsoportok kérdései kerülnek megtárgyalás alá az evangéliumi világnézet szempontjából. A szeniorgyűlések ideje febr. 2-án délután 4-8-ig. Érdeklődőknek részletes tájékoztatást szívesen küld a Szövetség.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

H. L. F-a. Mivel üzenetemre nem kaptam választ, magam rövidítettem rajta.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

379—1933-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Felhívom lelkészársaim figyelmét arra, hogy 2658—1932. sz., a hivatalos lap 1932 július 1-i számában megjelent körrendeletem értelmében az ünnep [karácsony] másodnapján a szatmári fiugimnázium részére gyűjtött perselypénz az intézet igazgatótanácsi elnöke, nt. Boros Jenő szatmári lelkész címére közvetlenül beküldendő, de egyideűleg a püspöki hivatalnak jelentendő a beküldött összeg nagysága. Felhívom azokat a lelkészi hivatalokat, amelyek ezen rendelkezésnek még eleget nem tettek, hogy azt haladéktalanul tegyék meg, annál is inkább, mert hivatalomnak a befolyó segély nyilvántartására föltétlenül szüksége van Oradea—Nagyvárad, 1933. január 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k, püspök.

424—1933 II. KÖRRENDELET. Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 98530—1932 sz. rendeletét: „Ha valamelyik tanító, aki nem működik tényleg, mint megválasztott tanító valamely elemi iskolánál, hanem csak hitoktatói minőségben, ez úgy tekintendő, mint megszakítás az elemi iskolai működésben.” Az ilyen esetekben tehát a diploma megszerzése után közvetlenül 4 év elmultával, a tanítói működés megszakítása esetén 2 év elmultával az ill. tanító oklevele érvényét veszti. Oradea—Nagyvárad, 1933. január 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, sk. püspök.

M. st. Oficiu'ui Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Jud. Arad

Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani legjobb mintájú
**iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az
állami tanügyi főhatóságok által approbálva vannak és a
legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az iskolai
nyomtatványok árát mélyen leszállítottuk.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
Telefon levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán-
6-22 és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Akadályok és lehetőségek.

Temérdek sokat eltépelődöm magamban ezen a mi mai állapotunkon. Jóleső örömmel láttam a hiterősítés, az istenfélelem, a Krisztusországa eljövételének lelkes munkáit megindulni körülöttem a belmisszió különféle formáiban. Boldog vízióim voltak egy olyan ideális társadalom kialakulásáról e megfeszített munka méltó gyümölcseként, amelyben Isten hű fiai hangos szóhoz jutnak, a lelki dolgok szentek lesznek. Istent lélekből tisztelik, békesség és jóakarát uralkodik benne, amely jövőt biztosít nemzetünknek is. Ilyen dicsőséges világnézet kialakulását reméltem tőle. Eleinte meg is mozdulnak a lelkek; fellobban bennök a tűnő szalmaláng: főleg új lelkipásztor jöttekor. Azonban rövid időn belül újra csak visszahanyatlanak megint a fojtó közönybe. Sehogysem tudjuk a közszellemet megváltoztatni vele; legalább is tartósan, általánosan nem. Ilyenkor forogatom ezeket a dolgokat teméntelen sokat a lelkemben. Mi baj lehet itt? — kérdelem önmagamtól, Bennünk nincs elég erős prófétai lélek? — Lehetséges! Hiszen az egyre jobban reánk tipró nyomoruság sok lelkesedést képest lehüteni. De csak a gyenge hitűekben. Az erős hitűeket még elszántabb küzdésre ösztönzi. Akkor sincsen meg az óhajtott eredmény. Mi hát az akadály? — Nem jó talán a módszer? — Nem ez a főbaj! — Egészen más. Én azt hiszem, reáakadtam arra a rejtett ellenségre, amelyik állandóan elgáncsolja törekvésünket.

Amíg ugyanis a lelkem így tépelődött, az Urnak Szentlelke e bibliai sorokra fordította gondolataimat: „Én elgondoltam vala szivemben, hogy az én Uram Istenem nevének házat építsek. De az Ur szóla nékem ilyenképen: Sok vért ontottál és sokat hadakoztál; nem csinálsz az én nevemnek házat.” [I. Krónikák 22, 7, 8.] Dávid király szavai ezek, aki miután leverte ellenségeit és megalapította birodalmát, istenes dolgok mivéléséhez

látott és templomot akart építeni az Urnak tiszteletére. Ámde a fenti választ kapta a Jehovától.

Én megtaláltam ez isteni izenetben láthatatlan nagy ellenfelünket, amely annyi nemes fáradozásunkat makacsul meg-hiusítja. A háborus szellem az, amelytől szaturálva van a ko-rosabb generáció. Maga kinyilatkoztatja ezt Jehovaisten a maga hű emberének, Dávid királynak. Beláttatja vele, hogy az ő vért ontott keze, háboruhoz szokott lelke nem tud méltó templomot építeni az Urnak. Háborus motivumokat építene abba bele akaratlanul is és megfertőztetné vele a tiszta isteneszmét.

Milyen mélységes lelki igazság ez! Hiszen miben excellált korunk a háboru óta? — mammut léghajókat épített, páncélos tengeralattjárókat szaporított, villámgyors röptű aeroplánokat szerkesztett és gyilkoló gázokat süritett. Háborus gondolat terem-tette ezeket meg mind. Nem bír ez a generáció felszabadulni, kimenekülni a háborus mentalitás rabszolgasága alól. Viziói meg vannak fertőztetve tőle. A békesség és jóakarát fenséges eszméi iránt nincs kellő fogékonysága. Nem lehet vele templo-mot építeni.

Ez a reveláció azonban nagyon leverő volna, ha nem így folytatódna: „Ime fiad léssen néked . . . ő csinál az én nevem-nek házat“. [U. o. 9, 10.]

A háborus mentalitástól idegen új, serdülő generáció, az ifjuság az alkalmas anyag a belmissziós apostolkodás számára. Az ő lelkében lehet méltó templomot építeni. Az a mi Istenadta leggyönyörűsebb munkamezőnk. Ez a mi boldog vigasztalásunk. Ebben nyugszik meg a lelkünk.

Ebből azonban egyáltalában nem következik az, hogy tehát a háborus generációnak abszolute semmi tennivalója sincsen az Istenországának felépítésében. Két dolgot kívánt Jehova Dávid tól: 1. tegyen meg minden lehető előkészületet fia építéséhez; gyűjtse össze az anyagokat, rakja le a fundamentumokat. 2 áll-hatatosan erőltesse fiára a nagy feladat teljesítését; a hitnek lobogó fáklyáját hanyatlás nélkül adja át fiának.

Ez a szent hivatása a korosabb generációnak is. Ezt kell a lelkükben ébren tartanunk minekünk.

Ezekben az elgondolásokban sok biztatást és megnyugvást találtam. Ugyanazt kívánom munkatársaimnak is!

Bokor Sándor

Jelentés

a Protestantizmust védő és fejlesztő Nemzetközi Világszövetség stockholmi kongresszusáról.

A Protestantizmust védő és fejlesztő Nemzetközi Világszövetségnek a svéd fővárosban, Stockholmban, 1932 szept. 10—15-én megtartott ötödik kongresszusán feleségemmel együtt résztvettem.

Berlinbe érkezvén, a németországi Evangélikus Szövetség nagy érdeklődéssel és figyelemmel fordult felénk, mert nagy eredménynek könyvelte el, hogy a Világszövetség ötödik [minden két évben ismétlődő] kongresszusán már romániai kiküldött is részt vesz, ami a nagyjelentőségű mozgalom egyre szélesedő körben való elterjedésének egyik bizonyítékául szolgál.

A németországi Szövetség, 1932 szeptember 8-i berlini vendéglátásától kezdve bennünket igaz, meleg barátsággal és mindenkor tüntető szivességgel kalauzolt további együttes utunkban, amely 1932 szept. 16-án azzal a meleg, baráti tüntetéssel ért véget, hogy utaink szétválása alkalmából dr Uhlemüller német szövetségi vezértitkár ur a vasutállomáson egy szép ibolya csokorral lepte meg feleségemet azzal az őszinte kívánsággal, hogy a két év múlva minden valószínűség szerint Hollandiában, Hágában összeülő kongresszusán ismét találkozzunk!

Még itthon, Nagybányán kézhez vettem a kongresszusi meghívót, amely bővített és a legaprólékosabb részletekre kiterjedő, precíz pontossággal végrehajtott; második kiadásban 1932 szept. hó 10-én Stockholmba érkezésünk reggelén, ahol a vasutnál a svéd Evangélikus Szövetség gazdag reggelivel fogadott, — kézbesített ki, mikoris egyidejűleg kongresszusi jelenyt is adtak az összes bejelentett hivatalos képviselőnek.

Annak jellemzéséül, hogy mily [bőséges vendégszeretettel és áldozatkészséggel látták szívesen a svéd evangélikusok a világekongresszus tagjait, megemlítem, hogy a Stockholmban töltött 6 napi tartózkodásunk kényelmes szállásdjában és aprólékos kiadásokban, leire átszámítva mindössze 750 leit költöttünk el ketten, mert naponként fejedelmi ellátásban volt részünk, amelyért mindenkor a rendezőség által előre kiosztott füzetkéből, esetenként kiszakított jeggyel kellett fizetnünk, mely jegyfüzet szintén odaérkezésünk alkalmával már a pályaudvaron osztatott ki, ahol mindenféle tájékoztatással bőségesen elláttattunk. A vendéglátásokon kívüli étkezésünk csak lényegtelen költségbe került.

A Világkongresszus ünnepélyes megnyitása 1932 szept. hó 11-én délután 2 órakor történt a svéd főváros öreg nagy templomában [Storkyrkan]. Az egyes alkalmakkor felhangzott énekeket egy füzetbe összefoglalva kiosztották. A megnyitó ülésen az „Erős várunk nekünk az Isten“... lelkeket magával ragadó dallama hangzott fel s ezután Stadener püspök, svéd kultuszminiszter mondta el a katedráról német fordításban kiosztott gyönyörű beszédét. Ezután még több beszéd hangzott el, ezek közt a prof. dr. N. Ahnlund által svéd nyelven tartott beszéd. Itt megjegyzem, hogy több beszéd német nyelvű nyomtatványban az előadások előtt szétosztották, hogy az általánosan ismert német nyelven mindenki azonnal megérthesse azokat.

A megnyitó ünnepi gyűlés alkalmával a svéd Evangélikus Szövetség titkára arra kért engem, hogy a romániai protestánsok részéről okvetlenül fel kell szólalnom II. Gusztav Adolf, a nagy svéd király sirjánál, egy másik templomban: a Riddarholmskyrkanban, hová a megnyitó ülés lefolytatása után a világkongresszus tagjai négyes sorokban vonultak el Stockholm város közönségének sűrű, népes sorfala között. Az ut mintegy tíz percet vett igénybe és a ragyogó, napsugaras őszi délután a tulnyomó részben papi ornátust öltött díszmenet impozáns méreteivel és fenséges komolyságával mindörökre feledhetetlen emléket hagyott lelkünkben.

A lovagtemplomban II. Gusztav Adolf sirjánál először Elmquist svéd főhelytartó és Phannenstill lelkész mondtak megemlékező beszédet; ezután a résztvevő államcsoporthoz delegáltjai rótták le a kegyelet adóját a nagy svéd király sirjánál, akinek 1632-ben bekövetkezett halálával Svédország történelmének legnagyobb és legdicsőségesebb lapjai zárultak be.

Amikor az egyes országok felhívásával — eléggé elől — Romániát említették, magam léptem a királyi sir elé és magyar nyelven a következő eszmemenetű beszédet mondtam:

A romániai magyar protestánsok egyik szervezetének kiküldöttjeként meghatottan emlékszem meg a nagy svéd királyról, akit szoros rokoni kötelékek fűztek Transylvania híres, nagy fejedelméhez, Bethlen Gáborhoz, aki a vallásszabadságnak szintén világhírű harcosa volt. Erdély magyar protestánsai méltán kérnek maguk részére alkalmat arra, hogy a dicső svéd király mulhatatlan emlékezetétől kegyelettel róják le a hála és elismerés önkéntes adóját, mert Erdély volt a világon az első, amely a tordai országgyűlésen a vallásszabadságot törvénybe iktatta.

Ezután néhány állam kiküldötte szerepelt s következett

Magyarország részéről dr Tomcsányi Vilmos Pál volt igazságügyminiszter, aki a magyarországi egyetemes evangélikus egyház nevében szintén magyarul emlékezett meg a nagy svéd királyról idézvén Arany Jánosnak Széchenyi emlékezetére írott ódájából: Nem hal meg az, ki milliókra költé élte drága kincseit... Utána pedig a magyarországi egyetemes református egyház nevében dr Csikesz Sándor debreceni egyetemi theologiai tanár mondott német nyelven rövid, de igen hatásos emlékbeszédet. Egy percnyi idő volt adva minden szónoknak.

Megható volt, amikor a következő nap mi magyarok: dr Tomcsányi, dr Csikesz, dr Leffler Béla debreceni egyetemi magántanár, svéd követségi tanácsos, én, meg a feleségem egy kis tölgyfalevél koszorura reáillesztvén a Magyarországról érkezett emlékszallagot, azt a siremlékre illesztettük. Annak oka pedig, hogy mi magyarok másnap helyeztük el az emlékkoszorut, az, hogy a rendezőség azt avizálta volt, miszerint egyedül Lützen város kiküldötte fog csak koszorut helyezni II. Gusztáv Adolf király sirjára, megemlékezvén arról, hogy a nagy király ott esett el a harcmezőn. Azonban még más három koszoru is lett elhelyezve, sőt a finn evangélikusok külön e célra alakult küldöttséggel helyezték el a koszorut s ezért minket, magyarokat bántott, hogy nem az ünnepélyes alkalommal tettük le a magyarok szerény koszoruját. Részben azonban áldottuk a rendezőségnek — szerintem egyetlen egy — hibáját, mert bizony Magyarország koszoruja tulságosan kis méretű volt s emiatt talán pironkodnunk is kellett volna!

A II. Gusztáv Adolf sirjánál Elmquist svéd helytartó és Phannenstill lelkész tartottak emlékbeszédet. A svéd király testvér-öccse: Bernadott herceg ugy ezen ünnepségnél, mint a legtöbb összejövetelen szintén jelen volt, sőt a svéd főváros székházán, az u. n. arany teremben rendezett ebéden igen tartalmas beszédet mondott a hármasszabadságról.

Közbevetve meg kell emlékezni a már említett magyarországi szereplőkről, kik közül dr Tomcsányi a világtörvényes alelnöke is volt és annak újból megválasztottatott, dr Csikesz pedig általánosan ismert egyik legkiválóbb faktora volt a kongresszusnak s ő bizatott meg a Nemzetközi Protestáns Intézet megvalósítására kiküldött hármasszabadság elnökségével. A Nemzetközi Protestáns Intézet felállítása tárgyában ő tett előterjesztést és 1932. szeptember 12 én, a svéd Országházban megtartott tanácskozó ülésen tanulmányt adott elé. Végül meg kell emlékezni dr Leffler Béla egyetemi magántanár, svéd

követségi tanácsosról, aki Stockholmban a magyar érdekeket képviseli és vendégszerető házában mindnyájunkat szívesen látott. Ugy elgyönyörködtünk, hogy ennek a magyar professzornak nagyon intelligens svéd felesége milyen pompásan beszél magyarul! Dr Leffler bemutatta nekünk irodalmi munkásságának értékes alkotásait, melyekben a magyar művészetet, Petőfit és más halhatatlanokat ismertet meg svéd nyelven s ezzel nagy szolgálatot tesz elárvult nemzetének és fajtánknak. Dr Leffler professzorról még meg kell említenem, hogy Stockholm város nevezetességeinek megismerésében készségesen segítségünkre volt és diszes nemzetközi társaságában Csikesszel és Tomcsányival együtt, mint azok között jó ismerős bennünket mindig a legnagyobb figyelemmel és előzékenységgel kalauzolt.

Az Engelbergskyrkanban 1932. szeptember 13 án este 9 órakor vallásos estély volt. Ez a gyönyörű új evangélikus templom egyik remeke a modern építészetnek.

A kongresszus záró ülésén prof. dr Slotemaker de Bruine holland nyugalmazott miniszter, a kongresszus elnöke francia, német és angol nyelven és Stadener püspök, svéd kultuszminiszter tartottak beszédeket.

1932 szeptember hó 15-én a Malarseen hajókörsétát tett a kongresszus és Björkö szigetén áhítattal gyűlt össze az új kápolna előtt [ott így nevezik], hogy az upsalai érsek, kinek szintén bemutattak, hálaadó imájában elmerüljön.

Én és feleségem dr Csikesz professzorról még szeptember hó 16-án Stockholmban maradtunk, illetve kirándultunk Upsalába, ahol a hírneves egyetemet tüzetesen megtekintettük és hármasban átnhajóztunk Finnországba, honnan Esztországon, Lettországon, Lengyelországon és Csehszlovákián át szeptember hó 28 án érkeztünk haza.

* * *

Erőmet meghaladó vállalkozásba bocsájtkoznom, ha a protestántizmust védő és fejlesztő Nemzetközi Szövetségnek a címében is rejlő fenkölt céljai és gyakorlati eredményeinek bírálatába merülnék el. Erre nincs is megbízatásom. Legyen szabad azonban a királyhágómelléki egyházkerület alkotó s különösen vezető tényezőinek és ezek közvetítésével a romániai, etnikai kisebbségben élő protestáns nemzeteknek nyomtatékosan figyelmébe ajánlanom, hogy Krisztus Úrunk országának és a legmagasabb vallási tekintetek betöltése nemes munkálása nem lehet kizárólagos feladat, amely a nemzetbeli értékes sajá-

tosságok minden más irányu képességek megőrzését és tovább fejlesztését kizárná s ezért például a tervbevelt Nemzetközi Protestáns Intézet utján nyerendő, elsősorban diplomáciai szolgálat betöltésére irányuló lelkész kiképzés olyan protestáns vezéregyéniségek kitermelését eredményezheti, kik a vallásügyi szolgálaton kívül a fajukhoz tartozó protestáns nemzeteknek külföldön való alapos megismerésére és a világra is értékes sajátosságaik kibontakozására és fejlődésére döntő befolyást gyakorolhatnak.

Mert hiszen olyan nagyon leverő volt reám nézve, hogy a szomszédos jugoszláviai [Zágráb] evangélikus püspök még azt sem tudta, hogy van e a világon a szomszédos Romániában királyhágómelléki református püspök Csak ebből az egy példából is szembeötlik annak szükségessége, hogy a romániai protestáns nemzet kisebbségeknek fontos feladata lesz, hogy a jövőben minél megfelelőbben képviseltessék magukat s bekapcsolódjanak a világkongresszusba, mert az számukra felbecsülhetetlen értéket jelent.

Nagybánya,

Ajtai Nagy Gábor dr.

MAGUNK KÖZÖTT

A templom.

Az egyházker. 1932. évi jegyzőkönyve III. oldalán ez áll: „Papot, kántort, tanítót, harangozót, iskolás gyermekeket vajjon miféle fontosabb ügyek akadályozhatnak abban, hogy... megjelenjenek... az imádság házában...” E kitételen annyiszor elgondolkoztam. Amióta önálló munkakörben vagyok, görcsösen ragaszkodom, hogy egy nap se maradjon el az istentisztelet. Bocsánatot kérek a kifejezésért: az az iparos, földművelő, tisztviselő mindennap tesz valamit mesterségében s a lekipásztor legyen az, aki „szent műhelyébe“ hat napon át be sem botlik, ha csak temetés, vagy esküvő nincs? Lehetetlen állapot. Azután egy más dolgot mondok. Ha nincs hétköznapi templomozás, lemorzsolódik egy idő után a vasárnap délutáni, végül pedig a vasárnap délelőtti is megsínyli. A métely csak terjed, de nem állhat meg. Tudok egy kétezer lelkes gyülekezetet, ahol vasárnap délelőtt három férfi és hat nő volt a templomban a hivatalos személyeken kívül, gyermek, ifju egy szál se. Mi lesz így a dolog vége?...

A templomot a pásztori munka fundamentális helyének

tartom és tartja az ellenség is, csak figyeljük meg! A szekták prédikátorai tűzzel vassal igyekeznek a latrok barlangjától távol tartani hiveiket. Egy helyemen a katolikus pap azt mondta a gyermekeknek, hogy semmiképen ne menjenek be templomunkba, sőt ha véletlenül cipőjük kioldódna a templom előtt, vagy tövis belemenne a lábukba, ne álljanak meg a templom előtt. Ha már a hátuk megett a templom, segítsenek bajukon és fel ne nézzenek a templomra. A minden faluban élő anarchis'ta elem is mindent megtesz, hogy a templomlátogatást csökkentse. Esetemben odáig mennek, hogy felhozzák példáu', hogy sem itt, sem ott nem mennek minden nap templomba és ez csak az én magán szeszélyem. A gyermekek pedig megfáznak a templomban. Mikor én azt felelem, hogy szürkülő estig csipős szélben órákon át a jégen van a gyermek, nem fázik-e meg csak a templomban, ahol szélmentes helyen legfeljebb tíz percig kell lenni, mindez nem viszi más meggyőződésre őket a templomot illetőleg. Ime az istentelenség harca az istenháza ellen! Meddig lesznek még a kötelességüket nem teljesítő őrállók vakok a tényvel szemben?

Jegyezze meg az őrálló hogy a Sátán előbb a templomhoz való ragaszkodást hűi le az emberben. Azután jön a rombolása és mikor hívünket teljesen megette, elszakítja végleg a templomtól. Állítom, aki már egyáltalán nem jár templomba, annak az embernek épp' a „harminckettedik kártyája játszódott ki.“ Semmit többé nem várhatunk tőle.

Ezzel aztán a pásztor 60 [ennyi kb. az ünnepnap], 120, vagy kb. 420 [átlag mindennapi istentisztelet száma] találkozásnak a lehetőségét veszíti el. Ha pedig elveszítjük, kétszeresen illik ránk: méltatlan szolgák vagyunk...

De nem viszem tovább a gondolatokat. Vajha ez igénytelen szavak után megszólalna a lelkiismeret minden pásztor szívében: ha nem tettem, tegyek eleget a kötelességnek, ha más nem tesz, buzdítsak és segítsek az akadályok elhárításában. Mert ez így nem mehet tovább testvéreim! Elszállnak a hivek a templomból és mikor üres templomodban keresed legalább az Istent, azt látod, hogy ő is elszállt onnan és akkor jaj lesz nekünk!

Bödi Mihály.

A magyarországi szerzetesszövetség a múlt év végén nagyobb propagandát fejtett ki, mely abból állott, hogy az ország különböző gyülekezeteiben vendégszónokok prédikáltak és előadásokat tartottak. Ötvenkét helyet kerestek fel s harmincötven vállalkoztak erre az áldásos munkára, de volt olyan, aki hétszer is szolgált.

káltak és előadásokat tartottak. Ötvenkét helyet kerestek fel s harmincötven vállalkoztak erre az áldásos munkára, de volt olyan, aki hétszer is szolgált.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

A rovatvezető ifj. titkárnak hivatalból a Püspöki Hivatal címén írunk. Magánlakása, hof bármilyen ifjúsági ügyben bármikor szívesen áll rendelkezésre (Teleki-u.) Alexandri 31.

Ifjúsági lap.

„Református Jövő“ című lapunk reményekre jogosít. A lappal szemben állandóan nő az érdeklődés és igen örvendetes jelenségekkel találkozunk. Aránylag kicsiny gyülekezetek, igen nagy példányszámban rendelik meg. Szamoskrassó, Szaniszló, Erdőhegy, Gyanta, Árpád, Belényes s ujabban a meglátogatott bihari egyházak olyan megértéssel és szeretettel karolták fel az ügyet, ami arra enged következtetni, hogy a lap életképes lesz s gondolhatunk a tovább fejlesztésére. A tovább fejlesztés alatt azt értem, hogy az 1 leus ár mellett maradv, ne 8, hanem 12 oldalon jelenjen meg a lap s az eddiginél nagyobb mértékben vegye tekintetbe a falusi olvasók igényeit. Természetesen erről még a jelen körülmények között nem lehet szó, de nincs benne semmi lehetetlenség, hogy olyan példányszámot érjünk el, ami ezt lehetővé teszi. Ehhez azonban kellene, hogy mindenütt úgy fogadják a lapot, mint az említett egyházközségekben. Sajnos, sok helyen az az eset, hogy a lelkész ur egyáltalában nem tesz kísérletet a lap terjesztése érdekében, hanem felbonolás és megokolás nélkül küldi vissza a címére expedált öt vagy tíz példányt. Sokan hivatkoznak a nagy nyomorúságra s nem akarják újabb tehertétellel nyomoritani magukat és a gyülekezetüket. De én azt hiszem ők maguk lepődnének meg a legjobban, ha egy vallásos estélyen vagy bibliaórán pár percet szánának a lap fontosságának kiemelésére s a figyelmébe ajánlanák a hiveknek. Meglátnák, mennyien vannak a mai nyomorúság mellett is még falun, akiknek kéthetenként van 1 Leujok a Református Jövő megrendelésére. Csak közelebbről történt, hogy az egyik lelkész ur visszahozta a neki küldött öt példányt azzal, hogy meg sem próbálkozik vele, mert tudja, hogy úgy sem kell a népnek. S a legközelebbi nőszövetséges összejövetelen amikor mégis csak előkerült az ügy, csak a leányok s asszonyok 40 példányban rendelték meg. Tagadhatatlan azonban, hogy a lelkész uraknak a lappal való járás, annak nyilvántartása, szétküldése, a pénz pontos beszedése, az elszámolás stb. mind újabb munkát és megterhelést hoznak, ami gondot, időt, nem egyszer anyagi áldozatot jelent. Ezt pedig nem mindenki vállalja.

A lap adminisztrációjára vonatkozólag tudni kell, hogy minden lelkész urnak megküldtük eddig s amennyiben vissza nem rendelik, megküldjük ezután is a hivatalos lapnak megfelelő számával az ujságot. A gyülekezet tagjainak számára szintén a lelkészi hivatal címén expediáljuk a lapot, amit a lelkész ur oszt ki s a pénzt érte be is szedi. A kiadóhivatal az egyes előfizetőkkel nem áll sohasem közvetlen kapcsolatban s a lap csakis a lelkészi hivatal útján rendelhető meg. Lapunkra különben külön engedélyt kértünk s ezután nem mint a hivatalos lap melléklete, hanem önálló lapként jelenik meg. A lap első száma még 2500, a második 2800, a harmadik 3300 példányban jelent meg. Nagy nehézséget okoz, hogy pénzt még igen sok helyről nem küldtek be, holott nekünk a nyomdát rendesen fizetnünk kell. Igen ajánlatos, hogy a lap példányonkénti eladás helyett előfizetőket gyűjtsünk s az egyes példányokat sohase adjuk ki pénz nélkül. A kiadóhivatallal a legsimább elszámolás, ha a megfelelő összegig felhatalmazást adunk az utazótitkárnak, hogy azt a kongruából felvehesse.

Világszövetségi Imahét. A múlt év novemberi imahét perselypénzeit a mai napig 11 bibliakör küldötte be. E perselypénzek átvételét itt nyugtázom: Arad 210, Börvely 100, Nagybánya 482, Végvár 100, Hosszmező 15, Biharpüspöki 102, Micske 40, Gyanta 300, Szalonta 100, Nagyvárad Bethlen Gábor-Kör 37, Nagyvárad újváros és olasz-i IKE 350, összesen 1836 Lei. Ez összeg felét beküldjük a genfi központba a világmozgalom céljaira, másik felét a mi mozgalmunk kiépítésére használjuk fel. Valószínűleg egy sokszorosító gépet vásárolunk rajta, mert ennek lépten-nyomon nagy hiányát éreztük. Beszámolót csak 6 bibliakör vezetőjétől kaptam. Az imahetet majdnem mindenütt a gyülekezet bevonásával tartotta meg az ifjuság. Sok áldás támad az ifjuság és a gyülekezetnek ebből az Isten előtt való találkozásából s nehéz volna eldönteni, hogy a gyülekezet, ill. a felnőtt résztvevők vagy pedig a bibliakör életét mélyítették-e inkább ezek az imádságos alkalmak? Hogy mennyire vágynak a lelkek az imádkozásra s Isten milyen gazdagon adja kegyelmét erre az ügyre, csak azok tudják, akik teljes program szerint tartották meg az imahetet. Ennek a minden év novemberének második hetében tartandó imahétnek bele kell idegződni a lelkekbe, amire már hónapokkal azelőtt készülünk s nem szabad, hogy legyen a jövőben gyülekezet, amelyik megfosztja magát annak áldásától.

HIREK

A nagyszalontai lelkészválasztás. Értesülésünk szerint igen nagy érdeklődés mellett kezdődött meg hétfőn Nagyszalontán a lelkészválasztás. A hívek két körletben szavaztak. Az egyik körletben a szavazatokat Kun Zoltán lelkészi és Olosz Lajos világi tanácsbírák, Bereczky Sándor, K. Balogh János és Molnár István presbiterek, a másik körletben Fogarassy Bálint lelkészi, Miskolczy Jenő világi tanácsbíró, Kenéz L. és Balog József presbiterek szedték be a szavazólapokat a hívektől. A választás öt órakor befejeződött. Az eredmény a következő volt: Arday Aladár 270, Kiss Géza 247 és Szőke Sándor 475 szavazatot kapott. Másnap kedden pótválasztás készült Arday Aladár és Szőke Sándor között. Azonban Arday Aladár másnap visszalépett és így Szőke Sándort választották meg nagyszalontai lelkésznek.

A magyar külmisztó 30 éves. Ez évben tölti be a Magyarországi Református Külmisztói Szövetség működése 30. évét. A nevezetes évfordulót a szövetség sorozatos ünnepségekkel és vidéki jubileumi konferenciák rendezésével ünnepli meg. Különben a szövetség most két új munkaerőt állít be: egy központi külmisztóilelkészt Budapesten és egy diakonust Hóry Dániel személyében, ki a bulgáriai mohamedán misszióba megy.

Áttérések. A múlt században 240,000 európai és amerikai zsidó tért a keresztyén egyházba. Ezek közül Magyarországon 97 000, Oroszországban 60,000 Lengyelországban 30,000, Bécsben 17,000 Németországban az 1930. évi statisztika szerint abban az évben 16,302 r. kath. tért át a protestánsokhoz, honnan viszont 9090 en tértek át a r. kath. egyházba.

Gyári munkás — egyházkerületi főgondnok. A független amerikai református egyházkerület főgondnoka Bodnár István egy egyszerű gyári munkás még fiatal ember: 38 éves és husz éve, tehát 18 éves kora óta szolgálja egyházát hűséggel. Most abból az alkalomból jutott el hozzánk a neve, hogy a 20 ik évfordulót ünnepelték meg nagy egyszerűségben. Most ő maga — olvassuk róla — elhárít magától minden érdeket és ha dicsekedni akar, Istennel szeret dicsekedni orcájára csorduló könnyezéssel és buzgó imádságairól szeret beszélni, melyeket mindig meghallgatott a mennyei Atya. A borsodmegyei Sajókeresztur községbe való, Amerikába 1910-ben ment és 1912 óta Perth Amboyban él. Gyermekke nincs, de két árvagyermeket fogadott örökbe.

Társzerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Jud. Arad

Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú
iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az állami tanügyi főhatóságok által **approbálva** vannak és a legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

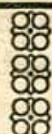
Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

Szociális munkálkodás.

Az egyházmegyék javaslatai alapján az egyházkerületi közgyűlés részére javaslat gyanánt készült az alábbi tervezet, melyet a belmissziói bizottság elfogadott, de mivel a ker. szociális bizottság nem tárgyalhatta le, a közgyűlés elé nem kerülhetett. Mielőtt újra sor kerülhetne rá, a legszélesebbkörű megismerés és egyben hozzászólás végett közreadjuk:

Egyházkerületi közgyűlésünk felhívja és kötelezi a *lelkipásztorokat*, hogy a szociális problémákra, valamint gyülekezeteik szociális jelenségeire és bajainak orvoslására fokozott gondot fordítsanak. E célból igehirdetésünkben állandóan mutassunk rá a Szentírás, közelebbről az evangéliumok szociális tanításaira, melyekből mindenki meggyőződhesse, hogy a szociális igazságok igazi alapja nem a materialisták, Marx és követőinek tanításai, hanem Isten ígéje és a szociális problémák egyetlen megoldója Jézus Krisztus.

A megindult belmissziói munkákat igyekezzenek minél jobban elmélyíteni, gyakorlativá tenni, úgy, hogy a megerősödött hit nyilvánuljon meg a szociális karitativ lelkekben. Az ifjúsági bibliakörökben gyakoroltassák a négyes program negyedik ágát: a szolgálatot. Az értelmi nevelés terén pedig különösen foglalkozzanak az ifjúság szociális nevelésével egyfelől a szociális érzés kifejlesztése, másfelől a helyes irányban leendő felvilágosítás és téves irányokkal szemben való védelem céljából.

Felhívja és kötelezi a *lelkipásztorokat és tanítókat*, hogy minden tőlük telhetőt tegyenek meg népünk gazdasági megszerzésére és erősítésére a férfiak szövetségének, szövetkezeteknek és gazdaköröknek alakítása, illetve támogatása által; továbbá egészségügyi oktatására és szociális gondolkozásmódra és érzékre nevelésére esetleg a vallásos estélyek keretében leendő felolvasások által.

Felhívja és kötelezi a *presbitereket*, hogy ne csak az egyházkormányzásban lássák kötelességüket, hanem abban is, hogy ismerjék mely egyházközségük tagjainak bajait, szükségait, a testi lelki szenvedőket és nyujtsanak nekik segítő kezet. E célból kötelezi a presbyteriumokat, hogy alakítsák meg *szociális bizottságaikat*.

A bizottság tagjaiul a presbiterek mellé felerészben a gyülekezet más tagjai (nők is) választhatók.

A bizottság feladata:

1. Az egyházközség tagjairól anyagi, családi viszonyukat feltüntető és róluk mindenben pontos és részletes tájékoztatást nyújtó kimutatás, kataszter készítése.

2. A munkanélküliség enyhítése. E célból különösen nagyobb egyházakban, feladata az állás- és munkaközvetítés, a munkaalkalmak és munkanélküliek nyilvántartása által — arra törekedve, hogy különböző foglalkozásu ref. testvéreik elhelyezést, munkát nyerjenek.

3. A kisebb gyülekezet tagjainak a nagyobb gyülekezetek református orvosaihoz, ügyvédeihez, iparosaihoz, kereskedőihez stb. irányítása.

4. A szövetkezetek és háziipar megteremtése, illetve fellen-
dítése.

5. A népegészségügy fejlesztése, az anya- és csecsemővédelem, az alkoholizmus, a nemi betegségek, bűnök és kívándorlás elleni küzdelem.

6. A gyülekezetből eltávozottak, különösen a tanoncok, cselédek, munkások figyelemmel tartása azáltal, hogy velük az összeköttetést fenntartja, új lakóhelyükön levő szoc. bizottságnak gondjába ajánlja egyfelől támogatás, másfelől a gyülekezet életébe bekapcsolódás céljából.

7. Segélyegyletek [kiházasítási, temetkezési, özvegy, árva segélyező egyletek] alakítása.

8. A munkanélküliek és általában a szegények segélyezése lehetőleg természetbeni adományok s ahol rá lehetőség van, szegények házának, vagy népkonyhának létesítése által.

9. Traktátusok ingyen való kiosztása. A két utóbbira minden egyházközség köteles költségvetésébe megfelelő összeget felvenni, melyet adományokból, vagy külön e célra kivetett szociális adóból fedez.

10. Népünk minden gazdasági és szociális törekvésének elősegítése. Ezeket a feladatokat a szociális bizottság, általában

a presbiterium a nő- és férfiszövetségek segítségével végzi

Kötelezi presbiteriumainkat, hogy a nagyváradai árvaháznak *kerületi árvaházzá* kibővítése céljából minden évben november 2 ik vasárnapján árvanapot tartson és ezen a napon ünnepélyt és gyűjtést rendezzen, melynek eredményét a kerületi árvaház céljára egyházkerületünk pénztárába szolgáltatassa be.

Felhivja az egyházkerületi Iratterjesztési Bizottságot, hogy szerezzen be és irasson a szociális válságból táplálkozó egyházellenes támadások ellen a szentírás szociális tanításairól szóló polemikus és apologetikus előadásokat és beszédeket, valamint hiveink felvilágosítására és meggyőzésére alkalmas traktátusokat.

Debreczeni István.

A tanítás és nevelés.

Ha elismerjük azt, hogy itt a vég, a további munka hiábavaló s letesszük a fegyvert, melyet a hivatás, az élet ad kezünkbe, azzal azt állapítjuk meg, hogy elérkeztünk ahhoz a határhoz, melyen túl a munka — bármilyen formában is, — nem a lélek kényszerítő hatásának eredménye, hanem egyéni létünk pillanatnyi fenntartásának szükségessége. Ezen a határon túl az emberi élet célja nem a magasabb eszmények megvalósítása, hanem az egyéni érdekek naponkénti megújulása.

Ha egy pillanatra megállunk s körülnézünk, azt tapasztaljuk, hogy ma az élet épen ezeket a jelenségeket termelte ki. Nincs egyetemes cél, nincs etikai értelemben vett munka, nincs hit a lélek fejlődésében s végeredményében nincs meg az emberies élet kifejlődéséhez szükséges gazdasági lehetőség.

Sokan a tudást, mások a technika határtalan fejlődését, ismét mások a gazdasági egyensúly megbillenését, sőt vannak olyanok, kik az egyházak működését, — tehát az egyetemes kulturát — teszik felelőssé az emberi élet mai dekadenciájáért. Ezzel kapcsolatban az általános tudás mérséklését, a gazdasági többtermelés és kereskedelmi közvetítés leépítését, sőt végső esetben az egyházak s ezzel kapcsolatban az isteni hit társadalmi jelentőségének megszüntetését jelölik meg, mint megváltást hozó eszközöket.

Szerény véleményem szerint az ember lelki és testi, illetve gazdasági állapotának mai kaotizmusa nem a társadalmi élet külső szerkezetének, szervezettségének folyománya, hanem a társadalmat alkotó egyedek, tehát az ember lelki viszonya ön-

magához, embertársaihoz, érzelmi és értelmi kapcsolata a külső világhoz.

Ha figyelemmel kísérjük magyar népünk életét, láthatjuk, hogy a nagy tömegeknek sem érzelmi, sem logikai kapcsolata nincs az általa végzett munkával, illetve a munka által szerzett értékek felhasználásával. Amennyiben a kapcsolatok némi kis nyoma feltalálható, úgy az vagy a tudatalatti ösztönök, vagy pedig külső erőszak következménye.

Az 1848-as szabadságharcot megelőző idők politikai életében két hatalmas eszme küzdött egymással Magyarország önállóságának megteremtéséért. Az egyik radikális eszközökkel az aktív cselekvés gyors munkáját kívánta. A másik a lassu evolúciót s a racionalizált gazdálkodás útján a gazdasági megerősödést jelölte meg, mint olyan eszközöket, melyek alapul szolgálhatnak az önállóság elérésére. A radikális irány vezére Kossuth, a gazdasági evolúcióé pedig Széchenyi volt. Kossuth pillanatnyi sikerek után elbukott. Széchenyi elvei pedig mind hatalmasabb erővel érvényesültek az új Magyarország közgazdasági és közoktatási életében.

Ezen az alapon a legteljesebb propagatív jellegű gazdasági oktatás indult meg, nem csupán az iskolákban, hanem az iskolán kívüli népoktatás különböző ágaiban is. [Megjegyezni kívánom hogy a hasonló szellemű oktatás a nyugati államokban már a XVIII. század végén s a XIX. század elején, míg a keleti államokban a XX. század elején indult meg.] Egyetlen cél lebegett az általános népoktatás irányítói és végrehajtói előtt egyaránt, az okszerű munkát az egyéni s ezáltal a nemzeti vagyon növelésének szolgálatába állítani anélkül, hogy igyekeztek volna azt érzelmi vagy logikai kapcsolatokhoz fűzni. Ez eredményezte azután azt a nagy küzdelmet, mely megindult a nép minden rétegében az egyéni vagyon felhalmozása érdekében anélkül hogy ezt a vagyont tudatosan is, saját akaratukból, nemzeti vagy más közcélok szolgálatába állították volna.

Az anyagi gondolkozás hatalmasan kifejlődött az érzelmi és értelmi gondolkozás rovására.

Semilyen irányu munka nem nevezhető annak bizonyos lelki készsége nélkül. A munka okozója mindenesetben valamilyen ideális elgondolás kell, hogy legyen, ha azt akarjuk, hogy annak eredménye valamely társadalmi közösség célját is szolgálja. A családfőnél a család gondtalan megélhetése — de semmi esetre sem pusztán a vagyon felhalmozása — kell, hogy vezérlő gondolat legyen. Nemzeti hovatartozóság a munka céljaként

nemzetének boldogulását jelöli meg az érzelmekkel hozzákötött egyén előtt. A vallás szeretete nem csupán a külsőségekben való részvételre, hanem az egyház iránti legteljesebb odaadásra buzdítja a munkás embert s a munka céljaként az egyház áldozatokkal való fenntartását is jelöli.

Az előbbiekhöz hasonló számtalan példa bizonyítja, hogy nem elég a tömegek tudatába a munkát csak mint vagyonszerző eszközt bevinni, hanem annak céljaként az érzelmi neveléssel, erkölcsi köteleességek teljesítését is hozzákötni. Ez az érzelmi nevelés nem hiányzott teljesen a közoktatásból. Azonban az a szoros kapcsolat, amely a munka és a közerkölcs között kellene hogy legyen, teljesen elhanyagoltatott s arra a szomorú eredményre vezetett, hogy a társadalmi intézmények sorsa, vagy a törvény szigorjától vagy pedig az egyéni önzés alamizsna osztogatásától, de semmi esetre sem az érzelmek által diktált erkölcsi köteleosségteljesítéstől függ.

Az anyagi és az értelmi nevelés közötti kapcsolatok hiánya a munka által elérhető haszon értékelésénél válik szembetűnővé. T. i. az egyoldalú gazdasági oktatás által az egyén munkája hasznából csak azt a részt értékeli, mely közvetlen individuális érdekeit szolgálja; annak a résznek azonban, amelyet — akár a törvény erejénél fogva, akár attól függetlenül, — munkája eredményéből valamely társadalmi intézmény [állam, egyház] részére kiszolgált, nem tulajdonít semmiféle értéket, mivel nem látja a logikai összefüggést egyéni élete, munkája és ezen közintézmények között.

Bár az általános népoktatás keretében szerepelnek a társadalmi intézmények s ezek hasznai az egyén életére nézve, de csak mint önálló fogalmak. Azaz a viszonyosság elve az egyéni munka és az intézményes szolgálmányok között logikai kapcsolatokkal nincs egybekötve.

Módosítani kell tehát az anyagi neveléssel kapcsolatban azt a már közmondássá vált szokást: „A munka nemesít”, olyas formában, hogy lényegében nem a munka, hanem a munkához kötött célok azok, amelyek nemessé tehetik az embert. Ez mindjárt meg is jelöli az általános népoktatás feladatát: a munkát nemcsak mint a vagyonszerzés, hanem mint az erkölcsi köteleességek teljesítésének eszközét is bevinni a tömegek tudatába.

Röviden szólva tehát: A gazdasági lehetőségek útja az individuális érdekektől, a szociális érdekekig, az érzelmen és az értelmén keresztül vezet, így tehát a népoktatás feladata nem csupán csak az, hogy a tanítás által a munka eszközét adja

a főmegek kezébe, hanem hogy a neveléssel erkölcsi kötelességek teljesítését is összefűzze.

A tanítás és nevelés szoros egymásba kapcsolása hozhatja meg csak azt a történelmi áldozatkésztséget, amellyel őseink hitük szolgálatába állították testi és lelki javaikat.

Szentpátery János.

25 éves főgondnoki jubileum.

A szatmárnémeti-i református egyház életében történeti eseménynek írható az a felejthetetlen szép ünnepély, amely Bakcsy Gergely főgondnokságának 25 ik évfordulója alkalmából mult hó 29-én a szó legnemesebb értelmében lélekemelően folyt le.

Az ünnepség alkalmi istentisztelettel kezdődött, amelyen a helybeli református egyházak szervei, iskolái, az ünnepelt munkássága révén érdekelt intézmények képviselői, a város magyar társadalma és a hivek hatalmas gyülekezete szívbéli szent buzgósággal vettek részt. Az istentiszteletet Sárközi Lajos lelkész látta el s Ezékiel próféciája 3, 17. és a Jelenések könyve 3, 12. alapján az örálló hivatásáról és jutalmáról tartott ünnepi beszédet. Ugy a férfi, mint a vegyeskar gyönyörű énekszámokkal szerepelt Saja Sándor karnagy mesteri betanítása és vezetése mellett.

Istentisztelet után disz-presbiteri gyűlés volt a tanácstermet zsúfolásig megtöltő impozáns közönség jelenlétében. Itt az ünnepséget a férfikar szép éneke vezette be. Utána Sárközi Lajos mondott rövid imát és a megtisztelők szíves köszöntésével megnyitotta az ülést. Ugyan ő méltatta hosszabb beszédben Bakcsy Gergely munkásságát, amit 25 éves főgondnoksága alatt az egyház érdekében gazdag eredményeket mutató, lelkiismeretes buzgalommal kifejtett. Szerinte az egyházépítésre irányuló sok nemes fáradozás némi csekély viszonzása a hálás szeretetnek az a maradandóbb jele, hogy a presbytérium és az egyházközség megértő tagjai az ünnepelt arcképének megfestésével az évforduló emlékét megörökítették. Beszéde végeztével lepel nélkül jelent meg az arckép, amely Bakcsy Gergelyt főgondnoki elnöklés közben ábrázolja, előtte a tárgyaló asztalon törvénykönyvvel iratcsomóval és csengetyűvel. A képet, mely Zolnay Géza tanár festőművész tökéletes alkotása, igaz érzésű szavak kíséretében Gulya István főgondnok vette át gondozás és megőrzés végett.

Most az üdvözlések következtek. Elsőben is a lelkész fel-

olvasta azt a szivből fakadt és sziveket lebilincselő főpásztori levelet, melyben Sulyok István királyhágómelléki püspök a maga és a kerület legőszintébb elismerését és jókívánatát fejezte ki. Azután dr. Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok mélyen szántó beszédben az egyházmegye üdvözlését tolmácsolta, melyhez lelkész közvetítésében Széll Görgy esperes levélben küldött meleghangú sorai csatlakoztak. Majd Boros Jenő lelkész, a szatmári testvéregyház és a Lorántffy Zsuzsánna Egylet, Rédey Károly lelkész levélben az evangélikus egyház, Ligeti Imre igazgató a főgimnázium és tanárkara, Bakcsyné Korbuly Irén igazgatónő a leánygimnázium, kereskedelmi iskola és tantestületei, Debreczeni István lelkész a Kölcsey Kör és a szatmári ifjúsági egyesületek, dr. Kiss Endre ügyvéd a város magyarsága, Dénes Sándor főszerkesztő az ujságírók, Leiblinger Mártonné a Templomi Nőegylet Saja Sándor karnagy a szatmárnémeti i. énekkar, Czégényi Magda a Bethlen Kata Leányegylet és Papp Bözsike a vasárnapi iskolások lelkes üdvözlését adták át a jubiléumnak, va' amennyien emelkedett szellemű szép beszédekben.

Az üdvözléseket összefoglaló szavakkal és meghatódott érzések között Bakcsy Gergely köszönte meg, hálát adva Istennek a megtartásért és segedelemért. Egyben pedig a jubileum emlékére az egyház közszükségleti céljára 5000, a Templomi Nőegyletnek és az énekkarnak 1000—1000 leit adományozott. Az adományokért lelkész mondott köszönetet. Lelkész bezáró szavai és a „Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás” énekvers elhangzása után a disz. presbiteri gyűlés véget ért.

Délben az Iparos Otthon külön termében az ünnepelt tiszteletére népes bankett volt, amelynek során a jubiláló főgondnokot pohárköszöntőkkel számosan éltették.

Este a leányiskolák tornacsarnokában a Templomi Nőegylet által rendezett tea-estéllyel folytatódott és fejeződött be a mindenképpen felejthetetlen emlékű ünnepség.

Az utazóittkár legközelebbi utja az Érmellékre vezet. Programja ez: febr. 3. Érmihályfalva, febr. 4. Keserű, febr. 5. Érsemlyén, febr. 6. Petri, febr. 7. Szalacs, febr. 8. Ottomány, febr. 9. Bogyoszló, febr. 10.

Albis, febr. 11. Olaszi, febr. 12. Asszonyvására, febr. 15. Félegyháza, febr. 16. Szentimre, febr. 17. Szentmiklós, febr. 18. Csokaly, febr. 19. Diószeg.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

A rovatvezető ifj. titkárnak hivatalból a Püspöki Hivatal címén írunk. Magánlakása, hol bármilyen ifjusági ügyben bármikor szívesen áll rendelkezésre (Teleki-u.) Alexandri 31.

Gyülekezetek látogatása.

Január 16—27-ig 13 bihari egyházközséget látogattam meg. Január 16-án Biharon este a vallásos estélyen tartottam biblia magyarázatot, másnap délelőtt a fiu és a leányifjussággal találkoztam. A leányok a szépen munkálkodó nőszövetségben vannak benne néhányan s a leányszövetség a nőszövetségen belül marad. A fiu munkát valószínűleg dalkar szervezésével összekötve sikerül megindítani. Kár, hogy a vasárnadi iskolára nem fordítanak nagyobb gondot. Január 17. Hegyközkovácsi. A nőszövetség a leányokkal együtt igen szépen munkálkodik. Épen úgy, mint Biharon, ők is a templom és környéke rendbehozására áldoznak sokat. Este a vallásos estén bibliát magyaráztam, majd a külmiszióról tartottam előadást. Másnap délelőtt a fiukkal beszéltem meg az IKE megalakítását. Szerda este fognak összegyűlni s a bibliórán kívül énekkart, s önképzőkört szerveznek. Január 18. Kügypuszta. Ennek meglátogatása nem volt programba felvéve s csak mivel utamba esett, látogattam meg Kovács tanító urat. Ifjusági munka megindítását tervbe vette. Este Paptamásiban előbb a leányoknak s a most megalakult nőszövetségnek tartottam előadást. Vacsora után a fiatal emberek nagyszámmal jöttek össze az iskolában s a személyes keresztyén élet kérdéseiről beszélgettünk. Valószínűleg sikerülni fog szép ifjusági munkát végezni köztük. Január 19. Pelbárhida. Kedves, komoly, vágyakozó ifjuság. Előbb a leányoknak, majd a fiatalembereknek beszéltem a munkánkról, majd a külmiszióról tartottam nekik előadást. A felnőttek nem érdeklődnek semmi egyházi munka, belmissziói alakulat iránt s így nincs nőszövetség sem. A fiatalság a leglelkesebb társaság, amivel egész utamon találkoztam. Hiszem, hogy Isten az ott most meginduló ifjusági munkában gazdag áldások forrását nyitja meg a gyülekezet számára.

Január 20. Nyüved. Komoly, csendes, bibliás munka folyik itt a nőszövetségben és a kisszámú leánybibliakörben. Délután nekik tartottam bibliórát. Este vallásos estén tartottam előadást, míg másnap délelőtt a legények gyűltek össze. A munka beindításának megbeszélése után elmentünk helyiséget keresni, amit megtalálni véltünk a régi szövetkezeti ház használaton kívüli

raktárhelyiségében. Terv szerint egyelőre ezt szednék rendbe, az igazgatóság szívesen rendelkezésükre bocsájtja, de közben készülneek egy gyülekezeti ház építésére. Január 21. Jákóhdos Bibliaórárt tartottam a külön dolgozó leány és fiu bibliakör szép számban összegyűlt tagjainak. A lelkész ur a konfirmándus ifjuság között is külön bibliakört szervezett. Január 22. Szalárd. Délután a leányok s fiukkal találkoztam, este a vallásos estén tartottam bibliamagyarázatot, majd előadást. A leányoknak rendes bibliarája, a fiuknak énekkara van. Vasárnaponként a két nemű fiatalság közösen megtartott ismeretterjesztő előadásokra jön össze. Van vegyes karjuk is. Az asszonyok szívesebben járnak a temblomba, mint a nőszövetségbe. A fiuknak nagy kísértése a bállal egybekötött műkedvelősködés, aminek a multban csunya kinövésai voltak. A vasárnapi iskolát bibliakörös leányok igen szépen vezetik. Január 23. Siter. Délután az ifjúsággal találkoztam, este a gyülekezet felnőtt tagjainak tartottam bibliamagyarázatot, majd előadást. A régebben szépen munkálkodó Nőszövetség ma kissé megakadt. Ifjúsági munka, ami már volt valaha, a fiuk között bibliaköri alapon ismét megindul külön a fiukkal és külön a leányokkal. A Nőszövetség ismét munkába kezd. Vasárnapi iskola nincs. Január 24. Hegyközcsatár. Délután igen nagyszámu ifjuság előtt beszéltem. Valamivel később a közben egybegyűlt felnőttek előtt a Nőszövetség feladatairól tartottam előadást. A Nőszövetség a mult évben alakult. A leányok a Nőszövetség óráira járnak fel, a fiatal emberek az igen jó énekkarba vannak beszerelve. A lelkész ur a külön bibliaköri ifjúsági munkának még nem látja itt az idejét. A vasárnapi iskolai munkának szép lehetősége felhasználatlan marad.

Január 25. Hegyközujlak. Délután a fiuk és a leányoknak tartottam előadást, este a vallásos estélyen bibliát magyaráztam. A leányoknak volt már bibliakörük, de az most szünetel. Itt a hatóság gördit akadályokat az összejövetelek tartása elé. A nőszövetség megalakult, de nem működik. A leánybibliakör valószínűleg ismét megindul. Január 26. Hegyközpályi. Szépen bonthatkozó férfiszövetség [az egyetlen, amelyikkel egész utamon találkoztam] és igen ígéretes vasárnapi iskola van itt. A csütörtök délután tartott vasárnapi iskolába több gyermek jár, mint a rendes tanításra. Az ifjuság a férfiszövetségbe be fog tömörülni. A férfiszövetségnek szép temetkezési egylete van. Nőszövetségi leánymunka nincs. A férfiak általában, mint az ottlétemkor is látszott, minden egyházi megmozdulás után nagyobb érdeklődést

tanusítanak, mint a nők. Délután az ifjuságnak tartottam előadást, este az igen nagy számmal összegyűlt férfiak előtt a férfiszövetség feladatairól beszéltem Január 27. Hegyközszáldobágy. Ifjúsági munka nincs. A szépen munkálkodó nőszövetség életében zökkenőt jelent a lelkészváltás. Az ifjúsággal külön nem is találkoztam. A nőszövetség tagjai igen nagy számban gyűltek össze s a nőszövetség feladatairól beszéltem előttük.

Kiss Bertalan.

HIREK

Ifjúsági konferencia. A kerületi leánykonferencia a husvét utáni szombat s vasárnapon lesz, a kerületi fiukonferencia május közepén. Addig azonban több körzeti konferenciát szeretnénk rendezni. Ilyen körzeti konferencia lesz február 2-án Biharon a hegyközberettyóvölgyi lelkészük rendezésében a fiuk számára. Az ilyen körzeti konferenciákat gyakran hétköznapon rendezzük a téli időszakban, hogy arra a lelkész urak is eljöhessenek. Rendesen 8-10 falu ifjúságát gyűjtjük ezekre össze, akik nem lévén messze, nagyobb számban gyalog vagy tengelyen is eljöhhetnek. A bihari konferencia lefolyását a következő számban közöljük. *Kiss Bertalan.*

Szép példa. Vidéki, intelligens, régi, nagynevű családok hölgyei mind nagyobb aktivitást és szeretetmunkát fejtenek ki abban a nagy fontosságú, egyházmentő és fenntartó tevékenységben, amelyet a Nőszövetségek és más ehhez hasonló vallásos alakulatok tűztek ki maguknak célul. A domahidai his egyházközség lelkes urhölgyei a Nőszövetség és Ifj. Egyesület kebelében az elmúlt év folyamán

oly szépen működtek az egyházközség életében, hogy arról e helyen is érdemesnek tartjuk megemlékezni. Az az eddig szinte áthidalhatatlannak látszó szakadék, amely fennállott az ur és a paraszt között, ime e helyen áthidalódott a Krisztus szeretete által. Ennek a szakadéknak eltüntetése érdekében sokat tettek: Kölcsey Ferencné nőszövetségi elnöknő, Domahidy Amália tiltárnő, Szabó Lajosné nagytiszteletű asszony. Bár ez a szép példa lenne mindinkább általánossá az egyházi munkától még ma is huzódozó vagy azt egyenesen megvető intelligens urhölgyeink között.

Amerikai bankett Trentonban november 11-én a Nőegylet tagjainak tiszteletére bankettet rendezett az egyház, mivel a Nőegylet tagjai azévből több mint 600 dollár [100,000 lei] adományt adtak az egyháznak. Hűségese munkájukat jutalmazták meg a tiszteletükre rendezett bankettel, melynek fő érdekessége az volt, hogy a főzést és a felszolgálatást a férfiak végezték.

A piemonti valdensek most ünnepelték első zsinatjuknak 400 éves évfordulóját. 1532. szeptember 12-én, kinn a

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak
Tinca—Tenke
Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Iratterjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab 60 Lei, 200 darab 100 Lei a pénz előzetes
beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
utánvétellel szállítva. — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb árakon.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

„Ha az Úr nem építi...”

Négy esztendővel ezelőtt, amikor Hoover lett az Észak-amerikai Egyesült Államok elnöke, még a jólét és kényelem lágy ölén ringatózott ez a hatalmas nagy ország. Csaknem egyedüli állam volt a világon, amelyet a háboru utáni bajok nem gyötörtek meg. Azóta lassanként ő is lesüllyedt a kétségbeesett nyomorgók sorába. Több mint tiz millió munkanélkülije elég keserűséget okoz nékie. Hozzá még a nyugati államok farmerjei alig tudnak tiz centet elérni búzájuk vékájáért. Ott is elkövetkezett ennek a nagybeteg kornak az a keserves paradoxonja, hogy koldusszegények lettek a termények túlbősége mellett.

Jött ezután a múlt évben az új elnökválasztás. Hoover és pártja döbbenetes vereséggel separtetett ki az elnöki székből és még a bizarrságokhoz szokott amerikai történelemben is páratlan többséggel került be a Fehérháza Roosevelt, az új elnök.

Mi volt az oka ez óriási méretű politikai felzudulásnak? Roosevelt talán jobb ember Hoovernél? Kitünőbb államférfi? Egyáltalában nem! Csupán csak: új ember, másik ember. Már pedig a mai világ emberének szüntelenül újabb és újabb változások kellene. Az egész emberiség lelkét elfogó nagy nyugtalanságnak s elégedetlenségnek a szomorú szimptomája ez. Hiszen a német nemzet nem kevesebb, mint öt egyetemes választást élt át a múlt esztendőben. Úgyan így áll a dolog többé-kevésbé a többi népekkel is.

Bizalmatlanokká lettek a lelkek az összes emberi intézmények iránt. Kiváltképen az adás és vevés, a termelés és fogyasztás, a munka kínálata és kereslete kezd kimenekülni az emberi értelem ellenőrzése alól. Ezek fejére nőttek a mai emberiségnek. Nem képes velük tovább bánni. Tehetetlenül áll mellettök. Még

a legtapasztaltabbak sem tudják, mihez fogjanak. Még csak az okát sem tudják a bajoknak, hogyan ismernék hát az orvosságát annak.

Az egyik azt mondja: gazdasági baj, próbáljunk új gazdasági rendszert! A másik szerint: politikai baj, próbáljunk új politikai rendszert! A harmadik úgy véli: társadalmi a baj, próbáljunk új társadalmi rendszert! És mindezek az orvosságok csupán annyit érnek, mint vékony angoltapasz a rákos fekély színén.

Mélyebben van a baj fészke. Gyökerei lehatolnak a lélek mélyére. Ezért követeli egyre hevesebb sürgetéssel a nagybeteg lélek a változásokat. Gyógyulást vár tőlük. Megnyugvást; lelki békességet.

Akármit fog azonban próbálni ez a felzaklatott emberi értelem, bármilyen türelmetlenséggel veti is el régi módszereit és kétségbeesetten kapkod ujak után; akárhogy is dobja el régi vezetőit s keres újabbakat, sohasem tudja ilyen eszközökkel megmenteni a nemzeteket a végelpusztulástól. Csak egy módja van a menekülésnek, egyetlen útja a megváltásnak.

Hadd jöjjön bár Roosevelt, az új elnök, de hozza magával teljes szívével, teljes lelkével és minden erejével az egy, élő, igaz Istent is népének lelkébe, akkor új boldogabb világot építhet fel abban. Másképp sehogyan sem. Mert örök igazság:

„Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői.” (CXXVII. zs. 1. v.)

A keresztyénség ugyanis nem csupáncsak vallás. Nem csupán egy magasabb Erővel való élő közösségének boldog megérzése, hanem sokkalta több ennél. Isten tiszteletének és félelmének bevitele a hétköznapi élet minden foglalatosságába, politikai, társadalmi, gazdasági életébe.

„Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői.”

Isten legyen jelen az adás-vevésben, pénzszerzésben, pénzelköltésben, a termelésben, a fogyasztásban, a munka kínálatában, keresletében, a népek és nemzetek érintkezéseiben

Ez a keresztyén vallás. Ezt szomjuhozza a mai emberi lélek. Modern civilizációnknak ez a nagy feladott leckéje. Vagy megtanulja ezt és akkor újra rámosolyog a jobb kor sugara, vagy nem és akkor elpusztul. Tertium non datur!

Meg fogja őlni a világkereskedelem végzetes megfeneklése, a munkanélküliség rémes tragédiája és a hadiszerekre el-pazarolt milliárdok tipró csimboraszója.

Tisztább óráikban egészen jól tudják ezt a népek vezetői is. Csak nem merik nyíltan bevallani. Nekünk, a nép millióinak kell erkölcsi pressziót gyakorolnunk rájuk, felbátorítanunk őket.

Ha rajtam állana, én minden országgyűlési palota, minden megyeháza, minden község-háza homlokzatára odavésetném: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői!”

De odavésetném minden otthon falára is a CXXVII. zsoltár 2. versét is még mellé:

„Hiába keltek fel reggel,
S feküsztek le késő estén.
Kenyérből sem esztek bőven,
Mit kerestek verejtékkal.
Holott akit Isten szeret,
Annak könnyen ad eleget.”

Bokor Sándor.

A mindennapi istentisztelet.

Örömmel veszem fel a tollat, hogy néhány sort magam is papírra vessek „A templom” cím alatt legutóbb megjelent értékes cikkel kapcsolatosan. Bódi Mihály lelkész-társam veti fel újból az oly sokszor megtárgyalt és letárgyalt mindennapi templomozás kérdését s azt nagyon helyesen létkérdésnek állítja be gyülekezeti életünk szempontjából.

Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy az egész kerületben megkezdendő hétköznapi templomozásra vonatkozó egyházkerületi és zsinati határozatot nem fogadják mindenütt olyan megértéssel és ügybuzgósággal, mintahogy az ügy fontossága és sürgőssége ezt meghívánná. S vajjon miért? Erre a kérdésre, mint missziói előadó felsorolhatnám az általam olyan jól ismert feleleteket. De csak egyet említek meg, amely úgy hangzik, hogy: „nem járnak a hivek.” — Igaz, való, hogy nem járnak, mert hiszen az ember hajlandóbb a rosszat tenni, mint a jót; nem járnak, mert a lélek kész lenne ugyan, de a test erőtelen. Azonban sok mindenhez hozzászoktatták már az emberi társadalmat, amivel eddig nem foglalkozott. S ha keressük a módszert, amellyel a szoktatás munkáját végezték, rájövünk, hogy az egyszerű étteremtulajdonosnak van igaza, aki százaknak főzött naponta s amikor megkérdezték tőle, hogy mivel csalta oda ezt sok látogatót, azt mondta, hogy: uram, enni adtam nekik! Bármennyire is naivnak látszik a beállítás, mégis itt a titka a templomhoz szoktatásnak. Valamit adni kell a hiveknek.

Tapasztalati tény, hogy maga a könyörgés, jobban mondva a tisztán csak könyörgéses istentisztelet nem bizonyult vonzónak s különösen, amikor az imádkozás tisztán csak hangszinezési formalisztika, vagy modorosság lett, elvesztette a hivek érdeklődését. A bibliai szakaszok recitálása sem fogja meghozni az eredményt, mert ennél is az a veszély fenyeget, hogy gépiles munkává lesz. Azonban, ha az Ur Jézus názáreti prédikációjára gondolunk, amikor felolvassa az igét és behajtván a könyvet magyarázni kezd, ebben iskolapéldát, irányelvet, módszert kapunk arra nézve, hogy miképen indítsuk meg a templombajárás megkedveltetését.

Tudom, itt megint az a kételkedő, aggodalmaskodó gondolat vetődik fel, amint már hallottam is, hogy: „mit tudjak nekik mindennap predikálni?” Az igét, kedves testvérem! Engedd át magad az igének és az ige diadalra viszi az ügyet nálad és egyházadnál is. Hinni kell abban fanatikusan, hogy az Isten igéje élő és ható. Csak tedd ki magad ennek a hatásnak minden nap és magad is élőviznek forrásává leszel s akkor már bizonyos, hogy a szomjuhozók, akik keresik a kutat, el fognak menni naponként a templomba.

Sapere ande! — mondja a bölcs. Ne féljen senki, hogy nincs tehetsége; aki uszni akar tanulni, bele kell vetni magát a vízbe, az élet vizébe.

Erre azt mondhatná valaki: „Orvos gyógyisd meg magadat!” — Valóban joggal tehetik reám is ezt a megjegyzést és mindnyájunkra, akik már érezzük a korszellem követelését és mindennap dolgozunk, mert hiszen ugynevezett ragyogó eredményeket nem tudtunk elérni, sőt lehet hogy nem is tudunk olyat sem elérni, ami messzelátó legyen, mert mint a költő mondja: „Homályban ül, mi egy világot rendit és terem, csak ember műve csillog, melynek határa egy arasznyi lét”. Épen ezért tehát nem a láthatókra, hanem a láthatatlanra kell néznünk, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok örökkévalók, — mondja a nagy apostol s nekünk lelkészeknek e szerint az elv szerint kell munkálkodni még akkor is, ha a jutalmunk guny, megvetés és fizetéscsökkenés is.

Ilyen elvekkal tíz esztendei lelkészkedésem óta mindennap tudtam bibliát magyarázni, olykor 2—3 hallgató előtt, ami nem csüggesztett el, sőt nagyobb buzgóságra sarkalt s ma úgy áll a helyzet, hogy egy öt éven át belmisszionált, alig ezer lelkes gyülekezetemből is hétköznapiakon átlag huszan, bűnbánó napo-

kon pedig sok esetben száznál többen hallgatták naponként az igét.

Most már harmadszor magyarázom végig az Irást. Az Oszövetséget egyszer szemelvényesen s az Újszövetséget most harmadszor kihagyás nélkül. A kezdet nehéz volt, mert nem volt elég forrásmunkám és sokat tusakodtam egyes bibliai helyek felett. A megírás és leírás is tetemes időt vett igénybe mind a mai napig, de ma életem legnagyobb gyönyörűsége a hétköznapi igehirdetés és szívesen imádkozom azért, hogy a ma annyi sebtől vérző pásztori szívek siessenek megkeresni és megtalálni ezt a világot gyógyító balzsamot, tudván és bátorsággal vallván, hogy: „Mindenne van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít!”

Nagy Zoltán.

Krisztus útja.

Az érmihályfalvai nőszövetség ünnepélyén tartott beszéd.

Tartotta: Tóth Zsigmond.

Az igazsággal úgy vagyunk, mint a csunya ember a tükörrel: nem szeretünk az igazság tiszta tükrébe belenézni, mert a bűn elrúgította lelkiábrázatunkat. És én mégis az evangélium igazságának tiszta tükrét tartom lelkiszemeink elé, hogy észrevegyük büntől terhelt lelkünk szépségfoltjait és igyekezzünk megtisztítani, megszépíteni lelkiábrázatunkat.

Az Ige elvetégetett magvai csak úgy fognak életrekelni és gyümölcsöt teremni, ha a nők meleg szíve, mint nap — besugározza azokat.

Szomorú szívvel kell megállapítanom, hogy a Krisztus eljövételétől kezdve mi még eddig mindig csak vetettünk, de nem aratta az emberiség a földreszállott Ige nemes gyümölcseit. Ha szemlét tartunk magunk körül, fájdalommal kell leszögeznünk, hogy úgy az egyén, mint a társadalom életében — ma sokkal inkább, mint valaha — nem a krisztusi elvek, hanem minden magasabbrendűt megcsufoló vad ösztönök dominálnak. Istenországává: a béke és a szeretet hazájává jegyezte el ezt a minden gazdagságával megáldott földet az Úr és mégis békétlenség, szeretetlenség: egy velőtmarcagoló diszharmónia itt az életünk és dideregve, kifosztva, rongyosan ténfergünk a Teremtőisten ráncpazarolt tenger kincsei között...

Nem én vagyok az első, akinek érzékeny dobhártyám, — mint a rádió — az ítélet harsonájának a hangjait fogja ki a körülöttünk zugó nagy káoszból; aki vizuálisan látom, hogy:

„A fejsze a fagyökerére van vetve, minden fa, amely jó gyümölcsöt nem terem kivágattatik és a tüzre vettetik.“ Nem én vagyok az első, aki látom, hogy iszonyatos nagy erők izmosodnak napról-napra a mélységekben, amelyek előbb-utóbb irtó hadjáratot kezdenek ellenünk.

Hát hogy fogunk mi ezeknek a romboló erőknek ellentállani!?

Egy kath. sajtótermékből olvastam a napokban, hogy felfegyverezve, készen várjuk a hadüzenetet, mert a siker biztos tudatával állunk ki a sikra...

Istenem! — micsoda elbizakodottság. Hát hogyan vagyunk mi felfegyverezve?! A szeretetlenségnek, gyűlötségnek és irgalmatlanságnak nem ugyanazok az indulatai forralják e lelkeinket, mint ellenségeinkét?!... hát fel vagyunk-e mi fegyverezve a szeretetnek a fegyverével, amely egyedül képes meggyőzni ezt a békétlenkedő világot!?

Nagyon elszomorítana, ha nem éreznék meg Önök a szavaimban megnyilatkozó mély aggodalomnak a lelkét! Nagyon elszomorítana, ha nem volnék képes Önöket rádöbenteni fegyvertelenségünkre és így kiszolgáltatottságunkra; ha az az ünnepi beszéd: magva, kezdete nem lenne ker. gyülekezetünkben egy új, igazi ker. életnek!...

Mi eddig — miután magunkba igaz krisztusi lélekkel sohase mélyedtünk — azt gondoltuk, hogy keresztyének, a Krisztus követői vagyunk, mert megkeresztelték bennünket az Atya, Fiu és Szentlélekisten nevében. Nem gondoltuk meg, hogy keresztyénnek lenni azt jelenti, hogy mint egyén, mint társadalom: meghaltunk a régi, pogány, istentelen ember és társadalom számára; hogy élünk többé nem mi: az ó ember és egymást pusztító társadalom, hanem él bennünk a minden ganoszt lefegyverező, minden ellentétet kiegyenlítő s a szeretet harmóniájában feloldó Krisztus.

(Folyt. köv.)

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Böszörményi Lajos.

Nagy részvéttel és impozáns gyászpompával kísérte utolsó útjára Nagyszalonta népe jeles nagypapját Böszörményi Lajost. A február hatodikán, 84 éves korában elhunyt lelkész halála mindenütt osztatlan részvétet keltett, hiszen hatvan éve szolgálja a magyar református anyaszentegyházat, amelyből 44 évet Szalontán töltött el. Gyantán kezdte meg rendes lelkészi szol-

gálatát, majd Kötegyán gyülekezete választotta meg, innen pedig Szalonta hívta meg lelkészéül, ahova káplán éveinek legdrágább emlékei vonzották s egy érdemekben dus, klasszikusan mély és mégis mindig derüs papi élet itt ért véget. Vele szinte lezárult az a romantikus, daliás korszak, amelynek egyik utolsó reprezentánsa volt. Ő még abból a törzsökből sarjadt, amely annak idején az Arany Jánoséhoz hasonló szellemeket szülte s beszédes ajkán soha sem fogyott el az okos szó, a szálló ige, az anekdota. Társaságának mindig hangadója volt s ezt a vezető fölényt azokon az egyházi gyűléseken is megtartotta, ahol ő elnökölt vagy előadott.

Évtizedes esperességét a szeretetteljes és bölcs szigor jellemezte, amelyért sok fiatal pap hálálkodik ma is Böszörményi Lajosnak. Szellemisségének nobilis vonásai mellett, olyan rokonszenves külsővel is rendelkezett, amely nagyban hozzájárult a közéletben elért sikereihez. Egyházi munkálkodásában a csendes és zajnélküli építésnek volt a hive s így nem kapcsolódott bele a nagy akarások lármás forgatagába sem, hanem megmaradt a maga rezortjában, az élettapasztalatok osztályában, ahol feltétlenül első volt az egyenlők között, azok között, akiknek Nesztora volt és maradt hosszú időkön át.

A nemes harcokat megharcolva elfáradt és fájdalmak nélkül, csendesen elszenderült, Temetése február 8-án ment végbe. Délelőtt elzarándokolt mindenki a templomban felállított díszes ravatalhoz, míg délután a gyülekezet tagjainak ezrei, a gyászoló család, Sulyok István püspök ur, Csernák Béla egyházkerületi főjegyző és 10 lelkész jelenlétében megtörtént a temetés. A koporsó mellett Fogarassy Bálint ágyai lelkész mondott bensőségesen szép imát, míg a szószéki szolgálatot Nagy Zoltán erdőhegyi lelkész végezte az Ur hazatérő kedves szolgája felett. A temetőben Dohi Árpád szalontai lelkész bucsuztatta el a hatalmas érckoporsó csendes, boldog lakóját.

N. Z.

Regéczi Sándor, a szatmárnémeti reform. főgimnázium ny. tanára folyó hó 15-én élete 75-ik évében csendesen elhunyt. 1858-ban született Késmárkon. Gimnáziumi tanulmányait a késmárki evangélikus liceumban, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten végezte s ugyanott szerzett tanári oklevelet. Tanári működését a késmárki liceumnál kezdte, ahonnan 1885-ben választatott a szatmári református főgimnázium tanárává. 1885-től 1928. szeptember 1-ig, 43 évig hintegette itt a tudomány magvait s nevelgette a meleg sziv atyai indulatával a jövő

reménységeit. Tanította a történelmet nem csupán hivatala szerint, hanem a magasabb ideálokért izzó meggyőződés egyéni lendületével, a földrajzot az Isten szép világában elmerülő lélek rajongásával s a tornát a fegyelemért, rendért és a külső szép formákért lelkesedő ember buzgóságával. Könnyű elképzelni fájdalmát, mikor 1928-ban a törvény szava öreg kora miatt teljes szellemi és testi frissességében a hivatása szerinti tanítástól eltiltotta. Ebbe soha sem tudott belenyugodni és sokat gyöttrődött miatta. Lelkének földi burkolata, a küzdelmekben elfáradt test visszaadatott a pornak, amelyből vétetett, ő maga azonban megszabadult a földi bilincsenktől, tovább él a lelkek örök világában.

Kolozsváry Mihály hajdunánási lekipásztor, egyházmegyei tanácsbíró élete 52-ik, lekipásztorsága 19-ik, boldog házassága 18 ik évében január 23 án elhunyt. Özvegye, fia, testvérei és nagyszámu rokonsága gyászolják.

Id. mándi Mándy Zoltán a színérváraljai egyház 12 éven át főgondnoka élete 75-ik évében folyó hó 13-án elhunyt. Egyházának buzgó és áldozatkész tagja és feje volt

Az elköltözöttek emléke legyen áldott az ittmaradottak lelkében s a gyászolóknak legyen vigasztalójuk az Ur.

MAGUNK KÖZÖTT

A beszélgetés.

„A ti beszédetek kellemetes legyen, sóval fűszerezett.“ Az írásnak ezt a követelését nagyon jó volna, ha minden pásztor megszivlelné. Ugy megsomorodik az ember lelke, amikor hall olyan, pásztorról elejtett szót idézni, amin igazán meg kell, hogy álljon az ember esze. Mert a rossz, vagy rosszul idézett, pásztorról eredt, pásztor szájába adott szónak több a rombolása, mint ezer más szónak a jó hatása. Meg kellene szivlelje mindenki, aki a szó embere, hogy egy ki nem ejtett szó sokszor többet ér, mint egy elmondott beszéd.

Hiveimmel való beszélgetésben egy valaki kifogásolja a konfirmációi kátét, miért kell ezt tanítani, mikor „papok mondták“ (!) hogy lehetetlen megtanulni s jobb volt a régi. Ilyenkor mondom, hogy ez maga a Heidelbergi Káté, csak hogy nem kérdés-felelet, hanem olvasmány alakban megírva és régiebb akármilyen káténál s alaposabb is. Dehát máshol miért nincs bevezetve? Magyarázhatom napfeljöttől naplementig, hogy ez rendelet, senki

sem mossa le rólam, hogy hazudok. Ha jónak látta a kátét a kiadó bizottság, miért kell legalább a hiveknek kritikát mondani. Miért nem közlik a véleményt a szerzővel? Tudja e az aki az ujitásokkal [ki tagadhatja, hogy az ujitások helytelenek?] szemben kritikát hint a nép közé, még ha nem rosszindulatból is, hogy a bomlás csiráit hinti el? Már pedig a bomláshoz a mi szavunk ne járuljon hozzá, mert százszorosan szükséges, mint valaha, hogy sóval fűszerezett legyen a pásztor szava, amely még ha kiáltó szó is a pusztában, de erejénél, szívósságánál, kipróbáltságánál, megfontoltságánál fogva minden időben megállja helyét.

Másik hivem oktatni kezd az unitáriusok Krisztus-tanáról. Mikor kérdem tőle, honnan szedte ezt, az a felelet: lelkész mondta. Na, mondja meg annak a lelkésznek, — mondom — hogy fogalma sincs az unitáriusok tanításáról. Nem szomorú egy eset ez! Meg kell érteni a pásztornak, hogy az ismeretek bő tárházában, amikor a felekezetek tanításai, mint a tudományok is annyira szétágaztak, nem lehetek delhii jósda, ahol minden kérdésre feltétlen feleletet kell adni. Egyik hivem feladott egy kérdést s én erre azt feleltem, ez ügyet nem ismerem. Különbben is csak a magam „mesterségéhez“ értek úgy-ahogy, ha nem is tudtam megfelelni, nem szégyenlem magamat, utóljára nem kell nekem feltétlenül egy olyan kirakatnak lennem, ahol a trópusitól a jégsarki termelvényekig minden portéka képviselve legyen. Hanem aztán ami az én ágamhoz tartozik, az nemcsak a kirakatomban legyen „izlésesen“ elhelyezve, hanem bent is megtalálható legyen.

Ma, amikor már, ha sokszor csak szórakozásból, vagy a pásztor képzettségének kipróbálása végett előjön egy téma, hogy mit is tanít ez, vagy az a felekezet valami kérdésben, legalább nagyjában tudni kell, mi a különbség egyik és másik felekezet között. Bocsnatot kérek, de egy egyetemi végzettségre hivatkozó pásztor feltett kérdésre hasból nem felelhet, mert hitelét örökre elveszti, ha az egyszerű hívünk azt látja, hogy ami a kirakatunkban ki volt írva, nincs meg a „boltunkban“.

A jegyzőnk azt mondja, hogy a szolgabíró egyszer egyszer behívja őket és hivatalukba vágó bizonyos kérdéseket ad fel nekik. Jó ezen gondolkodni. Avagy a jegyzői pálya fontosabb e a pásztorinál — a maga nemében?

Bödl Mihály.

A „Kádár“-harang.

Szép, egyszerű, de bensőségteljes harangszentelési ünnepély folyt le az érábrányi ref. egyházban folyó évi január 29-én. Végh József esperes helyett Kalmár István bályoki lelkész tanácsbíró végezte a szentelést és Kovács Lajos tóti lelképásztor tartotta az egyh. beszédet, délután pedig szép vallásos délutánt rendezett az ifjuság a margittai fiubibliakör közreműködésével, kiket Szennyesi József és Nobik József margittai theológus ifjak vezettek.

A Hönig Frigyes aradi cég által készített, minden várakozást felülmuló remek harang a legnagyobb szeretet és örömet váltotta ki maga is a szivekből, de ezenfelül egy olyan dicső jelenetnek voltunk tanui, amely örökre emlékezetessé teszi e napot egyházközségünk történetében és hivatva van, hogy messze körben világítson mindenknek, kik e világban vannak.

A szentelés után ugyanis mint rendszeren történni szokott, keresztapa választás következett az új harang részére, hogy a legtöbb áldozatot hozó nyerje el e szép és emlékezetes tisztséget. A nemes verseny azonban meg sem kezdődhetett, mert egy kedves, adakozó lelkiületéről jól ismert néni, régi bibliakörünk és imaóráink egyik leghivebb és legkomolyabb tagja előállott és egyszerű, szelid hangján, mintha az a legtermészetesebb volna, kijelentette, hogy ő a harang vételárát ajánlja fel váltságul azonkívül, amit már eddig befizetett a harangra.

Ez a vételár 28 000 Lei és eddigi befizetése 3000 Lei, összesen tehát 31 000 Lei. Mindemellett is azonban az önzetlen lélek nem a saját nevére kívánta elnevezni a harangot, hanem el nem fogyó hitvestársi szeretetből másfél évtizede elhunyt férjéről és hasonló nevű hősi halált halt fiáról: Sándornak nevére.

Özv. Kádár Sándornak hívják e hős lelkű, egyszerű asszonyt, leánynevéen Kádár Juliánnának.

De ha ő olyan példásan önzetlen volt, hogy harangját férje és fia nevére nevezte el, mi meg olyan hálásak leszünk, hogy a közös névről „Kádár“-harangnak is nevezzük azt.

A Kádár-harangnak lelke van. E boldog, áldott Lélek vezessen bennünket egy szebb jövő felé!

Soli deo gloria!

HIREK

A nagykárolyi egyházmegyéhez tartozó királydaróci egyházközségben január 20-án az e. m. esperesének Gönczy Sándornak, Gönczy Sándorné mint az e. m. nőszövetség elnöknőjének, dr. Nagy Sándor e. m. gondnoknak és Gargya Géza e. m. belm. előadónak

vezetése mellett egész napot betöltő programmal lélekemelő és áldásos hatású belmissziói nap volt. Részt vettek az ehhez a lelkészi körzethez tartozó géresi, dobrai és kr. szentmiklósi egyházak lelkészei, tanítói, presbytériumainak, nőszövetségeinek és bibliakörei-

nek kiküldöttei A belmissziós nap a belssziói munka minden ágára kiterjeszkedett. D. e. Istentisztelettel vette kezdetét, melyen Gönczy Sándor esperes hirdette az igét Hos. 10, 12. alapján, határozott komolysággal állítva a lelkek elé a magyar református ember kötelességét ma és itt. Ezt követte a lelkészi értekezlet, melynek központja szintén az ige volt, majd az aktuális kérdések megbeszélése után a lelkészi kör elnökévé Szabó István dobrai. jegyzőjévé Kiss Ferenc géresi lelkész választották meg. A d. u. Istentisztelet után tartattak meg a presbyteri, nőszövetségi, férfi-

szövetségi, vasárnapi iskolás és bibliaköri konferenciák, melyeknek sorát vallásosestély zárta be, melyen az igét Gargya Géza belm. előadó hirdette a Krisztusban való győzedelmes életről. A vallásos estély programjából különösen kiemelkedett a géresi bibliaköri vegyeskar Mészáros Elek tanító vezetésével. A gyülekezet egy lélekemelő nap gazdag áldásaival távozott.

Társszerkesztők; Arday Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Értesítés. Egyházkerületi közgyűlésünk 1932-56. sz. határozatának 3. bekezdése alapján a „Hittan és erkölcstan. Vallástani kézikönyv az elemi iskolák VII. a középiskolák IV. osztálya és a konfirmációi előkészítés számára” új kiadása megjelent s annak árát a főtiszteletű Püspök ur 20 leiben szabta meg. A tankönyvraktár az ideig befutót megrendeléseket ezen az alapon effektuálja.

916—1933 I. **Pályázat** a nagykárolyi református egyházmegyébe kebelezett berei [Szilágy megye] református egyház rendes lelkészi állására. **J a v a d a l o m:** 1. Természetbeni lakás melléképületekkel s a hozzá tartozó kerttel. 2. 16 kat. hold 1568 négyzetöl föld haszonélvezete. Adóját az egyház fizeti. 3. 146 K. 62 f földmunkáltatás és faváltság címén. 4. 82 hl. rozs. 5. 20 K. irodai átalány. 6. A temetőnek az előbbi lekések által is használt része. 7. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint. 8. Állami fizetés kiegészítés, melyért azonban az egyházközség semmiféle szavatosságot nem vállal. **K ö t e l e s s é g:** Az E. T.-ben s egyházkerületi határozatokban előirt összes lelkészi teendők végzése. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. **U. p és vasut-állomás Szaniszló, Pályázati határidő 1933. év március 15. déli 12 óra.** Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal Gönczy Sándor espereshez Carei—Nagykároly, a fenti időpontig adandók be. **Oradea—Nagyvárad, 1933. február 18. Sulyok István, püspök.**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Arad
 Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Iratterjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes
 beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
 utánvétellel szállítva — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
 Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb árakon.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

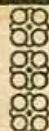
a Református Leánynevelő-intézet épületében

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

A keresztyénség reneszánsza és az ifjuság.

A nagybányai egyh.-m. lelkeszeinek 1932 okt. 31-én rendezett ifjusági vezetői konferenciáján tartott előadás.

I.

A háboru óta tele van a világ panasszal. Végig megy ez a panaszkodás a lamentálástól, a dühön és káromlásra keresztül a megoldás utáni tudományos kutatás és ijedt kapkodás egész skáláján. Egyértelmű a megállapítás: Büntet és ver bennünket az Isten és azért ver, mert vétkeztünk és vétkezünk szüntelenül. De még az Istenverésnek mai gigászi méretei ellenére is a büntudat, a jobbulási elhatározás, a menekülés módja az emberiség többségében csak valami elméleti távlatban, halványan ködlik és nem váltja ki a gyógyulni vágyó, életre való szervezet egészséges tett-reakcióit. Pedig nagyarányú és dicséretes kezdeményezések történtek mindegyik irányban, úgy a bűnre ébredés, mint az abból való menekülés irányában a keresztyénség kebelében. Olyan kezdeményezések, melyek, ha méltó folytatásra találnak, új kort nyitnak meg a történelemben: a keresztyénség reneszánszának korszakát. Az aggodalom adta előadásom témáját azért, hogy egyházunk nem reagál elég egészségesen ezekre a gyógyító kezdeményezésekre. A félelem attól, hogy mikor egyházunknak Isten alkalma teremtett a mai súlyos időkben arra, hogy egy nehéz betegségnek: a látszat-keresztyénségnek tudatára ébredjen, annak romboló hatásait nyilván meglássa és földig sujtottságának kétségbeesésében erőt találjon annak meggyőzésére, — ez az isteni alkalom esetleg megint kiskulhatik kezünkben s a világ marad megváltatlan és pogány keresztyén továbbra is. Ezért akarom összefoglalni egyházunk megújulást célzó kezdeményezéseit. Hogy lássuk meg világosan ezeknek a súlyos időknek a jelentőségét, vonjuk le tanulságait s kiki vigye el saját munkakörében azokat. Vigye el különösen az ifjusági munka-

körbe, ahol meg lehet és meg kell kezdeni azt az új világteremtést melynek káoszát éljük ma, hogy megérhessük a keresztyénség reneszánszának teljes és gyönyörű kibontakozását, mely évszázadokra új energiával, új lökő és hódító erővel van hivatva ellátni azt.

A keresztyén világnak az évszázadok folyamán mind többször kellett konstatálnia, ha csak magát hitetni nem akarta, hogy Jézus eszménye, e jobb világ eszménye nemhogy közeledne a megvalósuláshoz, de a keresztyénség 2000 éves munkája dacára mind jobban távolodik attól. Anyagelvű elméletek és világnézetek, a régi erkölcsi elveket félre toló világvezető elvek a világot egy, a törvények védelme alá állított rabszolgakorbeli állapotba huzzák vissza, amelyben örökös elkeseredés, örökös harckészség, örökös prédára lesés és ugrás uralkodik. A népek, osztályok és egyének közti viszony, ahelyett, hogy a tiszta testvériség felé közelednék, mind feszültebb lesz s ebben a feszült atmoszférában az ölés, rablás, háboru villámai mind nagyméretűbben, mind vadabb barbársággal csattannak. Nem ritkulnak a bűnök sem az igehirdetés, sem a törvény dacára. A hatalom mind kiméletlenebb mohóságú, mind embertelenebb, a szegénység, a nyomor mind szélesebb elterjedésű, mind rabszolgaibb. A keresztyénség konstatál, rá is mutat a baj okára, de félénken, de teltleges beavatkozás nélkül. Az imádság elefántcsont tornyában él s a szótól, az ige hatalmától vár mindent. Ezalatt, a múlt század derekától a munkás tömegek elméletileg is megszervezett munkába kezdenek az embertelen kizsákmányolás mai világrendje ellen. Mind hangosabb szemrehányások hangzanak el, hogy a keresztyén egyházak nemcsak nem avatkoznak be az igazság nevében s krisztusi küldetésük szerint a hatalom tulkapásaiba nemcsak elnézik a nyomor, kapzsiság, a népi ellentétek, az osztálygyűlölet, a háboru elterebélyesedését, de gyakran egy mindent elszintelenítő formalizmus, felületesség, vagy liberálizmus palástjába burkolózva egyenesen hallgatag beleegyezésüket adták ahhoz. Ezt tették, mikor gyenge akadémikus tiltakozásokra szorítkoztak, a tőke embertelen tulkapásai ellen, sőt még a „Ne ölj!“ parancs megszegésére is minden nép minden háboruja alkalmával találtak enyhítő körülményt és adtak felmentést. A szociális kérdésre pedig egyetlen megoldásuk az alamizsnázkodás szépségflastroma volt. Ezeket a szociálista részről felhangzott kritikákat eleinte könnyű volt az „agitátor“, „népbolondító“ megbélyegzéssel hallatlanná tenni, mely kifejezések azon eszmék képviselőinek legnagyobb részét meg is illették és ma is megilletik. De hogy mennyire nem volt ez érdemi elintézés, annak bizonyítéka ezeknek mind nagyobb térnyerése, eladdig, hogy ma azok kerültek a legégetőbb napi aktualitások homlokterébe. Valóban el lehet mondani, hogy a legtöbbit vitatott kérdések ma: az osztály-

ellentétek harca, a vagyon és a vele gazdálkodás irányvesztettség, a háboru és béke, azaz a leszerelés kérdése, a népek közötti viszony végleges rendezésével. Mindezen kérdésekben a keresztyén egyházak a legutolsó időkig az elmélet terén maradtak: az irás irányelveinek többé-kevésbé határozott leszögezésén túl, — elszigetelt esetek kivételével — nem mentek s így a szó: keresztyénség, vagy egyenesen a hatalom pártjára állás, a hallgatás, a bünpalástolás bünében leledzetek. Nehéz is lett volna másképp tenniök, mikor itten vagy ottan állam-egyházi mivoltuk erre az opportunizmusra kötelezte őket.

Bűnös mulasztások voltak! És mind a legutóbbi időkig nem jöttünk rá, hogy évezredek keresztyén munkája eredménytelenségének egyellen oka ez a 90 százalékban szó és csak 10 százalékban tett-keresztyénség, ez a téllenné kábitott, álomszerűvé valószínűltett, gyakorlati megoldásoktól, tettektől, nyílt harctól vonakodó látszatkeresztyénség volt, mely ellen ázsiai, de öntudatra ébredt népek részéről is hangzottak el már nagyon keserű, de nagyon igaz bírálatok. Ezt a sem hideg, sem meleg, hanem langymeleg keresztyénséget vetette ki Isten a szájából! Ezért tapostak végig rajtunk a háboru véres Gólem-lábai s ezért a hétszűkesztendő reménytelen sora. Ez volt az egyetemes bün, mely felől évszázadokon át áltattuk magunkat, hogy csak szóban voltunk Istenéi s tetteinkkel a világéi!

Játszottunk a keresztyén névvel. Kiüresítettük ezt a fogalmat minden életre tápláló vértől s ereit megtöltöttük az elméletiség, a mindent elnézés szintelen vizével. Áldott legyen Isten, aki keserves verésének utóbbi 18 esztendeje által kisajtolta ezt a büntudatot jólétől, vagy kilátástalan rabságtól konokká érzéketlenedett szivünkéből! Áldott legyen, hogy alacsonyságba vettetésünkben megláttatta velünk a keresztyénség ujjászületésének utjait, elénk csillantotta eszközeit és a mindent-elvesztés kétségbeesésében nyújtja azt az erőt, amely ezt a tett-keresztyénségre valló ujjászületést ki fogja harcoltatni velünk!

Számtalan példáját látjuk a megújulásnak magunk körül. Számtalan tünetét annak, hogy megkezdődött az áttérés az elméleti keresztyénségről a gyakorlatira. 1891-ben már dr. Kuyper Ábrahám, a nagy ker. gondolkozó, kimondta: „Az egyház nem hunyhat szemét a szociális kérdés előtt. Nagy szellemi szegénységet árul el, ha Krisztus egyháza kitér a mindennapi élet aktuális kérdései elől.“ 1908-ban az amerikai prot. egyházak adtak ki egy „szociális hiszekegy“-el, melynek hatására egyes nagyüzemekben a munkások emberségesebb elbánás alá jutottak, sőt részesültek a vállalati nyereségben. A ker. egyházak a stockholmi 1925. évi világkonferencián szintén felvetik a szociális kérdést, de nagyok az ellentétek. A keleti egyháznak, mely a cári hatalom jobbkeze volt, nem is lehetett egy véleménye a demo-

kratább nyugati keresztyénséggel. De a probléma napirenden maradt. Ami a magyar egyházakat illeti, a jobban támadott, fedetlenebb és hosszabb tapasztalattal rendelkező katolicizmus tette a leggyakorlatibb első lépéseket. E lépések foglalatja és elvi fogalmazása a Quadragesimo anno kezdetű pápai enciklika, amely egy tekintélylisztelest alapján álló, konzervatív világhatalom szájából valósággal forradalminak ható programot ad a szociális kérdés megoldására. Így szól: „Gazdag társadalmi osztályainknak abba kell hagyniok a minden lelkismeret nélküli harcot a pénzügyi téren való hatalomért, a kormányoknak hatalmuk alá hajtásáért s az egész társadalmi rendszer leigázásáért. Bele kell nyugodniok és keresztül kell vinniök minden vonalon a gyakorlati életben azt, hogy a vagyona, amit szereztek, csak használat joguk van, nem birtokjoguk s ezért a használatért Istennek felelősek. El kell fogadniok azt az elvet, hogy minél nagyobb a munkásokkal közös tevékenységük eredménye, annál nagyobb a kötelességük is, hogy ezt a nyereséget visszaadják a munkáltató társadalomnak, ahelyett, hogy azt végtelenségig halmozják. Ha nem teszik meg ezt, a nyugati civilizáció összeroppan, a bolsevizmus kikerülhetetlen.“ Ez már a keresztyén szociálista program s bár még nem elég radikális, hogy fenyegetés lehessen, bár még csak tanácsszerű, de nem kevésbé komoly mementó. A katolikus alsó papság, különösen a szerzetesek egy része meg is kezdte megvalósítani a programot. Gyakran lehet olvasni, hogy megjelennek munkásgyűléseken, munkásnegyedekben, előadást tartanak kommunista hallgatóságnak, szervezik a még nem fertőzött munkásságot és szociális érzésük tanubizonyosságát adva sok lelket megmentenek a végletektől, a keresztyénségből való kiábrándulástól. A nemrég lefolyt pesti kath. naggyűlés e gondolatok és az aktivitás jegyében folyt le. A munkáskérdés minden előadás vezérmotívuma volt, nem mint divatos szólam, hanem mint megoldandó fontos probléma. Ilyen kijelentések hangzottak el egyházfejedelmi ajkokról: „A bünös duslakodás a Krisztus parancsa ellen való s a mai gazdasági válság a hitetlenség keserű gyümölcse. Krisztus szava a testvériség parancsa. Isten nem a kartelleknek adta a földet, hanem mindenkinek. Ha az ember vallaná a felebaráti szeretetet, a tőke nem lenne öncélú, a kizsákmányoló hajlam nem szoríthatná a kisember keresményét alacsonyabbra, mint a megélhetési nivó. Ha a nemzetek közt érvényesülne a 10-ik parancs: Ne kivánd a szomszéd népnek hegyeit, folyóit, erdeit, rónáit! egész más lenne a világ.“

A hercegprimás kijelenti, hogy minden alkalommal sikraszállt a múltban és a jövőben is küzdeni fog a tőkeuralom igazságtalanságai ellen s minden erejével és befolyásával azon lesz, hogy a munkásság helyzetét javítsa.

Láthatjuk mindebből, hogy a magyar katholicizmus legelől menő zászlójára az új szociális rend jelszava van írva. Angliában a chanterbury-i és yorki érsekek vezetésével az összes ker. felekezetek fejei megjelentek a miniszterelnök előtt, csalódásukat fejezték ki a leszerelés ügyének elhúzása fölött, sürgették, hogy Anglia határozottan jelentse ki, hogy leszerelést akar a népek teljes egyenjogúsága alapján. Szemére hányták, hogy ez az ügy a kapitalista fegyvergyárosok profiléhsége miatt húzódik s ezért kívánják a hadiiparnak az állam kezébe vételét. Ha ezekhez a szó és tett megnyilvánulásokhoz hozzáadom még a legujabbat, Magyarország kormányának legujabb hivatalos munkaprogramját, mely törvényhozásilag óhajtja kötelezni a tőkét a nyereszkesedés korlátozására s ezáltal kíván életlehetőségről gondoskodni minden polgár számára, látjuk, hogy a nyugati kereszténység már nemcsak programot adott a szociális kérdés megoldására, hanem súlyával és tekintélyével megpróbálta ennek a programnak a részbeni megvalósítására presszionálni az államhatalmat is, ami már sikerekkel is járt.

Tereh Géza

(Folytatjuk.)

Krisztus útja.

Az érmihályfalvai nőszövetség ünnepélyén tartott beszéd.

Tartotta: Tóth Zsigmond.

(Folytatás és vége.)

Testvéreim! Szálljunk magunkba! Hát meghallunk-e mi, mint ember, mint társadalom a régi pogány embernek; hát önmagunknak: a régi pogány, szeretetlen és könyörtelen ember él-e mibennünk, vagy pedig a Krisztus?!

Erre a kérdésre csak azzal a szomorú válasszal felelhetünk, hogy csak névleg vagyunk keresztények, de érzésben, gondolkodásban és főként cselekedetben a régi embertelen ember éli bennünk a maga kipusztíthatatlan életét... Ezért békételen, eltorzított és elnyomított az életünk; ezért gyilkolják egymást halomra a Krisztus nevében megkeresztelt ker. társadalmak; ezért feszülnek a mélységben vad, támadó erők ellenünk s ezért állunk ezekkel a romboló erőkkel szemben fegyvertelenül...

Megállapíthatjuk, hogy nincsen előttünk út, nincs irány; hogy összebogozódott a kezünkben az élet vezérfonala; hogy egymást kárhoztatjuk, tépjük és marcangoljuk, mint akkor amikor még nem voltunk megkeresztelve a Krisztus nevére. Sötétben tapogatózunk, egymásnak ütközünk és egymásra támadunk, mert elengedtük a Krisztus iránytmutató kezét.

„Én vagyok az út, élet és igazság“, mondá magáról a Mester. Csakhogy mi nem a Mesterrel járunk egyuton, hanem a magunk utján megyünk, azért nem merünk szembenézni az igazsággal és háborúság, meg haldoklás az életünk,

Nemcsak azoknak mondom, akik érzékeny lelkükkel, mint egy szeizmográfal megtapasztalták az Istent, hanem a materialisták felé is hangoztatom, hogy csak egy út van, amely az emberi élet békességéhez és boldogságához elvezet és ez az út az, amelyet földi életében kitaposott előttünk a Krisztus.

Ha megakarunk maradni és megakarjuk győzni ezt a céltalanná vált világot, el kell hagyni a mi utunkat, meg kell fogunk a Krisztus kezét és az Ő utján kell folytatni lépteinket.

Krisztus nem azért jött, hogy magas hittudományt hozzon a földre és követői ezekben a magas hitudományokban éljék ki az Ő kultuszát, hanem azért jött, hogy megmutassa az emberek előtt az emberhez méltó s az Istenhez vezető utat.

Melyik hát az az út: a Krisztus útja? Jertek, induljunk utána, kövessük Őt, a Mestert! A szegényeket, árvákat, özvegyeket felkereste, támogatta; a bűnösöket magához emelte és megjavítani törekedett; nem kereste a földi gazdagságot, az élet értelmét nem a vagyonhalmozásban, hanem a jóságban és a mások támogatásában látta; meghagyta követőinek, hogy akinek két köntöse van, adja egyiket annak, akinek egy sincs; meghagyta, hogy ne fizessünk gonosszal a gonoszért; szeressük s amitől önként következik — segítsük felebarátunkat, mint családunk tagjait, sőt úgy, mint magunkat; aki közöttünk a legnagyobb akar lenni, szolgája legyen a többinek.

Ez a Krisztus útja, a keskeny út, mert kevesen járnak rajta: lesz-e erőnk megtagadni magunkat és elhagyva a mi szélesre taposott országutunkat: rálépni a Megváltó Krisztusnak az útjára?!

Ha igen, nyert ügyünk van, mert a mi nagy krisztusi szeretetünkkel meggyőzzük a világot és utánunk jön a tömeg, amely ma még uttalan utakon tévelyeg és egymás ellen közzöri fegyverét.

Kedves Nőtestvéreim! Önöknek kell elsősorban erre a keskeny útra lépni, mert az Önök gyöngéd, női szive erre az útra vonza az egész tévelygő világot.

Önöknek kell megmutatni, hogy a keresztyénség nem teoria, sőt nemcsak hit, hanem cselekedet és új élet a Jézus Krisztusban tett kijelentés szerint.

Azon fordul meg a mi megmaradásunk, jövőnk és életünk:

hogy tudunk-e élni és cselekedni a Jézus Krisztus parancsolatai szerint. „Mint a fát gyümölcséről, úgy a hit igaz voltát a cselekedetekből lehet megismerni“.

Ha ránk is ránciklik ez a keserű kifakadás: „Ez a nép csak szájjal tisztel engemet, de szíve távol vagyontól”, akkor a mélységekben forrongó vad erők el fognak seperni bennünket, mint értelmetleneket arra, hogy megtartsa minket az Ur kegyelme.

Ne elmélkedjünk és ne csak higgyünk, hanem cselekedjünk és éljünk a Krisztus parancsolatai szerint.

Aki keresztyénnek vallja magát, éljen ne ő, hanem éljen és munkálkodjék benne a Krisztus lelke. Minden megoldásunknál jusson eszünkbe, hogy mit tenne a helyzetünkben a Krisztus és úgy cselekedjünk, ahogy Mesterünk, a Jézus cselekedett.

Kevesebb törvényt.

Engedtessek meg, hogy a „Szociális munkálkodás” című cikkhez egy egyszerű vidéki lelkipásztor is hozzászólhasson.* Igaz ugyan, hogy inkább csak a javaslat egyetlen egy szava ellen volna kifogásom, de ebben az egy szóban sok minden foglaltatik össze.

A szociális munkálkodás nagy fontosságát eléggé hangsúlyozni nem lehet. Az elmúlt idők e téren való mulasztásait keservesen érezzük mindnyájan. Ebből a szempontból a javaslatra már régóta szükség volt és hogy végre megjelent, örömmel üdvözöljük mindnyájan. De tiltakoznom kell a mód ellen, ahogy ennek a kérdésnek megoldása is tervezetik. Ne tessenek erre is törvényt hozni. Legalább egyelőre még ne. Egyelőre maradjon csak felszólítás a javaslat, mely mellé kérünk még bővebb utasításokat és gyakorlati tanácsokat s majd néhány évtized múlva, amikor kipróbáltuk, megvitattuk az életben is, akkor tegyünk kötelező szociális javaslatot.

Mert azt a lelkészt, aki nem tud [vagy nem akar] a szociális munkában résztvenni, azt ugyanis hiába kötelezi erre a törvény, vagy szabályrendelet. Aki pedig érzi a felelősséget, az külső kényszer nélkül is megtesz mindent, amit megtehet. A bel-

* Kérjük és várjuk a hozzászólást. Ime az első. Nem ugyan a lényeghez, csak a módhoz, de közreadjuk abban a reményben, hogy ezen az úton is jobban rátereljük a lényegre a figyelmet. A magunk véleményét majd később mondjuk el, mert nem akarunk a többi remélhető véleménynyilvánulásoknak elébe vágni. Szerk.

missziói munkák különböző állapota egyházközségeinkben világosan mutatja, hogy előbb tanács és példa kell, azután törvény. Az igen gyengén fizetett tanítóinktól is kár többletmunkát követelni, elég ha figyelmüket felhívjuk arra, hogy e téren is az egyház megújulása az ő jövődjük biztosítéka is. Ahoz pedig, hogy a presbytériumokat lelki munkára kötelezzük, először új típusu presbyterekre van szükségünk, kik nem születnek parancsszóra.

A tervezet kötelezi a presbytereket, hogy ne csak az egyházkormányzásban lássák kötelességüket stb. Mi is arra kértük az egyházkerületi közgyűlést, hogy ne szabályrendeletek gyártásában lássa kötelességét. Nem törvényre, hogy mit kell, hanem segítségre és utmutatásra van szükségünk, hogy mit lehet és hogyan lehet cselekednünk.

Egyházkerületünkben ma határozottan belmissziós szelek uralkodnak s aki felfelé tör ezek elé feszíti vitorláját. De csak lassabban. Aki sokat markol, keveset fog fogni ebből is. Ne kényszerítsen minket ép a törvény felületes munkára. Azt Nagyváradon eldönteni nem lehet, hogy Mucsán pillanatnyilag mely munkára van elsősorban szükség. Azért van felelős vezetője a gyülekezetnek...

Amikor Svájcban voltam, szóba került az is, mi mindent kell nálunk végezzen a papp, mi mindenre kötelezi a törvény és a felső hatóság. A svájci papok igen elszörnyűködtek. Hát még hogy szörnyűködnének, ha látnák, hogy mi mindebből általában véve mennyit végezzük. És tessék elhinni, hogy ebben nemcsak mi, vidéki lelkészek vagyunk a hibásak. Tanítsanak meg minket előbb vasárnapi iskolát vezetni s azután kötelezzenek rá. Az esperes urak pedig ne csupán az adatokat követeljék tőlünk, hanem előbb mutassák, vagy mutattassák meg, mikép lehet az adatok mögé életet teremteni.

És végül még egy szempont. Protestánsok vagyunk, nem rómaiak. Ha már a lelkiismereti szabadságunk sok tekintetben szabadossággá fajult is és senkinek eszébe sem jut azt ellenőrizni, hogy egy-egy vidéki pap, vajjon mikép hirdeti az Igét és mit hirdet Ige címén — ami mégis csak a legfontosabb az Ige egyházában — akkor másfelől meg ne kössük meg rendeletekkel és törvényekkel a kezünket.

Tisztelettel kérem tehát a szociális munkálkodás tervezetéből a „kötelező” szónak törlését.

Orth Imre

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Pappszász József cs. kir. kamarás, a magyarországi bihar-érmelléki egyházmegye gondnoka Nagykerékiben 61 éves korában elhunyt. Benne Pappszász Lajos, az érmelléki egyházmegye gondnoka testvérét gyászolja. Az Úr kegyelme vigasztalja meg őt és minden vesztes szívet.

Dr H. Bouwmann kampeni [Hollandia] theol. professzor február 8-án 60 éves korában elhunyt. Az egyházfegyelemnek és az egyház szeretetmunkájának volt lelkes hive és harcosa. Lankadatlanul küzdött az egyházi diakónalúsért, egyházjogi munkája pedig a külföldön is ismertté tette nevét. Bennünket magyarokat nagyon szeretett s többször felkeresett. Járt romániai református egyházunkban is. Hazájában pedig mindig hathatós szószólója volt minden magyar egyházi ügynek. Legyen áldott emlékezte.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

A rovalvezető ifj. titkárnak hivatalból a Püspöki Hivatal címén írunk. Magánlakása, hol bármilyen ifjusági ügyben bármikor szívesen áll rendelkezésre (Teleki-u.) Alexandri 31.

Bihari fiukonferencia.

Február 2-án a hegyközberettyómenti körzet fiuifjusága számára rendeztünk konferenciát Biharban. A konferencia előkészítését a helyi lelkész ur, Tarnóczi Lajos vállalta. A helyi résztvevőkkel együtt körülbelül 100 falusi fiatalember vett részt. Hegyközkovácsból Vargha László tanító ur vezetésével 8-an, Paptamásiból Kovács Sándor lelkész urral 10-en, Szalárdról dr Gyenge János és neje vezetésével 14-en, Hegyközcsatárról Szücs László lelkész urral 6-an, Nyüved és Kügypusztáról Bódi Mihály lelkész urral 9-en jöttek el. A helybeli ifjusági résztvevők száma, akiket Movik Gyula tanító ur vezet, 50 körül mozgott. A konferencia lefolyása ez volt: délelőtt 10 órakor: Megnyitó áhitat. Tarnóczi Lajos: A keresztyén ifju. Dr Gyenge János: Célkitűzések. Kiss Bertalan délután: A bihari földvár ismertetése. Tarnóczi Lajos: Az ifjuság feladatai az egyházzal szemben. Kovács Sándor: Az ifjusági egyesület gazdasági programja falun. Bódi Mihály: 6 órakor bezárás. Az előadások általában jók voltak, a hangulat meleg, testvéri, az ifjuság feszülten figyelt s hihető, hogy sok mély lelkihatással és új ismerettel tértek haza erről a konferenciáról.

A bihari gyülekezet minden alkalmat felhasználta, hogy bekapcsolódjon a konferenciába s állandóan a legnagyobb érdeklődéssel kísérte azt. Mindenesetre az zavarólag szokott hatni a konferenciákon, ha egy ilyen vagy olyan nemü ifjusági konferenciára a tulajdonképeni résztvevőkön kívül még egy nagy érdeklődő közönség begyűl s ha ez itt mégsem úgy volt, az csak azt mutatja, hogy faluhelyen az ifjusági munka, legalább is ma még nem bír olyan speciális karakterrel, ami a gyülekezet felnőtt tagjainak részvételét kizárná. A bihari konferencia igazolta a köri konferenciákhoz fűzött fátalmainkat.

HIREK

Külföldi hittestvérek látogatása. Örömmel jutott tudomásunkra, hogy ez évi április hó 17-én a skót református egyház feje H. R. Mackintosh és az általunk is jól ismert dr. Gems James Macdonald Webster urak a kontinentális református egyházak meglátogatása alkalmával Nagyváradot is utbaejtik és azon óhajukat fejezték ki, hogy ez alkalommal szeretnének a templomban vagy vallásos ünnep keretében hittestvéreinkkel találkozni.

Adományok a nagyváradai ároahoznak. A bihari Nőszövetség 500 Leit. A paptamási gyülekezet tagjai 50 kgr. paszulyt, 43 kgr. lisztet, 60 drb. tojást, 5 kgr. szappant, 53 kgr. tengerit, azonkívül krumplit, zsirt, diót, szalonnát, konyharuhát és 390 Lei pénzt adományoztak. A nagyváradai egyházban pedig javában folyik a gyűjtés a farsangi mulatságra való megváltásnak, melyek eddig is tekintélyes összeget eredményeztek.

A belényesujlaki ref. egyház a nehéz gazdasági viszonyok ellenére is áldozatkészségről tett bizonyosságot, hogy közadakozásból rövid idő alatt egy új har-

moniumot szerzett templomának, mely eddig azt nélkülözte. A harmonium megérkezését és a templomban való felállítását bensőséges örömmel ünnepelte meg a gyülekezet f. hó 12-én. Az ünnepséget fokozta, hogy ugyan ezen alkalommal a Nőszövetség szintén közadakozásból, kedves meglepetésül új szószék és papszék, valamint harmonium terítőt helyezett el. Legyen áldott az Ur, ki hivei áldozatkészségét táplálja.

Érdekes üdvözlatoáltás. Febr. 18 án New-Yorkban a magyar társaság gyűlése alkalmából az amerikai magyar reform. egyesület táviratban üdvözölte dr. Puky Endre köz. bírósági elnököt, volt külügyminisztert, mint a magyarországi reform egyház egyik kimagasló vezérét, kérve hogy el nem muló szeretetük kifejezését tolmácsolja óhazai hittestvéreiknek. A táviratváltásnak az az érdekessége, hogy ezt az amerikai időszámítás szerint éjfélkor adták fel és a radiogram már három perccel később, a magyar időszámítás szerint reggel hat óra 3

perckor megérkezett. A választ ismét feladásuktól számitott 3 perc múlva megkapták New Yorkba.

Bibliát adtak Roosveltnék.

Az új amerikai elnöknek bibliát ajándékoztak a virginiai Harrisonburg város elemi iskolájának növendékei. Az ajándékért az elnök felesége mondott köszönetet meleg hangú levélben biztosítva a gyermekeket, hogy az új elnök magával viszi a bibliát a Fehérházba.

A reformátusok száma a mai Magyarországon. A legújabb kimutatások szerint 1,813.162 református lakosa van az országnak. Ebből Budapesten lakik 122.000, Debrecenben 77.000. Hódmezővásárhelyen 35.000 Hajduböszörményben 23.000. Békésen 22.000, Mezőtúron 21.000.

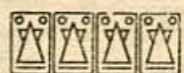
A Földközi-tenger körülrepülésére indult az egyik legkiválóbb magyar pilóta: Bánhidyi Antal mérnök, ki az általa szer-

kesztett feltűnően szép kicsi gépével pár évvel ezelőtt egy svédországi repülése alkalmával bumulatba ejtette a világot. Ugy ő, mint mostani repülése különösen azért érdekel bennünket, mert református, egyházunk hűséges fia, atyja ny. szalmári mérnök, anyja pedig a szalmári kereskedelmi leányiskola tanárnője. Utján Isten segítségének kívánásával kísérjük.

Vadászbérlet, mint adomány. Zsigárdon a reform. gazdák ünnepélyen felajánlották a vadászati bérletből rájuk eső részt 15,000 csehkoronát a hősök emlékének megörökítésére.

Jókarban lévő, 9 változatú harmonium, kisebb egyházban templomi ének vezetésére is megfelel, olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Társszerkesztők; Arday Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

961—1933-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi hivatalnak és iskolaszéki elnökségnek.* A dékáni látogatások megkezdése előtt újból felhívom nagybecsű figyelmüket a 21-b—1932. sz. egyházkerületi határozatra, valamint ennek végrehajtása tárgyában kiadott 2530—1932. sz. körrendeletemre s az esperes urakhoz intézett u. o. számú körlevelemre. Ahol ezek alapján az esperes urak úgy intézkedtek, hogy a joghatóságuk alá tartozó iskolák az állami látogatások jegyzőkönyvét az esperesi hivatalokhoz is küldjék be, ott beküldés alkalmával jelendő, hogy megküldték-e a jegyzőkönyvet a püspöki hivatalnak közvetlenül. A nt. esperes urakat különösen kérem, hogy 2530—1932. sz. körlevelem utolsó előtti és utolsó bekezdését figyelembe venni s az iskolalátogatókat annak megfelelően utasítani sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1933. február 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Jud. Arad

Cermeiu—Cser

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadottnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjlesztésében
Oradea—Nagyvárad, Sír. Petru Malor 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes
beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére
utánvétellel szállítva — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, sír. M. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbözőbb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

A keresztyénség reneszánsza és az ifjuság.

A nagybányai egyh.-m. lelkészeinek 1932 okt. 31-én rendezett ifjusági vezetői konferenciáján tartott előadás.

II.

És most lássuk, mit csináltunk mi, romániai reformátusok ezalatt? Felsorakoztatok itt egynéhány református állásfoglalást és kezdeményezést e téren az utóbbi évekből, melyek bizonyítják, hogy a tevés kötelességérzete bennünk is felébredt és munkába indította a belső erőket. Hadd utaljak először Makay Sándor püspök ur „Nem békeséget!” című munkájának, „Az evangélium szociális üzenete” című tanulmányára, melyben ezt olvassuk: „A keresztyénség legnagyobb bűne a polgári társadalom rendjével való azonosulás. Az, hogy megengedte, hogy az erkölcsi törvények a társasélet pusztá formáságaivá legyenek s odaadta magát a felszínnek, mely alatt a hazugság és bestialitás érvényesülhetett.” E gondolatának logikus érvényesítése az egyház vezetésben jellemzi minden tevékenységét az utóbbi években. A második írásos tanuságtétel Tavasz Sándornak „A szociális és gazdasági kérdések theológiai-etikai megítélése” című munkája, melyben a gazdasági kérdésnek az egyház munkaprogramjába való felvételét sürgeti. Ezt írja: „Ma, mikor a szociális és gazdasági élet súlyos válsággal küzd... és különösképen ifjuságunk soraiban állandóan napirenden van a vád: a keresztyénség 2000 év alatt nem tudta megoldani a gazdasági kérdést!... szembe kell néznünk keresztyénségünk mulasztásaival, azokkal a vádakkal és kemény szemrehányásokkal, melyek, különösen ma, napról napra érik. Mert a megújulásnak legbiztosabb módja az, ha saját, bevallott gyöngeségeinek és mulasztásainak terhe alatt bánkódik és szenved.” Bár sok igaztalan vádat emeltek a keresztyénség ellen épen azok, akik jószándéku munkáját rendszeresen szabotálták, azt mégis el kell ismernünk, hogy a

mammonizmus elleni harcban nem vett részt kellő időben, kellő erélyvel és határozottsággal, mint a szocializmus. És ami még ennél is súlyosabb vád, hogy mindent elnéző és megértő szabadelvűségével nem látta meg, hogy a világban miként nőnek egymásután a kapitalizmus, a militarizmus, a nacionalizmus Babel tornyai. „És nőttek ezek a tornyok, nőttek behunytt szemei előtt a bűnök ugyannyira, hogy mikor végre felnyitotta szemeit, a közvetlen közelében a proletár tömegekben egy modern pogánysággal állott szemben. E tény okát egyenesen abban látjuk, hogy a keresztyénség, ép liberálizmusa miatt, elvesztette a bűn realitása iránti érzékét. Csak így lehetséges, hogy nem látta meg a bűnt csirájában, nem látta meg annak növekedését és nem tudta felmérni rettenetes következményeit.“ E rettenetes következmények egyike pl. a bolsevista kísérlet a szoc. kérdés megoldására, melynek legkatasztrófálisabb fenyegetése az, hogy a „gépek Molochjai alatt elvész az ember, mert elvesznek azok a szellem erkölcsi javak, melyek az emberi eddig fölébe emelték minden kézzel csinált alkotásnak és elvész az emberi sziv életöröme, békessége, elvész minden, ami az embernek önmaga fölé emelkedés lehetőségét biztosította.“ Miután így elintézte az első fődolgot: megállapította a diagnózist, hogy a keresztyénség bűne a világválság egyik főoka, megjelöli a gyógyulás: a töredelem és javulás útját is. „Nem az a baj, hogy van magántulajdon. Ez súlyos tévedése a kommunizmusnak! Hanem az a baj, hogy meg nem tért emberek kezében van az. Hogy olyan ker. társadalomban élünk, melyben az emberek a magántulajdont csak magukkal szemben tartják szentnek, de nem Istennel való vonatkozásban. A magántulajdon és hatalom is szent, ha az Istentől ránk ruházott eszköznek tekintjük, melyet az Ő dicsőségére kell felhasználnunk. Ez a tőkehalmozásnak egyellen lehetséges korlátozása.“ „A magántulajdon ker. felfogásból következik, hogy ennek komoly érvényesítésével megszűnik minden gazdasági és szociális nyomor két legnagyobb átka: a kizsákmányolás és fényűzés.“ A tisztességtelen verseny és a vagyonhajhászás csak ennek a két rákfenének eszközei. Véggkövetkeztetése: „Ref. keresztyénségünkben fel kell ébresztenünk a szociális érzéket vagy helyesebben a szociális lelkiismeretet. Azt a fogékonyságot, mely képesít a mások nyomoruságának meglátására... A ker. teológia parancsolólag követeli, hogy meg kell menteni az embert nemcsak az elgépesedéstől, hanem a szegénység és nyomoruság fájdalmaintól és kísértéseitől is.“

Ennek a precíz elméleti műnek csak egy hiányossága van: a gyakorlati tanuságok levonása. Igaz, az nem is tartozott kilüszött témájához, az etikai értékeléshez. De megtaláljuk tömören és gyakorlatiasan megfogalmazva azokat később két helyen is. Egyik az a

„Keresztyén szociális program az egyház számára“, melyet az Erdélyi ref. lelkészek Baráti Társasága 1930. évi görgényszentimrei és 1931-i kolozsvári konferenciái megbeszéléseinek foglalata, (Megjelent a Kálvinista Világ 1931. évi 7. számában) s melynek főbb pontjait idézem. „Bár az egyház nem szerzője a mai gazdasági és szociális helyzetnek, de annak katasztrófális nyomoruságaiért őt is terheli felelősség, mivel nem fajulhatott volna idáig a világ állapota, ha az egyház nem esett volna áldozatául a modern szellemnek, amely tőle az irányító szerepet elragadta. Nem fordult volna a világfejlődésének iránya ellene, hogy vagy mint tehetetlen bábót félrelökje vagy mint minden nyomoruságnak szerzőjét, kimélelően megsemmisíteni akarja.“ „Tettekkel kell megbizonyítani, hogy az egyház érzi azt a szörnyű felelősséget, mely az Isten ítélőszéke előtt terheli, ha tétlenül, kényelmes nemtörődőséggel kivonja magát annak a munkának végzéséből (az emberi nyomoruság megszüntetésének munkája), mely egyedül csak reá vár.“ „Az egyház igazi feladata az, hogy harcoljon a nyomoruság, méltatlanság, megaláztatás, zsarnokság ellen. Csak így lehet barátja minden nyomorultnak, minden szenvedőnek, ha kérlelhetetlen ellensége minden elliprónak, nyomorgatónak és mindannak, aki vagy ami az embert eszközzé akarja aljasítani.“ „Az egyház nem elégedhetik meg a bajok tüneti kezelésével: jótékonykodással, alamizsnázkodással. Többet, mélyebbre nyúló orvoslást akar.“ „Egyházunk eme kötelezettségéből folyik, hogy tárgyilagosan ismernie és figyelnie kell mindazon emberi próbálkozásokat, melyek a jobb jövőt akarják előkészíteni. Kötelességünk megismerni és helyes megvilágításba helyezni azon mozgalmakat, melyek jelenben az emberi nyomoruság orvoslását maguknak követelik.“ „A jövőnek a szoc. munkára való felkészítése érdekében taníttassék iskoláinkban a ker. szociológia és a nevelésben a gyermekek egymás iránti kötelessége és egymásért való felelőssége állíttassék előtérbe.“

Ez a program rámutat arra, miért kellett ezt a kérdést idehozni, az ifjúsági vezetők konferenciájára. Már ez a program arra az álláspontra helyezkedett, hogy a világot az ifjúságon keresztül lehet és kell ujjá, keresztyénibbé teremteni. Még teljesebb gyakorlatiassággal bontakozik ki a ref. egyház szociális programja a második dokumentumban: a múlt évi nagyváradi nagyhét határozati javaslatában, melynek vezérgondolata és főgondja ez. Itt koncentráltak az előző elvi tisztázások egy nagyméretű gyakorlati munkatervben, mely rámutatva ref. társadalmunk megszervezésének eddigi eredményeire, e szervezés kiszélesítésének szükségességére és annak módjára, valamint a jövő feladataira ad utmutatásokat. Megkapták indításaikat a férfi, női szövetségek, az ifjúság, a lelkipásztorok. Tisztáztattott, hogy

felelősek vagyunk, hogy tennünk kell, mert célunkat: az igazságosabb és krisztusibb világrendet hivatásunk és kötelességünk megteremteni. Sokkal nagyobb kimételetlenséggel, sokkal meg nem alkuvóbb puritánizmussal és sokkal gyakorlatibban kell eljárunk, mint eddig. A részletek aztán az egyéni iniciatívákra bízattak.

De az egyén és az egyéni tömörülés is nehezen jönnek lendületbe. Hajlandók a kényelmes álmoságra, a megalkuvásra, a holnapra halasztásra. Minden ilyen alkalmat meg kell ragadni azért, nem arra, hogy végtelen szónoklatokban lejárassuk és eltemessük a szociális kérdést, hanem, hogy számon kérjük: mit tettél testvér a programunkáért, a jobb világrendért, egyházunk megújulásáért? Az én mai beszédem is ilyen mementó akar lenni. Rá akarok különösen arra mutatni, hogy ez az új világ aligha építhető fel a mai érett koru generációval, melynek már lehiggadt, megcsontosodott, konzervatív a gondolkozása. Ezt az új világot alulról kell felépíteni, hogy a fundamentum ingathatlan legyen. A mai ifjúságot kell áthangolni a szociális felelősség tudatára. Annyit szenved, annyira a sors labdája ez az ifjúság a maga jövőtlenségében, hogy lelke televény-talaj minden új messiási ígéret számára. Képes az élete szakadtáig dolgozni, ha meg tudjuk láttatni vele a szabadulás bármily emberfölötti erőfeszítéssel meghágható utját. Vezető testvérek! Mutassátok meg neki ezt az utat, a jobb világ utját! Az ígéret földjét, ahol nem a vagyon lesz az ur, nem a pénz, paripa, fegyver a Szentháromság, hanem az „élni és élni hagyni“, szerényen, mértékletesen élni Isten sáfárságunkra bízott javaival, hogy ugyanugy, szerényen, de tisztességesen megludjon élni mindenki. Ahol nem lesznek fogcsikorgató szolgák és életek nyomorusága és létezése fölött ítélő, szivtelenül harácsoló kényurak. Ahol detronizálják a pénz- és bosszuszomjat, vele a háborút és a bünt és ahol az arany lesz a mi szolgánk, nem mi az övéi. Erre tanítsátok minden alkalommal, mikor hozzáfértek, az ifjúságot! Lemondásra, a vagyon kellő értékelésére s arra, hogy boldogság a Krisztus ország-lása alatt csak akkor lesz a világon, mikor nem a „minél több“, hanem az „elégleges“ lesz a vezérelv és az igazságos vagyoneosztás a fő államrezon. Hogy nekünk egyháznak, mint mindnyájunkat összefogó Krisztusi hatalomnak meg kell érteitnünk a gazdagokkal, hogy adniok kell önként a gazdagságukból a nincstelének számára; addig kell adniok, míg maguk választhatják meg, hogy mit adjanak oda. Mert ha nem hoznak önkéntes és nagyon komoly áldozatot, az igazság kívánja, hogy elvétessék tőlük irgalom nélkül a szükséges rész. Ne mondja senki, hogy ez bolsevizmus az egyházban! Ha a nagytőke most nem érti meg, hogy emberivé kell szelidülnie, akkor ép úgy nincs joga bolsevizmust kiabálni, mint a sokszor megintett,

de javíthatatlan s végül akasztófára ítélt latornak nincs joga gyilkost kiállani! Míg a vagyon és a nyereség lehetőségének korlátozását keresztül nem viszik az államok, a szükség megkövelette, igazságos mértékben, addig minden robbanó anyag helyén marad s a gyújtó-zsinór serceg tovább a jóváteheletlen rombolás felé.

Testvérek! Magyarázzátok meg az ifjuságnak, hogy a mai társadalmi igazságtalanságokért nem kizárólag az egyház felelős. De elkövetett hibáinak tudatában van és érzi felelősségét. Tenni is akar. Megakarja változtatni a mai rendet. Az erőszakos eszközöket azonban elítéli, mert az irás, cselekedeteinek zsinórmértéke és irányzója azt mondja: Aki kardot von, kardtól vész el. De elégséges fegyvernek is tartja Isten ígését, ha azt következetes és ingathatatlan komolysággal alkalmazzuk gyakorlati életünkben is. Ha azonban nem tesszük ezt, ránk küldi hét csapásának legnagyobbját, a bolsevizmust s így tör engedelmesekké bennünket. Minden ifjusági egyesület egy villámhárítójává kell hogy legyen ennek a fenyegető itéletidőnek s egy sejtje a jobb világért való küzdelemnek, mert az övék lesz az, nem a mienk. Hirdessék annak az evangéliumát mindenkinek szóval és tettel, hogy legyünk hatalmas, szervezett tábor, melynek a szava elég sullyal fog birni a hatalmasok előtt, hogy követelhessen. Minden vezető testvér olvassa el naponta a váradi ref. nagyhét deklarációját és elmenvén aképen cselekedjék, ahogy ott írva vagyon.

(Vége.)

Tereh Céza.

Bálványimádás-e I. István király jobbkezehez való imádkozás?

Egy dogmákba ütköző törvényszéki ítélet foglalkoztatja most a magyarországi református egyházat, melynek szenvedő hőse Nagy Lajos torzsai (jugoszláviai) református lelkész. 1931-ben cikket írt a „Kálvinista Szemle“ szeptember 12-iki számába „Nemzet féltis“ cím alatt. Szóvátette benne, hogy augusztus 20-án a budapesti rádió bemondója az István királynapi körmenet közvetítése alkalmával „körülbelül ezeket mondotta: Magyarok, testvéreim, jöjjetek, boruljatok le lélekben a szentjobb előtt és imádkozzatok velem együtt a szentjobbhoz. És ekkor elmondott egy imádságot, melyet 600 esztendővel ezelőtt írt István király leamputált jobbkezehez valami barát. Mi egyéb ez, mint legvakosabb bálványimádás? Sőt annál is több. Valóságos féltisizmus... Jó volna a katolikus testvéreknek megmagyarázni, hogy a keresztyénségnek az ilyen bálványimádáshoz és az ilyen bálvány-

imádásnak a valódi keresztyénséghez semmi köze nincsen."

A cikk miatt bünvádi eljárás indult és a budapesti büntető-törvényszék Töreký-tanácsa valláselleni kihágás címén 1933 február 15-én tartotta meg a főtárgyalást a cikk írója ellen, aki bár nem lett volna sem kötelees, sem kényszeríthető, bizva igazságában, megjelent. Védekezésében arra hivatkozott, hogy nem István király jobbkezének tiszteletét, hanem azt nevezte bálványimádásnak, ha egy földi ereklye előtt leborulnak és Istenként imádják. Azután szentírásbeli helyekkel, zsinatok határozataival, katolikus egyházi írókkal, református tudósok könyveivel igyekezett kimutatni, hogy ha földi ereklyét Istenként imádnak, akkor bálványimádást követnek el nemcsak a reformátusok, hanem a katolikus egyház szerint is.

Majd élénk vita indult meg az elnök és a vádlott lelkész között, melynek folyamán az elnök a következőket mondotta: „Szent Istvánt, mint első királyunkat szeretjük, de nem imádjuk, csak imádkozunk hozzá, hogy segítsen bennünket. Ezt azonban nem lehet bálványimádásnak nevezni. Amíg magyar ember lesz a földön, minden vallási dogma ellenére is imádkoznak a szentjebbhez és hogy az ilyen cikk nemcsak a katolikus hívőknek, de minden magyarnak az érzületét sérti. Nyugodtan imádkozhat minden magyar, nemcsak a katolikus, a szentjebbhez. Ezzel még nem esik csorba semmiféle dogmán sem."

A törvényszék csaknem egy órás tanácskozás után hirdette ki ítéletét, mely szerint bűnösnek mondotta ki Nagy Lajost valláselleni kihágás vétségében és ezért nyolcnapi elzárásra és 300 pengő pénzbüntetésre ítélte. Az indokolás szerint a vádlott cikke meggyalázta a szentjebbet, mikor azt állította, hogy a hozzávaló foháskodás és imádkozás a legvaskosabb bálványimádás. Minthogy a szentjobb a róm. kath. hitfelekezet különös vallási tiszteletének tárgya, meggyalázása megvalósítja a vádbeli cselekvényt. De mivel kétségtelen, hogy tartalmilag közbotrányt keltő, annál súlyosabb büncselekményt is képez: a nemzetgyalázás vétségét, de ebben nem mondotta ki bűnösnek, mert a vád erre nem terjed ki.

Az ügyész az ítélet tudomásul vette, Nagy Lajos azonban felebbezett és a táblai tárgyaláson egy református és egy kath. pap szakértői meghallgatását fogja kérni.

Ez az ítélet az egész magyar református egyházban érthető és méltó megütközést váltott ki. Egymásután több állásfoglalás és tiltakozás történt, melyekben egyházunknak a szentek és ereklyék tiszteletére vonatkozó álláspontját a szentírás és hit-

vallásaink alapján a leghatározottabban szögezték le. Így a budapesti lelkészek társasága, a pesti egyházmegye, a Bethlen Gábor Szövetség, a Prot. Diákszövetség, de különösen súlyos tiltakozás és felhívás hangzott el a budapesti Theologia tanári kara és a debreceni lelkészek társaságának javaslata alapján a debreceni presbyterium részéről.

A budapesti Theologia tanári kara „teljes öntudatossággal és határozottsággal tiltakozik minden olyan beállítás ellen, amely I. István és jobbkezeinek magyarországi vallásos kultuszával kapcsolatban az I. István királyunk iránt érzett hazafias tiszteletet eiválaszthatatlanul egybekapcsolja a róm. kath. szent vallásos kultuszával s a magyar hazafiságot csak akkor látja igaznak és helyesnek, ha a magyar léleknek ez első királyunk iránt érzett hazafias tisztelete annak, mint róm. kath. szentnek és jobbkezeinek, mint ereklyének vallásos tiszteletével és az ahoz való imádkozással is párosul. Mert ez az álláspont a gyakorlatban más szavakkal azt is jelentené, hogy igaz magyar hazafi csak róm. kath. vallásu magyar ember lehet, illetve, hogy öntudatos református lélekkel viszont az igaz magyar hazafiság magaslatára senki sem juthat el.“

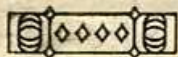
„De még inkább tiltakozik az ellen, hogy ezt a magyar hazafiságot és a róm. kath. szentek és ereklyék tiszteletét összezavaró felfogást olyan magyar vezető állásban levő közéleti férfiak is propagálják, akiknek tekintélye lelkiismereti kényszerként nehezedhetik a másvallásu állampolgárok lelkére.“

A debreceni presbyterium pedig hatalmas hitvallásszerű biblikus felhívásában a többek között a következőket jelenti ki: „Presbyteriumunk minden imádságot, mely nem a Szentháromság egy örök Istenhez és nem az Ur Jézus nevében és közbenjárásának kérésével szól, bálványimádás imádságának s mint ilyen, a keresztyén vallás tisztaságára ártalmasnak tart s minden ilyen imádás ellen a Szentírás igazságaival védekezik, imádkozván testvéri szeretettel, hogy minden tévelygők világosittassanak meg amaz Örök Világosság: az Ur Jézus evangéliuma által és az Ur Jézus útján térítettessenek „a sötétségből a világosságra és a Sátán hatalmából Istenhez.“ [Csel, 26. 18]“

„Ami végezetre a nemzet és haza dolgát illeti, mind a nemzeti érzés, mind a hazaszeretet sokkal magasabb és eszményi tulajdonságai a léleknek, mintsem a tárgyak imádásának kérdésével össze lehetne elegyíteni, „szabad volna lealacsonyítani...“ A magyar református keresztyénség a hazaszereteten

nem szorul másoktól tanítatásra, sőt ellenkezőleg: másokat tanítani hivatott."

A presbyterium ezt az egyhangulag elfogadott határozatot Magyarország összes presbyteriumaival közli, kérve ehez a határozathoz való csatlakozásra.

MAGUNK KÖZÖTT

A mindennapi istenítészelet.

Térjünk vissza még egy kissé erre a tárgyra és fonjuk tovább a beszéd fonalát csak így: magunk között.

Igaza van Nagy Zoltánnak, hogy ez a legállandóbb ellenvetés: nem járnak a hivek. Sőt az is igaz hogy ez nem pusztán ellenvetés, nem ürügy, hanem sok helyen valóság, szomorú valóság. De valljuk be teljes, nyílt őszinteséggel, hogy ennek nem a hivek az okai, vagy nemcsak a hivek. Meggyőződésem szerint kettőben van az ok, u. m. a lelkipásztorokban és a megváltozott életkörülményekben.

A lelkipásztorokban van — a múltban — azért, mert — tisztelet a kivételeknek — maguk sem nagyon törekedtek, hogy járjanak a hivek. Szomorúan világít rá erre a régi anekdota, mely szerint az öreg lelkipásztornak már csak egy hűséges, buzgó, mindennap templombajró hive volt; egy kegyeslelkű öregasszony. És akkor nem azon fáradozott, hogy többet szerezzen hozzá, hanem hogy azt az egyet is hogyan riassa el, végre megtalálta a módját. Egy reggel istenítészelet után nagy suttogva előadta neki, hogy a faluban már hirbehozták őket, hogy az öregasszony csak őérte jár mindennap a templomba, — mire azután nagy botránkozások között ő is elmaradt. Az anekdota hőse körülbelül 50 évvel ezelőtt élt. Akkor és még azután is jót mulattak rajta. Pedig egyáltalán nem mulatságos, sőt nagyon szomorú jellemzője annak a kornak, melynek hatását mi érezzük és mi aratjuk silány, üreskalászu vetését.

A másik ok, mely miatt hiveink nem járnak mindennap templomba, a nagyon megváltozott élet. A mai, megnehezedett életkörülmények között az istenítészelet eddigi ideje már keveseknek megfelelő. Reggel, a rendes időben már munkában van a legtöbb ember, aminek félbehagyása nemcsak káros, hanem sokszor lehetetlen is. Tavasztól késő őszig pedig csak a munkaképtelen öregek vannak már otthon. Épen ilyen alkalmatlan a kora délutáni idő is. Tehát más, alkalmasabb időt kell keres-

nünk Faluhelyen kettő lehetséges: visszaállítani a kora reggeli és behozni az esteli isteniszteletet aszerint, hogy hol és mikor melyik célszerűbb. Mindakettő lehetséges. A múlt évben történt, hogy egyik fiatal lekipásztor panaszkodott a mindennapi istenisztelet kevésbé látogatottsága miatt, mire szóba került a hajnali istenisztelet lehetősége. Hazamenetele után megbeszélte a presbyteriummal, mely elhatározta, életbeléptette s a lekipásztortestvér néhány hét múlva örömmel ujságolta, hogy az új idő nagyszerűen bevált: szinte az egész gyülekezet jelen van. A harangszóra felveszik a kapát, vagy kaszát és mennek a templomba. Szerszámaikat odatámasztják a templom falához és az istenisztelet után onnan mennek ki a mezőre. Télen sokkal alkalmasabb az este, mikor már minden kintvaló munkát elvégeztek és a benti esteli munkákat nem kezdték meg. Néhány jó lámpát mindenütt érdemes ezért beszerezni. A baptisták és a többiek már évtizedekkel ezelőtt rájöttek erre, csak mi nem akarnánk az élethez alkalmazkodni?

Akár az első, akár a második okot vesszük vizsgálat alá, mely miatt a hivek nem járnak templomba, mindakét esetben elsősorban nekünk, lekipásztoroknak kell megtenni mindent, hogy a jelen helyzet megváltozzék. Errenézve pedig a legelső teendő mindennap megtartani az isteniszteletet, ha az iskolás-gyermekeken kívül csak a tanító és a harangozó van is jelen. Mert soha sem tudhatod, testvérem, hogy Isten lelke — talán éppen a kihangzó énekszó által — mikor ébreszti fel egy egy alvó lélekben a vágyat az Ő házának javai után.

Szüntessük meg, ahol még megvan, azt a szokást, hogy a lekipásztor csak akkor megy a templomba, ha a harangozó jelentette, hogy a hivatalosokon kívül más is érkezett. Nehogy más is úgy járjon, mint egyik testvérünk, kit azzal vádolnak, hogy nem tartotta meg az isteniszteletet, mert azután jelent meg néhány atyafi, mikor már a harangozó bejelentette, hogy senki sem jött a templomba és az ajtót bezárva találták. Gondoljunk arra, hogy a mindenütt meglevő rosszakarók ezt a jeletet tervszerűen is megrendezhetik, mint valószínűleg ebben az esetben is.

Még csak egyet tanácsolok testvérem, ki joggal panaszlod, hogy hiveid nem keresik az Úrnak szent házát. De amit tanácsolok, nagyon komolyan és nagy szeretettel tanácsolom. Van neked, testvérem, feleséged, talán nagyobb gyermeked, esetleg más családtagod és minden bizonnyal van valamilyen alkalma-

zottad; azután a tanító urnak is van családja. Kezdjétek meg együtt a mindennapi templombajarást. Meglátod, áldás lesz rajta, de mindenesetre lesz jogcimed rá, hogy hiveidet hasonló cselekedetre buzdítsad, vagy elmulasztásáért intsed és dorgálgjad.

Addig azonban nem,

D. I.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

Református Jövő. Az elmúlt héten a tömeges példányszámot rendelőknek az elküldött első öt számról elszámolást ill. az elszámolás alapján egy kikötött felhatalmazást küldöttem, hogy a lap árát a kongruából levonathassam.

A szüksézu levélhez bővebb magyarázatot a hivatalos lapban szándékoztam adni, de az helyszüke miatt kimaradt. Azóta már e felhatalmazásoknak egy nagyrésze aláírva visszaérkezett s így a kommentár, amely különben is csak a kimért és üzleti hangu levélke ridegségét lett volna hivatva egyhiteni, nem aktuális. Mindenesetre kérem azokat, akik még nem küldték be, adják postára minél előbb, mert szeretnék a nyomdával szemben pontosan eleget tenni a fizetési kötelezettségeknek. Kiss Bertalan, utazótítkár.

Az utazótítkár látogatásai. A bihari, az érmelléki és szalontai egyházmegyék gyülekezetei után március hó második felében a nagykárolyi traktus következik. Március 15-én Érkörtvélyes, 16-án Érendréd, 17-én Iriny, 18-án Gencs, 19-én Börvely (bevonva a kaplonyi ifjuság is), 20-án Domahida, 21-én Kismajtény, 22-én Királydaróc, [Krasznaszentmiklós], 23-án Géres, 24-én Dobra, 25-én megy át Károlyba, hol 26-án ifjusági, 27-én egyházmegyei lelkész értekezlet lesz. 28-án Szaniszló a berei és csomaközi ifjusággal együtt.

HIREK

A debreceni Kollégium hősi halottainak emlékére művészi bronz relieffal fogják megörökíteni, melyet a Kollégium keleti részén levő egyik oszlop síkjába fognak elhelyezni. Az emlékművet Medgyesi Ferenc szobrász-ívvész készíti. A leleplezés valószínűleg májusban lesz az egyhásker, közgyűlés idején.

Roosevelt, az amerikai Egyesült Államok új elnöke 5-én vonult be a Fehér Házba, hogy az elnöki széket elfoglalja és az esküt letegye. Az eskütétel alkalmával az elnök kezében egy 1644-ből való biblia volt, melyet ősei annakidején Hollandiából hoztak át az Újvilágba.

„Történelemhamisítás szobrokkal.“ Erről panaszkodik a magyarországi jezsuita lap, a „Magyar Kultúra.“ „A Kossuth-szobor mellett — írja — a Nagyatádi féleről már nem is szabad beszélni. Mi Nagyatádi megszobrosítását közönséges történelemhamisításnak tekintjük. A legvakmerőbb merénylet a történelem ellen az, ami most készül a parlament felsőházi bejárata előtt. Óriási méreteiben minden eddigi budapesti szoboralkotást árnyékbaállító gróf Tisza István-szobor... Mindenki kénytelen tudomásul venni, ... hogy Magyarországnak csak egyetlenegy igazán nagy fia... volt s ez gróf Tisza István... Tisza István semmit, de semmit nem tett, amivel kiérdemelte volna, hogy a nemzet legnagyobbjai közé iktattassék. A szoborbizottság a protestáns uralom egyik megalapozójának, a református főgondnoknak apotheozisát kívánta szolgálni.“ Így a „Magyar Kultúra“, melyben nem tudjuk, mi a kultúra és mi a magyar.

A Károli Gáspár Református Irodalmi Társaság kiadványainak első kötete gyanánt megjelent Vásárhelyi János: „A család élete“ című könyve. Válásos estélyeken való felolvasásra vagy sorozatos megbeszéléseken való felhasználásra alkalmas elmélkedések és fejtegetések vannak benne, bibliai elmélyedéssel, de a mindennapi élet égető problémáit is feltáró éleslátással érintve társadalmi életünk szívének, a családnak nagy kérdéseit. A keresztyén családi élet válsága, a családalapítás, a házastársak egymás-

közi kapcsolata, a szülők és a gyermekek viszonya, a gyermektelen házasságok, a nagyszülők helyzete, a válás kérdése nyerne alapos megvilágítást a könyvben, mely komoly nyeresége az egyházi építő irodalmunknak. Ára 40 lei. Megrendelhető az Erdélyi Református Egyházkerületi Iratterjesztésnél. (Cluj — Kolozsvár, str. Bratianu 51.)

I. István király jobbkezeinek imadására nézve Szilágyi S.: Magyar nemzet történelme VIII K. 386. oldalán ezt találjuk: Mária Terézia 1771-ben Budára küldte Szent István kezét, melyet a raguzai köztársaság ajánlott fel nagy ünnepéellyel a királynőnek. Azóta a szentjobb tiszteletére a szent király napján rendezett körmenetben részt szokott venni buzgó áhitattal Magyarország katolikus részeinek színe-java. Midőn II József a processziókat eltiltotta, a kancellária kivételt szeretett volna kieszközölni a Szent István-napi ünnep részére, de a császár így válaszolt: processzió csak oltári szentséget illet meg; áhitatosság lehet Szent István napján, hogy a szent oltalmáért könyörögjenek, de ott is csak örök üdvösségben lakó lelkéhez szabad folyamodni, nem pedig tudja Isten, milyen csontokból álló kezéhez. [M. kanc. levéltár 1785 10,895]

SZERKESZTŐI ÜZENET.

II. P. I-a. Jönni fog de névvel. Nem pellengérezés az de a végső megjegyzést: N G L től közli: nem értem. **T. Zs.** Megkaptam, hozom. **Sz. G. K-g.** Várom a választ.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Iratterjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes
 befizetés mellett franco, másként a megrendelő költségére
 utánvétellel szállítva. — Szives figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árendemény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. H. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
 ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
 levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán-
 és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
 esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosebb,
 modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

„Szociális munkálkodás.”

Az egyházmegyék vezető köreinek s a belmissziói bizottságnak a hivatottságára mutat az az új mesgyéket vágó program, amely lapunk 5. számában a fenti címen látott napvilágot s melyet a belmissziói bizottság hozzászólás és megvitatás után az egyházkerületi közgyűlés elé kíván terjeszteni.

Hát ugyan ki ne látná a körülöttünk lezajló és ellenünk is folytatott ádáz küzdelmet, amellyel szemben a régi fegyverekkel semmiképen sem vehetjük fel a harcot. A régi jó békevilágban prédikációink és tanításaink alapján kiegyenlítődtek — úgy ahogy — az ellentétek; elég volt az Írás alapján csak programot adni s ez biztosította a ma annyira nélkülözött társadalmi egyensúlyt: a mai nagy kaoszbán azonban nem elég a predikáció, kevés a program, a saját két kezünkkel kell lefektetnünk azokat a sineket, amelyek az „Isten országába”, a béke és szeretet honába mentik át ezt az ádáz gyűlöletről fűtött és pusztulás lejtőjére csuszott világot.

Állításunk igazolására kell-e egyebet felelevenítenünk, mint a mérges gázok, lángszórók, gyújtóbombák és dögvészes bacilusok apokaliptikus vízióját, melynek a réme Damokles kardjaként itt függ a fejünk felett és minden pillanatban lángbaborulhat ez az elkárhozott világ.

Hát van-e még Hatalom, amely megmenekít minket: hívőket és hitetleneket, jókat és gonoszokat egyaránt!? Hol van az a hatalmas Szó, melyre megtorpan és feleszmél ez a minden emberi józanságát elvesztett világ!? Van-e gondolkodó ember, aki ne ismerné fel a helyzetet s aki ne látná be, hogy egy minden emberi dobhártyát megrezegtető Szó, de meg egy ennél is hatalmasabb Tett kell ide!

A Szó és a Tett elválaszthatatlan dualizmusa hiányzott eddig a mi működésünkben, azért ingott meg alattunk a talaj

s tántorodott a tömeg oda, ahol a tettek terére léptek.

„Az egyház megmaradt az eszmék pusztá hirdetésénél, a tömegek pedig nyomoruságuk türelmetlenségével és mohóságával követelték a megvalósítást és előre látható volt, hogy arra az oldalra fognak állani, ahol a gyakorlati megoldás jelei mutatkoznak.” [Szombati Szabó István]

Az ember önző, individuális lénynek született. Társadalmi érzéseket az Ige inspirált az embervilágnak, bármelyik „izmus” sajtálította is azokat ki magának. Az egyház olt tévesztette el, hogy megmaradt az „igehirdetés” mellett és nem fektette le azokat a sineket, amelyek elejét vették volna a tévelygésnek, a bűn útján való kalandozásnak, amelyek — mint egyenes és megmásíthatatlan utak — a béke és a szeretet országába vezették volna be az emberiséget.

Egy pillanatig sem szabad többé csak az igehirdetés mellett maradnunk, hanem az Igében lefektetett programot azonnal végre is kell hajtánunk.

Valljuk meg őszintén, hogy ma nincs ut a botorkáló és tévelygő emberiség előtt. A tulhajtott kapitalizmus önzése pusztító háborúhoz, a Krisztus nélküli szociálizmus irtó forradalomhoz: mindakettő szörnyű pusztításokhoz vezet. Egy ut van csak, amely az élet forrásaival juttat s ez a Krisztus útja.

A két szembenálló s egymással farkasszemet néző front közé le kell fektetni az „Isten országába” vezető utnak a sineit. És nemcsak az egyház, de főként a szembenálló felek megmaradása érdekében kell erre az utra terelni a gyűlölet haragos szikráit egymásfelé dobáló elemeket.

Nem könnyű feladat ez, de megváltói munka. Két front ellen kell egyszerre harcolnunk, de nem kétséges a győzelmünk, mert a mi kezünkben van az Ige: az örök igazságok fegyvere s a fekete halál helyett a mi utunkon lüktet az Élet legyőzhetetlen ritmusa.

A lelketlen kapitalizmus felé oda kell kiáltanunk, hogy vesztébe rohan és Dante poklává változtatja azt a töméntelen szépséggel megáldott világot; a Krisztus nélküli szociálizmus felé pedig, hogy az Üdvözítő nélkül nincsen Megváltás.

De realizáljuk most a dolgot.

Az általam 1931 nov. és dec. hó 41. és 42. számunkban már hangoztatott, hiveink anyagi állapotáról szóló katasztert haladéktalanul össze kell állítanunk. Ez a kiindulási pontja és alapja minden további munkálkodásunknak; ennek a kataszternek az összeállítása, ezzel kapcsolatosan a hivek lelki és

anyagi viszonyaiba való betekintésünk szabja meg további teendőinket. Talán mondanom sem kell, hogy ezt a munkát kizárólag a lelkész és a tanító végezze, hogy ne a holt betükön, hanem személyes tapasztalatokon keresztül nézzenek bele abba a megváltó és korszakalkotó problémába, amelyet meg kell oldaniok.

Nincs olyan gazdag vagy szegény, akinek a lelkét a bizonytalanságnak, a jövőtől való félésnek a szorongása ne töltené el s aki ne várná s ne venné szívesen a megváltásnak s a megnyugvásnak az ígérését. Mert a megváltásnak és megnyugvásnak a biztos kilátását visszük mi a szorongó világba, midőn az ellentétek kiegyenlítésére és a társadalmi egyensúly helyreállítására vállalkozunk. Nem kell attól félni, hogy ennek a világ-megváltó célnak az érdekében nem fog áldozni a gazdag és nem tér a mi utunkra a kitagadott szegény; fennszóval hirdetem, hogy eszmék befogadására, új utmutatások követésére a mainál sohasem volt jobban megérve a tömeg.

Teljesen karolja fel az egyház a hiveknek nemcsak szellemi, hanem anyagi ügyeit is. A szegények, árvák, elhagyottak gondozása, a cselédek felkarolása, az elbukottak jóutra térítése, munka és munkáelosztás, ellentétek kiegyenlítése, jövedelmező házi, vagy egyéb iparágak megteremtése, népkonyhák, gazdakörök, szövetkezetek, kulturházak, dalárdák létesítése stb. — a Krisztus nevében — mind az egyház feladata és kötelessége legyen.

Hol van erre az anyagi erő? Hiveink áldozatkészségében, amely ott szunnyad a lelkek mélyén, csak életre kell azokat ébreszteni. Tapasztalatból mondom ezt, mert nálunk már két éve van a hivek áldozatkészségéből népkonyha, amely kétszáz szegénynek ad a téli hónapokban naponként meleg ételt és kenyeret. És én ennek tudom be, hogy az osztályellentétek feszültsége nálunk merevségéből már is sokat engedett.

Tóth Zsigmond.

Ötven év tanuságai.

Ötvenévi lelkészi szolgálatom legörvendetesebb tanusága az ötvenéves lelkészi jubileum alkalmával nyilvánosult. Nagy meghatottsággal szemléltem azt az áldozatkészséget, kitartást, melyet az egyház tagjai, a nép tömege a nyomoruságos gazdasági helyzet folytán felmerült akadályok legyőzésében tanusítottak.

Pedig én készséggel beismerem, hogy ötven év alatt semmi nagy dolgot nem műveltem, csak kötelességemet teljesítettem. Biztatásul szolgál ez a körülmény az ifju lelkészek részére, hogy bizalommal tekinthetnek a jövő elé.

A közjónak akarok szolgálni s remélem nem követek el szerénytelenséget azzal, ha ötvenévi lelkészi működésem tanúságait jelen sorommal a nyilvánosság elé bocsátom.

Az ötven év alatt egy nagy gyülekezetben, mint segédlelkész, egy kisegyházban mint, kezdőlelkész s végül a jelenlegi elég jó módu egyházban szolgáltam s így tájékozást szereztem magamnak egyházunk gyülekezetének körülményeiről. Ez a tudat adja kezembe a tollat midőn nyilvánítom, hogy a mi ref. egyházunk fenntartásának, biztosításának és fejlődésének legfőbb előfeltétele lenne a genfi egyház alkotmányainak elfogadása.

Csaknem egész lelkészi működésem idejének nagyobb része az egyházi építkezések eszközlésében telt el. Szentleányfalván az összes egyházi épületek ujonnan épültek, Kisperegen az összes épületek nagy költséggel átalakítva, bővitve, javítva lettek. Mindezen építkezések mielőbbi sikerét olyan lelkesedéssel mozditottam elő, hogy e célra magam is 30,000 korona adományozást tettem s érette köszönetet sem igényeltem, mert a felsőbb hatóságoknál be sem jelentettem. Most is csak azért soroltam el ezen építkezéseket, hogy ezáltal feltüntessem, igazoljam, miszerint én teljes erőmből igyekeztem eleget tenni, megfelelni eddigi egyházi törvényeink azon rendelkezésének, melyszerint a lelkész a gyülekezet anyagi ügyeinek nemcsak irányítója, de felelősséggel tartozó vezetője, eszközlője.

Most pedig az ötven év után visszatekintve azon sok küzdelem, fáradság és lelki törődéssel járó kellemetlenségekre, melyekkel az építkezések keresztülvitelében, főleg az egyház tagjai részéről találkoztam, soknak találok és fölöslegesnek a közjóért hozott áldozatot.

Beismerem, hogy anyagilag jól haladtunk előre, de a lelkiek rovására. Mennyivel többet tudtam volna lelki tekintetben építeni, ha az anyagi ügyeket valaki más intézte volna helyettem. Az új egyházi törvény a gondnok hatáskörét kevesbiti és a lelkész felelősségét az anyagi ügyekben fenntartja. Az én tanúságaim szerint eredményesebb lenne az egyház anyagi ügyeinek vezetését a felelősséggel együtt a gondnokra és a presbitériumra ruházni és genfi mintára a lelkészt az anyagiakban csak ellenőrzésre hatalmazni fel és a lelki, szellemi ügyek vezetésére kötelezni.

A magyarországi ORLE. kebelében a vallásosság előmozdítása tekintetében javaslatot készítő bizottságnak előadója voltam. A bizottság javaslata, mely a belmisszió összes részleteit magába foglalta, el is készült, el is lett fogadva, sőt a „Lelkészeget” c lapban is megjelent, de életbeléptetését a világháború meggátolta. Ez a javaslat elsősorban is a templomi istentisztelet terén szükséges intézkedésekkel foglalkozik, de elsősorban is a templomok megfelelő átalakítását fűtésre és világításra sürgeti. A vallásosság előmozdítása céljából az én tapasztalataim szerint ma is ez a legsürgősebb intézkedés, mert enélkül állandó vallásos élet gyakorlása el sem képzelhető. Ezen nélkülözhetlen berendezkedés hiányában nemcsak nagyszámú érdeklődők részére vallásos estélyt falusi helyeken tartani nem lehet, de lehetetlenség az egyháztagok nagyobb részét alkotó munkásszótály részére megfelelő esti istentisztelet berendezése is. Valóságos istenkisértés petroleummal világított, szűk, befelé nyíló ajtóval ellátott, a közönség által zsufolásig megtöltött teremben bármily vallásos összejövétel tartása. Azért, hogy az ököritói tűzvész régen esett meg, nem szabad volna annak tanúságait egészen elfelejteni. A templomok fűtése és világítása berendezését az egyházi törvényben kellene kötelezővé tenni és egyáltalán csak az ilyen módon tervezett építésekre, javításokra adni engedélyt. Szükség esetén az üresedésben levő lelkészi állások betöltése engedélyezését ezen feltétel alatt kellene engedélyezni. A törvényben egyenesen kötelezni kellene a presbitériumot, hogy az ily irányú berendezés költségeit, ha gyűjtéssel eszközölni nem lehet, legalább néhány évre felosztott összegekkel az egyház évi előirányzatába felvegyék.

Egyházunk vallásos életére nem kevésbé fontos és sürgős feladat az esteli istentiszteletek életbeléptetése legalább vasárnap estére. Célszerű dolog lenne a vasárnap esti istentiszteletet a vallásos ünnepélyekkel egyesíteni, mint az Párisban történik. Párisban tartózkodásom idején több ízben vettem részt ilyen esteli istentiszteleten, melyeket Sabatic theologiai tanár beszédei, a nyomukban kelt meghatottság és lelkesedés valóságos ünneppé varázsolták. De ezen vasárnap esteli istentiszteletek tartását sem kellene a konzervatív érzelmű presbiterek tetszésére bízni, hanem az egyházi törvénybe kellene befoglalni.

Az ORLE. általában fentemlített javaslata nem foglalkozott az egységes liturgia kérdéseivel, mert én ezt csak egyrészben tartottam lényegesnek. Nagyon okosan és tapintatosan járt el a kolozsvári zsinat, midőn a szigorú egységesítést lényegtelen kül-

sőségekben nem követelte. Sőt kívánatos az, hogy a törvényt a most megalkotott keretekben is bizonyos kimélettel és fokozatosan léptessük életbe. Hogy példára hivatkozzam, nem természetes és megmagyarázható e némely gyülekezetnek idegenkedése a térdeplésnek az istentiszteleti rendtartásba behozatalával szemben. Az összes lelkészi gyakorlatom is arról győzött meg, hogy az egyház belbékéje érdekében bizonyos helyi szokások kimélete eljárást igényelnek. Az egyszerű peregi gondnok is azt hangsúlyozta az egyházmegyei gyűlés előtt, hogy „Sok utja van a törvénynek,” Est modus in vebus.

Az ORLE bizottsági javaslata foglalkozott még az urvacsorai különpohár és a stóla megváltozás kérdésével. A különpohár ma már több magyarországi nagy egyházban fakultatív módon van behozva, de elvben elfoglalta ezt a nagyszalontai konferencia közönségének többsége is csupán azon okon maradt el az ily irányu határozathozatal, mert ezen kérdésnek a zsinat elé terjesztése kilátásba helyeztetett. A zsinat azonban erről mit sem határozott. Pedig ezen kérdésnek elintézése az urvacsorával élők számának szaporítása szempontjából immár elodázhatatlan. Hosszu lelkészi pályám tapasztalatára támaszkodva, ennek megvalósítását épen úgy óhajtom és sürgetem, mint a stóla általános megváltását öt évi átlag alapján. Int az idő! Késedelmezni nem szabad. Az urvacsorázók száma nem apad oly arányban, mint amily rohamosan emelkedik a stóla fizetésétől vonakodóké. Természetesen a stólát az előirányzatban az egyházi adó teher emelésével kellene fedezni s erre a presbitériumot a törvénykényszerítő hatalmával kötelezni kellene.

Egyuttal a törvény azon hiányát is pótolni kell, mely az egyházi vagyon tulajdonjogának megállapításának vonatkozik. A törvényben világosan kifejezetten bent kellene lenni azon kijelentésnek, hogy minden egyházvagyon az egyetemes egyházé és az egyes egyház csak haszonélvezője annak. Nagy szükség volna most arra az ellenkező irányu törvényrendekezés miatt. A törvény ezen hiányára, annak megalkotásakor én figyelmeztettem Baksa Lajos barátomat, aki a fogalmazást eszközölte, de ő azzal tért ki a pótlás elől, hogy az elidegenítést tilalmazó törvénytörzszakaszok hallgatag módon megállapítják.

Ötvenévi lelkészi működésem alatt életem egyik legfőbb célja volt lelkésztársaim szomorú helyzetén segíteni egy ily célu intézmény létesítése által. Magyarországon e tekintetben munkásságomat fényes siker koronázta, mert a „Magyar Szó“ című lap 1904 június 22-iki számában megjelent felhívásom nem

maradt pusztában elhangzó kiáltás. Ugyanezen lap 1906 november havában Pályi Ede lapszerkesztő egy „Protestáns lelkeszi kongresszus” tartására felhívást tett közé, s ezen formában én is magamévá tettem az ügyet 1906 november 11-ikén lelkesztársaimnak a gyűlésen való megjelenést ajánlottam s ezt 25 lelkesztársam megfogadta és az ORLE-t megalapította. Sőt hosszas küzdelem után sikerült az általam módosított alapszabály elfogadása és felterjesztése alapján az egyesület alapszabályainak jóváhagyására a belügyminisztert megnyerni. Az így létesült lelkeszegyesület áldásos működése most már minden oldalról ismeretes. Hasonló célú intézmény létesítésére törekedtem én Románia területén a legközelebb elmúlt időkben Aradon és Nagyváradon tartott gyűlések összehívásával. Kijelentem, hogy sem Magyarországon, sem itt soha nem fordult meg gondolatomban egy olyan egyesület létesítése, mely egyházi főhatóságainkkal ellentétes viszonyban állana, sőt egyenesen egyházi főhatóságaink támogatásával akartam azt megvalósítani s erre őket fel is kértem.

Az alakulás végleges befejezése azonban felmerült akadályok miatt elmaradt és a zsinat határozatainak meghozatala idejére halasztatott el. Kijelentem azt is, hogy nekem egy jótékonycélú lelkesz-gyermekek internátusa, öreg lelkeszek otthona létesítését célzó egyesület alakítása volt törekvésem. Most majd meglátjuk, hogy miként sikerül egy ilyen célú intézményt a törvény által megszabott korlátok között megépíteni.

Egy öreg lelkesz hattyudalát képezik azon óhajítások, amelyeket anyaszentegyházunk, vallásunk előhaladása céljából fentebb elmondottam.

Kispereg, 1933. február

Szondy Géza,
ref. lelkesz, em. tanácsbíró.

| KÜLFÖLD |

A német protestánsok megmozdulásai.

Ennek az esztendőnek januáriusában a *Frankfurter Zeitung* hatalmas vezércikkben hívta fel olvasói figyelmét egy vallásos tárgyú manifestumra, amelyet 21 altonai luteránus lelkesz adott ki. Munkamezejük ezeknek Schleswig-Holsteinban van, ahol a nemzeti szociálista, vagyis a Hitlerista-párt 50 százalékban győzedelmeskedett a választásokon; igyekezték felhasználni az egyházat is politikai céljaira.

Legfőbb ideje volt már — írja a Frankfurter Zeitung, — hogy a német közélet észbontó zürzavarában vezérelveket adjanak az evangéliom hirdetői. Amíg ugyanis a pápai körlevelek egymást érték róm. katolikus részről, addig a protestáns egyház tétlen maradt. Annál dicséretreméltóbb — mondja ez a nagytekintélyű ujság, — az a bátorság, amellyel tisztán és erőteljesen körvonalazták ezek a lelkipásztorok a keresztyén ember kötelességét a jelen páratlanul súlyos viszonyai között.

A manifesztum kiadására az impulzust az az elszomorítóan véres esemény adta, ami 1932-ik év júliusában Altonában az utcán történt az antiszemita Nácisták és a kommunisták között. Ez alkalommal ugyanis 15 egyént öltek meg a viaskodás hevében. Pár napra rá ünnepélyes bűnbánati istentiszteletet tartottak az összes protestáns templomokban. Maguk a lelkipásztorok szólították fel a hiveket mély töredelemre. „Ne igyekezzetek — hirdették a lelkipásztorok, — e szörnyű esemény vétékességét másra háritani. Mindenikötök nézzen bele a saját lelkebe e holttestek mellett!”

Ez mozdította meg a protestáns lelkeket s új, hatalmas aktivitásnak lett a forrásává. Eleinte egymás közt tanácskoztak a lelkipásztorok és belátták, hogy eddigi óvatos visszavonultságokban tovább nem maradhatnak meg! Okvetlenül tenniök kell valamit politikai téren is. Egy *konfessziót* csináltak, azt egy erre a célra egybehívott monstre gyűlésen felolvasták és elfogadtatták. Ezt a konfessziót most kiadták. Az egész egy 8 oldalas röpirat, amit a Kirchenbürotól meglehet szerezni Ottensenben, Altonában.

Ez a legelső eset — írja a Frankfurter Zeitung, — hogy protestáns lelkipásztorok fundamentális politikai kérdésekben nyilatkozatot adtak ki irányítás céljából.

Az egész pamfletet a Luther Márton szelleme lengi át. Aból az időből való szelleme, amikor már az új egyházban magában is végzetes bajok mutatkoztak. Olyanformán érezett akkor a nagy reformátor, mint János apostol végső éveiben, aki szerint: „Az egész világ gonoszságban vesztegel”. [I. János 5, 19.] Ezért sokan hallották így nyilatkozni: „Jöjj, kedves utolsó napom!”

Ez az altonai 21 lelkipásztor a mai emberiség mélységes erkölcsi és lelki sülyedtségétől indítatva minden reménységüket Krisztusba vetik. Óva intik azért hiveik seregét a politikai pártok szónokainak rózsás ígéreteitől, amik félre vezetik őket, mert végezetül pusztai délibábnál egyébnek nem bizonyulnak.

Speciálisan önálló a háborúról szóló felfogása az érdekes pamfletnek. Egyáltalában nem hiszen a háboru végleges eltörlésében Szórál-szóra ezeket mondja: „Az örökbéke gondolata üres álmkép”. Pedig — mondja a Frankfurter Zeitung, — még Kant is, a nagy protestáns filozófus is elismerte, hogy az örökbéke lehetséges valami s állandóan működni kell ennek a lelkekben, mint vezető ideának.

Erőteljesen elítél a röpirat minden polgárháborut, utcai veredéseket, zajos multságokat, bő lakmározásokat a munkanélküliség és nyomor e kínos korszakában.

A német lutheránus egyház tanárai sem maradtak tétlen nemzeti életük mai nagy krízisében. Pápáik, érsekeik nincsenek a német lutheránusoknak, de tudós professzoraik írásai döntő tekintélyűek előttük. Ezek az írások, nyilatkozatok, vélemények össze vannak gyűjtve „Die kirche und das dritte Reich” címen és kiadta azt Gotában az európai híru kiadó, Klotz Leopold. Olyan gyorsan változnak Németországban a politikai események, hogy egy része a fenti gyűjteménynek már sem aktuális. Vannak közöttük azonban egészen frissek is, amik mostanról valók, amikor már a *drittes Reich* Hitler kancellársága alatt megkezdődött. Legalkalomszerűbb e nyilatkozatok közt a Weinel Henrik, jénai egyetemi tanáré, aki régóta leghiresebb szakértője a szociális és gazdasági kérdéseknek. Weinel egy évvel előre megérezte, minő irányba fognak terelődni a politikai események és figyelmeztette az egyházakat, legyenek hűvek szent hivatásukhoz: *legyenek lojálisak isteni Mesterükhöz és félelemnélkülien függetlenek minden politikai párttól*. Mert az evangéliomi isteni üzenet örökidőkre érintetlen fog maradni mindenféle külső megtámadás ellen.

Zárószavai a bolsevizmusról odaillenének a Luther szájába: „Senkise támogasson semmiféle politikai pártot a bolsevizmustól való félelemtől. Még ha a bolsevikiek csakugyan elfoglalnák is Németországot, Istennek egyháza akkor is megtartatik. Nem pártok által, sem nem katonák által; nem is fegyverek és fojtógázok által, hanem vértanuinak hulló vére által. *Bokor Sándor.*”

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Tamássy Géza berettyószéplaki ref. lelkész, folyó hó 5-én 9 heti súlyos szenvedés s 13 évi lelkészi pályafutás után 45 éves korában Istenbe vetett hittel csendesen elpihent, hátrahagyva maga után a legbánatosabb özvegyet, 3 kiskoru árvát

és a vigasztalhatatlan öreg édesanyát. Temetése impozáns keretek között folyt le 7-én délután. A háznál imádkozott Kovács Lajos tóti, a templomban gyászbeszédet mondott Kalmár István egyh. tanácsbíró bályoki [alapige: Pál ap. Tess. I. levél 21. r. 1—9. vers], a temetőben bucsáztatót mondott Szilágyi Károly lecsméri lelkész. A temetőben beszélt még Kulcsár Dezső kéci lelkész, az Érmelléki Egyhm. Esp. megbízásából. A nemesszivü egyháztanács az elhunyt lelkészt az egyház halottjának nyilvánította s az impozáns temetést saját költségén rendezte. Elhunytat a Tamássy, Bészler, Szokolay és Ablonczy családok gyászolják. Áldott legyen emlékezete!

HIREK

Készülőben az egyház-fegyelmi törvényjavaslat. A zsinat törvénykezési bizottsága március hó 9-én tartott ülésében tárgyalás alá vette szűkebb bizottság által elkészített egyházfegyelmi javaslatot. Az ülésen Sulyok István püspökünk elnökölt s a javaslatot dr Imre Lajos theol. igazgató ismertette. A bizottság megállapította, hogy az egyházfegyelem kérdése a zsinat egyik legsürgősebb feladatát képezi. Az előterjesztett javaslatot pedig kiadta a törvénykezési bizottság előadóinak, dr Tusa Gábornak és dr Harcsár Gézának, kik mellé kiküldte Csernák Bélát és Imre Lajost, hogy így az előadók a javaslat figyelembe vételével sürgősen készítsék el a törvényjavaslatot.

Új egyházkerületi főgondnok. A tiszántúli egyházkerület báró Vay László bihar-érmelléki egyh.-megyei gondnokot választotta meg, csaknem egyhangulag főgondnokává. Világi aljegyző Luky Géza földbirtokos, egyh.-ker.

világi tanácsbíró pedig dr Hegymegi Kiss Pál orsz. gyűl. képviselő lett.

Kálvin-énekkar. A nagyváradi olasz i. Férfiszövetség énekkart létesített, mely Kálvin énekkar néven megkezdte működését. Az énekkart dr Szemethy Géza egyh.-ker. titkár vezeti, kinek kiváló zenei képessége és tudása már eddig is sok, elragadóan szép produkált, időnkint alakított és vezetett énekkarai által.

Érmihályfalvai hírek. Az érmihályfalvai ref. egyház kezdeményezésére és hatalmas támogatásakövetkeztében már második éve működő népkonyha az idén is megnyílt és kétszáz szegény embert lát el naponként kenyérrel és melegítéssel. — Az egyh.-ker utazótitkára, Kiss Bertalan február 3-án látogatta meg az érmihályfalvai ref. nőszövetséget. A látogatással kapcsolatosan Kassay Ida elnöknő igen gazdag műsort készített elő. A titkár nagy, suggestiv ereje s a gazdag műsor maradandó emlékeket hagytak

maguk után. — Kovács József s lelkész Érmihályfalván való elhelyezkedése után mindjárt megalakította a bibliakört, később az állami ref. tanulók vasárnapi iskoláját, melyekkel már több, igen élvezetes és hatásos estélyt rendezett. — Február 12-én nagyszabásu teaestélyt rendezett Pálffy Gizella leányegyesületi elnöknő. A teaestélyt fényes műsor előzte meg, amelynek „Tündérmese” című száma, egy kis szindarab, különösen nagy hatást ért el. — Az érmihályfalvai gazdakörben egy gazdasági előadássorozat indult meg, melynek a programját Tóth Zsigmond ig. tanító állította össze s aki a gazdák nagy érdeklődése mellett két előadást már meg is tartott. — Az érmihályfalvai énekkar Tóth Zsigmond karmester vezetésével február 18-án nagy erkölcsi és anyagi siker-

rel előadta „A gyűrűs zsidó” című színművet, melynek tiszta jövedelméből 1000 leit a ref. egyháznak adományozott. — Ugyancsak a fenti énekkar február 28-án megismételte „A gyűrűs zsidó” t, melynek összes tiszta jövedelmét, 2200 leit a helybeli népkönyvtárnak adományozta. — Az egyház elhatározta, hogy a hivek anyagi viszonyait feltűntető katasztert a közeljövőben összeállítja.

A keresztény Időszámítás 1400 éves. Mult évben volt évfordulója, hogy Dionysius Exiguus tudósnak, az új időszámítás megalapítójának munkásságára bevezették a Krisztus születésétől számított időszámítást. 532-ig a régi pogány naptár volt használatban.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

1110—1933. III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes, Lelkész, Segédlelkész és Lévitalelkész uraknak.* A március havi lelkészi államsegélyek kifizetéséhez szükséges globálisadó nyugtlak beküldésére ez uton hívom fel mindazok figyelmét, akik ezen kötelezettségeiknek mindezideig még eleget nem tettek. Az érdekeltek a most kiosztásra kerülő államsegély vétele után azonnal fizessék be az 1932. évre fizetett globálisadójuk egynegyed részének megfelelő összeget, amely a kiadott rendeletek szerint 1933. első évnegyedére esedékes és ezen eredeti nyugtlakot haladéktalanul juttassák el hivatalomhoz, mert ennek elmaradása azt eredményezi, hogy a folyó hó 31-ig meghosszabbított állami költségvetés lezárása miatt e havi államsegély kifizetést nem nyerhet az ide vonatkozólag kiadott és hivatalommal közölt 460,195—1933. sz. pénzügyminisztériumi rendelet értelmében és a már is elég tekintélyes hátralékokat újból növeli. Kérem a fent jelzett globálisadó nyugtlaknak azonnali beküldését. Oradea—Nagyvárad, 1933. március 17. Atyafiságos szeretettel; Sulyok István, s. k., püspök.

Ref. Elemi Iskola tek. Igazgatósága

Oradea—Nagyvárad
Str. Alexandri 35.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

Hivatalos boríték címnyomással

100 darab **60** Lei, 200 darab **100** Lei a pénz előzetes beküldése mellett franco, másként a megrendelő költségére utánvétellel szállítva. — Szíves figyelmébe ajánlom

legjobb mintájú egyházi- és iskolai nyomtatványaimat.

Egyházaknak nagy árengedmény. — Szíves megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. Dr AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.